

Leto XX. Stev. 310

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. // Cene 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

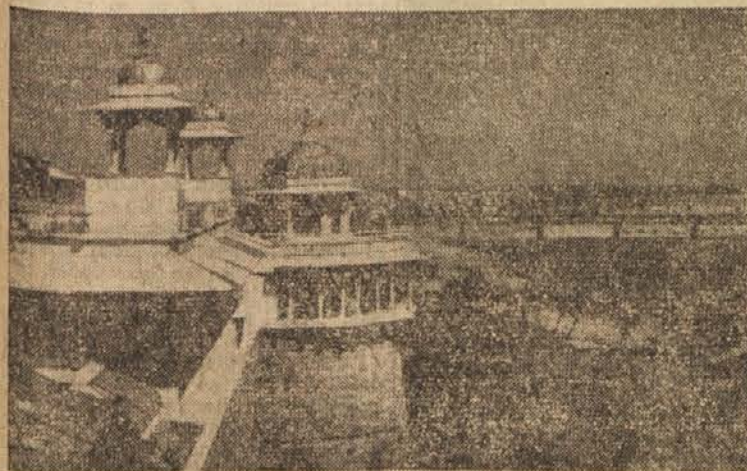
PREDSEDNIK TITO V AGRI

PRED SPOMENIKI INDIJSKE KULTURE

Svečan sprejem v Agri — Predsednik na mitingu indijskih padalcev

Agra, 29. dec. Z »rdečim vlakom« predsednika republike Indije je predsednik Tito davi prispel iz Gvaliora v mesto Agro v državi Utar Pradeš. Zvečer je odpoval dalje proti vzhodu.

S predsednikom so prispeli v Agro tudi indijski veleposlanik v Beogradu Dayal, načelnik protitokola Cipra in vojaški tajnik indijskega predsednika, general Catterdži. Na železniški postaji v Agri so predsednika sprejeli in pozdravili guverner Utar Prade-

Trdnjava v Agri v osrednji Indiji, kjer se je včeraj mudil predsednik republike Tito

ša Sri Munši ter drugi civilni in vojaški predstavniki države. Agra je blizu sloveče Tadž Mahale, ene najlepših arhitektonskih umetnin sveta. Tadž Mahal je veličastna grobnica, ki jo je

in »Vrata zmage« iz XVII. stol. Fatehpur Sikri. V glavnem padalskem središču v Agri so predsednik Tito in člani njegovega spremstva opazovali izurjenost padalskega bataljona. Iz

vseh devetih tovornih letal, ki so letela v višini 250 do 300 m, je skočilo 180 padalcev in s 36 padali so vrgli iz letal mnogo vojnih potrebščin. Predstavniki indijskega vojnega letalstva z generalom Nando na čelu so pojasnili gostom, da je bila ta šola letalskega središča ustanovljena l. 1949 in da je dosegla nova Indija v šolanju padalskih enot že lepe uspehe.

Ob poti od padalskega središča, oddaljenega nekaj kilometrov od Agre, so stale po vaseh, skozi katere se je peljal predsednik Tito, v dvorec Tadž Mahatur, večje skupine ljudi, ki so ga pozdravljali z mahanjem rok.

Ko gleda človek prekrasno Tadž Mahalo z njenimi čudovitimi arhitektonskimi znamenitostmi, nehoti pomisliti na veliko kulturno in zgodovinsko minolost te dežele. To je ena nesmrtnih umetnin indijskega ustvarjalnega duha. Z osvoboditvijo Indije so se te sile znova zbrale. Ko smo gledali Tadž Mahalo, naše misli niso veljale samo tej veliki minolosti, marveč tudi bodočnosti Indije.

Guverner Sri Munši je priredil nocoj svečan banket na čast predsedniku Titu. Udeležili so se ga predsednikovo spremstvo ter visoki vojaški in civilni funkcionarji Utar Pradeša.

Pozno zvečer je predsednik krenil na zadnjo etapo svojega 18-dnevnega obiska v Indiji. Kmalu po 10. uri zvečer je s spremstvom odpoval proti Kalkuti. Po programu si bo v Kalkuti in bližnjih krajih Bengala ogledal nove indijske tovarne,

zgrajene v okviru prvega petletnega načrta. V Kalkuti prispe na pragu novega leta 1955. Na novega leta dan bo na »Galeba«. Na poti proti Kalkuti bo jutri obiskal glavno mesto Utar Pradeša Luknov, potem pa si bo ogledal kulturno in zgodovinsko središče Benares.

Predsednik Tito bo v Indiji še pet dni. Dne 3. januarja popoldne se bo v Kalkuti vkrcal na »Galeba« in odpoval v Burmo.

Jože Smole

Tadž Mahal, veličastna indijska grobnica iz XVII. stoletja

ODLOČITEV O PARIŠKIH SPORAZUMIH V FRANCOSKI ZBORNICI

ALI GLAS FRANCIJE ali interes posameznih političnih skupin?

Pariz, 29. dec. (AFP). Debatna o pariških sporazumih v francoski skupščini se je začela ob 16. uri. Še nocoj bodo glasovali o osnutku zakona, s katerim predsednika republike pooblašajo, da ratificira protokole o oboroženih silah zahodnoevropske zveze in o kontroli oborožitve Nemčije.

V debati se je neodvisni poslanec general Aumeran ponovno izrekel proti oborožitvi Zahodne Nemčije, češ da bi končno koristila samo SZ in da bi poslabšala francosko-nemške odnose.

Radikalni socialist Herriot je poudaril, da mora Francija spoštovati sporazume, ki jih je prej sklenila in zato se zdaj ne sme vključiti v koalicio, ki bi bila naperjena proti SZ.

Poslanec kmečke stranke Loustaneau-Lacau in Barudes sta zahtevala, naj francoska vlada čimprej začne pogajanja z SZ.

Socialist Guy Mollet je poudaril, da je sovjetska politika ustvarila potrebo po oborožitvi Zahodne Nemčije. Morebitno agresijo je moč preprečiti samo,

če bodo v Evropi še nadalje ostale ameriške čete. Guy Mollet je menil, da bi odlaganje ratifikacije na rok po konferenci štirih sil, ki naj bi bila v maju prihodnjega leta, pomenilo, da bi bila taka konferenca poslednja prilika za zblizanje med Vzhodom in Zahodom. Poudaril je tudi, da zdaj ne gre več za mnenja posameznih skupin, marveč za glas

Francije, ki naj odloči o svoji bodoči usodi. Izrekel se je za ratifikacijo pariških sporazumov.

Razprava je bila nato odložena do 21.30. Če bo zbornica odobrila določbe o oborožitvi Nemčije, bo morala glasovati še o pariških sporazumih v celoti. Tudi v zvezi s tem glasovanjem je Mendès-France postavil vprašanje zaupnice vladi.

Razmerje sil in teženj

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Pariz, 29. decembra. Francoska zbornica bo imela nocoj odločilno glasovanje. Z njim bo končana debata o pariških sporazumih, ki so bili kot zamenjava pogodbe o EOS vprašanje, na katerem so se zaostri stiki med Vzhodom in Zahodom. To vprašanje je spravilo Francijo v mučen položaj, da mora izbirati med svojim močnim protinemskim čustvom, ter odgovornostjo pred zahodnimi zavezniki in atlantsko organizacijo, ki bi prišla z odklonitvijo pariških sporazumov v hudo krizo.

Preden se bo izrekla o celoti pogodb, bo zbornica še enkrat glasovala o prvem členu, ki ga je v petek odklonila. Od tega glasovanja bo odvisen izid glasovanja o celoti sporazumov. Brez novega pregrupiranja glasov, ki bo poslance spravilo v položaj, da revidirajo svoj prvotni sklep, vlada ne more dobiti večine in pariške pogodbe bi bile pokopane, kakor njihov predhodnik EOS. Ne bilo pa bi privikrat, da bi poslanci spreminili s svojim glasovanjem že izraženo mnenje. Samo v štirih dneh je z glasovanjem o prvem in drugem členu 76 poslancev spreminilo svoje stališče nasproti pogodb. Vlada, poražena v petek z 280 glasovi proti 259, je dobila v ponedeljek večino 38 glasov (285:251 s 76 vzdžanimi).

Narodni republikanci (katoličani) so bili primorani odločiti se za najostrejši preobrat med vsemi skupinami, ki so bile pri prvem glasovanju proti oborožitvi Nemčije. Enajst narodnih republikancev, ki so bili pri prvem glasovanju proti, se je pri drugem vzdžalo, vsem ko je 11. pri prvem glasovanju vzdžanih, glasovalo pri drugem za! Današnje glasovanje bo zahtevalo od njih in od ostalih poslancev, tako od prijateljev Mendès-France, kakor tudi od njegovih nasprotnikov, da še enkrat potrdijo v petek sprejeti sklep. V tem primeru bodo zanikali svoj v ponedeljek storjeni sklep ali pa svoj prvi sklep, da bi potrdili drugega.

Ce bodo odobrili oborožitev Zahodne Nemčije, ne bo več ovir za ratifikacijo pogodb. Čeprav se zmeraj mislijo, da bo zbornica v drugem branju odobrila prvi člen, vendar izražajo veliko bojazen, da bi utegnili narodni republikanci in »neodvisni« še zmeraj napraviti nov preobrat in prevzeti odgovornost za krizo vlade.

Pomirljivo stališče Roberta Schumana in več drugih narodnih republikanskih prvakov na priča, da je med katoličani močna struja za ratifikacijo. Oprezni in potrpežljivi Schuman, avtor zamisli o EOS, vsekakor bolj misli na krizo, ki bi jo sprožila odklonitev pariških pogodb v zahodni zvezi, kakor na krizo vlade, ki bi jo lahko sprožili tudi ob kak drugi priložnosti v manjši škodo za Francijo in njene zaveznike.

B. Pešić

DVE DEMISIJI V BOLIVIJU

La Paz, 29. dec. (AFP). Bolivjski obrambni minister polkovnik Armando Prodenzo je odstopil. Tudi minister za rudarstvo Mario Torre je odstopil iz zdravstvenih razlogov, vendar predsednik republike njegov odstop ni sprejel.

V indorskem pragozdu

Gvalior, 29. dec. (Tanjug). — Predsednik Tito je preživel včerajšnji dan v indijski državi Madžara Barat. Ze navsezgodaj je s posebnim vlakom odpoval proti Indoru. Skupaj z njim so potovali na ogled te razvite države, ki šteja nekaj več kot 8 milijonov prebivalcev, razen njegovega spremstva tudi guverner, šindijski maharadža in predsednik vlade Misri Lal Gangval. V družbi maharatskega guvernerja se je Tito popoldne vozil z avtomobilom skozi del pragozda v tej državi, kjer so najbogatejša lovišča v

Indiji. Po prvotnem programu bi bil moral biti tu lov na tigra — čast, ki jo Indijci izkažejo samo najdražjim in najvišjim tujim gostom. Lova ni bilo, ker so indijski gostitelji sprejeli nasvet, naj bi znaten del časa, potrebnega za lov, uporabili raje za podrobnejše spoznavanje razmer v Indiji. Tako je Tito, ko se je nekaj ur mudil v gozdovih, bogatih z divjačino, obiskal tudi nekatere kraje te dežele in navezal neposredne stike s prebivalstvom.

Proti večeru se je Tito vrnil v Gvalior, od koder je danes nadaljeval pot v Agro v državi Utar Pradeš. Ob odhodu iz Gvaliora so predsednika Tita in njegovo spremstvo pozdravili guverner, šindijski maharadža, ministrski predsednik Gangval, člani vlade in drugi državni funkcionarji.

Finančne pogodbe v okviru Francoske unije

Pariz, 29. dec. (R). Francija, Vietnam, Laos in Kambodža so sklenile danes v Parizu finančne pogodbe, s katerimi so, kot pravijo, izpopolnile neodvisnost treh indokitskih dežel. Sporazumi se nanašajo na monetarna in carinska vprašanja. Vsaka izmed treh držav bo imela zdaj svoj denar.

banon, Liberija, Libija, Nepal, Filipini, Saudova Arabija, Sudan, Sirija, Siam, Turčija, Vietnam in Vietnam ter Jemen. Izraela in kuomintanske Formoze niso povabili.

V komuniketu je tudi rečeno, da se bo azijsko-afriška konferenca zavzela za mir na svetu, za gospodarski in socialni razvoj Afrike in Azije ter da se bo ukvarjala s problemi kolonializma in nacionalne suverenosti.

Predsedniki petih vlad niso pripravili dnevnega reda konference.

Uradni komuniké so podpisali za Indijo Nehru, za Indonezijo Sastro Amidjodjo, za Burmo U Nu, za Pakistan Mohamed Ali in za Ceylon Kotelavala.

»Galeba« v Kalkuti

Kalkuta, 29. dec. (Tanjug). — Danes okrog 15. po krajevnem času je priplula jugoslovanska ladja »Galeba« z rušilcem, ki jo spremljata, v Kalkuto. Jugoslovanske ladje bodo ostale v tem pristanišču pet dni.

Jugoslovanski mornarji si bodo med bivanjem v Kalkuti ogledali mesto.

Z ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Patriotična zavest ter moralna in politična enotnost državljanov pomaga preprečevati sovražno dejavnost

Zvezna skupščina je sprejela družbeni plan in proračun za leto 1955 — Na včerajšnji skupni seji obeh zborov so podali poročila Svetislav Stefanović, dr. Aleš Behler in Ivan Gošnjak — Tridnevno plenarno zasedanje skupščine je končano

Oba doma Zvezne ljudske skupščine sta v torek sprejela zvezni družbeni plan za l. 1955.

Včeraj ob 9 se je nadaljevala skupna seja obeh domov Zvezne skupščine. Predsednik Moša Pijade je najprej dal besedo Svetislavu Stefanoviću, ki je prebral ekspozé k proračunu državnega tajništva za notranje zadeve.

V začetku ekspozéja je državni tajnik Stefanović poudaril, da je proračun Zveznega državnega tajništva za notranje zadeve za leto 1955 sestavljen na podlagi stvarnih in nučnih potreb službe ob kar največjem varčevanju v vseh izdatkih. Predloženi izdatki znašajo 3.496.610.000 din. V primerjavi z izdatki v letu 1954, ki so s pozneje vključenimi dodatnimi plačami znašali 5.480.450.000, so večji za 78.160.000 din. To povečanje je nastalo zaradi vključenih novih postavk, ki jih v prejšnjih izdatkih ni bilo. Te postavke so:

1. izdatki za vzdrževanje in nakup opreme za obsejna poverjeništa notranjih poslov. Ta služba kontrole nad prometom čez mejo je bila doslej vključena v izdatke posameznih republik, zdaj pa jo prevzame Zvezno državno tajništvo za notranje zadeve, da bo združena;

2. izdatki samostojnega bataljona Ljudske milice, ki so jih doslej planirali v Državnem tajništvu za notranje zadeve LR Srbije, zdaj pa so vključeni v izdatke Zveznega tajništva zato,

ker je ta bataljon določen za službo pri zveznih ustanovah in za vzdrževanje stražarske službe pri tujih predstavništvih;

3. za zgraditev avtogaraže Zveznega tajništva, katerega avtopark je nedavno ostal brez garaže.

Stefanović je pri tem poudaril, da bi bili brez teh izdatkov predloženi izdatki tajništva za notranje zadeve manjši od lanskim. Za osebne izdatke je določenih 2.463.337.000, za potne in selitvene stroške 274 milijonov, za opremo obmejnih poverjeništev 21.730.000 din, za stroške zveze, za tehnična sredstva in za kriminalistično službo pa 384 milijonov 866.000 din.

Potem je državni tajnik za notranje zadeve poudaril, da je v naporih naših delovnih ljudi v graditvi socializma, socialističnih odnosov in demokracije važna vloga organov za notranje zadeve, katerih naloga je, čuvati notranjo varnost, vzdrževati javni red in mir ter ščititi pravice in svobodine državljanov. Veliki uspehi, doseženi v graditvi socializma v naši deželi, nagli tempo industrializacije vsega

našega državnega, družbenega in gospodarskega sistema, čedalje globlja socialistična zavest naših državljanov in njihovo čedalje številnejše sodelovanje pri graditvi socializma in socialistične demokracije, velik ugled, spoštovanje in priznanje, ki ga uživa naša dežela na svetu spriče svojega odločnega in doslednega boja za neodvisnost, za ohranitev miru in za mednarodno sodelovanje na podlagi enakopravnosti, vse to je vplivalo in vpliva na nadaljnjo konsolidacijo in stabilnost našega političnega in družbenega reda, na drugi strani pa pomeni nadaljnjo slabitev že tako omajanih pozicij sovražnih elementov, v naši državi. Ostanke reakcionarnih in sovražnih elementov, ki ne morejo odkrito nastopati s svojimi že zdavnaj obrabljenimi gesli, skušajo na razne druge načine razvijati sovražno dejavnost.

Kako to delajo, najbolje dokazuje Djilasov »primer«. V pričakovanju, da bodo Djilasovi nazori in nastop sprožili krizo in razkol v ZK, s tem pa tudi oslabil osnovne cilje socializma, iz česar bi črpali korist tudi zase, so ga začeli podpirati in mu pritrjevati. Čeprav pa so doživeli v svojem pričakovanju

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na azijsko-afriško konferenco

je povabljenih 30 dežel, med njimi tudi Kitajska, Japonska in Turčija

Bogor, 29. dec. (Reuters). Predsedniki vlad petih držav, ki sodelujejo na konferenci Colombo v Bogoru so danes uradno objavili, da so povabili 25 držav na azijsko-afriško konferenco, ki bo konec aprila v Indoneziji. Med povabljenimi deželami so Kitajska, Japonska, Afganistan, Kambodža, Centralno-afriška federacija, Egipt, Etiopija, Zlata obala, Iran, Irak, Jordanija, Laos, Li-

Vremensko poročilo

Vremenska napoved: Lepo vreme z delno oblačnostjo. V nižinah megla, ki se bo v opoldanskih urah ponekod dvignila. Jutranje temperature med -5 in 0 stopinj, opoldanske pa med 7 in 12 stopinj C. v nižinah s celodnevno meglo med -2 in +3 stopinje Celzija.

Z ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Jugoslavija bo tudi odslej storila vse da bi zagotovili trajen mir med narodi

(Nadaljevanje s 1. strani)

popolno razočaranje, še zmeraj mislijo nanj. Zato se tudi zbirajo okrog njega deklarirani elementi in Džilas neogibno postaja zastava tistih, ki sta jim neodvisna socialistična Jugoslavija in njen ugled trn v peti. In Džilas išče pomoči v tujini za svojo politično dejavnost.

Nadalje je značilno za vse te sovražne elemente tudi to, da vsi govorijo, da pri nas ni demokracije in političnih svobod. Pritožujejo se, da jih preganjajo in podobno. Hkrati pa kaj pridno izkoriščajo našo demokracijo in demokratičnost naših zakonov za rovarjenje in sovražno propagando. Dejavnost vseh teh propadlih politikov v tujini in pri nas doma, ki so se spremenili v najnavadnejšo tujo agenturo ter obrekovalce in izdajalce svojega naroda, je zdaj bolj kakor kdajkoli obsojena na propad. Za ta svoj neuspeh se morajo zahvaliti predvsem globoki patriotski zavesti ter moralni in politični enotnosti državljansko naše dežele.

V sovražni dejavnosti še zmeraj sodeluje manjši del katoliške duhovščine ter posamezni pripadniki srbske pravoslavne duhovščine, ki zlorabljajo svobodo veroizpovedi in verske obrede v politične namene. Dejavnosti informbirojevskih elementov letos malone sploh nismo čutili, razen redkih posameznikov, katerih dejavnost je bila izražena v glavnem v sovražnem prenašanju vesti in komentiranja tekočih političnih dogodkov doma in v tujini. Manjša dejavnost informbirojevskih elementov ni samo posledica budne službe državne varnosti, ki je znala uspešno preprečiti njihovo rovarjenje, marveč predvsem posledica krepitve socialističnih sil v naši deželi in zmage, ki smo jo izbojevali nad Informbirom v celoti.

Od leta 1949 do 24. decembra 1954 je bilo poslanih na bivanje na določeno mesto 11.639 ljudi. Od teh je bilo izpuščenih 11.356,

ostalo jih je torej še 283. Če upoštevamo, da smo od 11.356 izpuščenih samo 98 znova poslali na bivanje na določeno mesto, tedaj vidimo, da so ukrepi glede prevzgoje dosegli svoj namen. To je hkrati dokaz, da uveljavljamo pri nas humano in demokratično politiko prevzgoje. Razen teh 283 informbirojevcev, ki so na družbeno koristnem delu, imamo še 1863 sodno obsojenih, ki prestajajo kazni v kazensko-poboljševalnem domu Rab. Tudi ob tej priložnosti moram poudariti, da se pri nekaterih ustanovah in podjetjih še zmeraj kaže nerazumevanje glede zaposlitve teh ljudi.

Kakor v prejšnjih, tako je tudi v letošnjem letu naša služba nastopala proti sovražni in vohunski dejavnosti, ki se razvija iz tujine proti naši državi, iz raznih emigrantskih središč in iz središč nekaterih zahodnih obveščevalnih služb. Letos smo izsledili 183 vohunov in agentov. Čeprav se je rovarjenje iz vzhodnih dežel proti naši državi letos znatno zmanjšalo, vendar pošilja k nam še zmeraj agente in vohune, kakor so jih pošiljali lani. Agenti varnostne službe so izsledili in aretirali letos 91 agentov, lani pa 113.

V posebno čast si štejem, je rekel državni tajnik Stefanović, da lahko pred tem visokim domom rečem, da so uživali organi za notranje zadeve veliko podporo naših državljanov tako na obmejnih področjih, kakor tudi drugod pri odkrivanju in onemogočanju dejavnosti sovražnih elementov. To nedvomno dokazuje ne le povezanost naših organov in ljudstva, marveč tudi globoko patriotsko zavest državljana naše socialistične dežele.

Druga stran dejavnosti organov za notranje zadeve je boj za preprečevanje kriminala. V prvih devetih mesecih letošnjega leta so organi za notranje zadeve obravnavali 94.934 predmetov s skupno 54.927 obdolžencev, razen tega pa so imeli 802 preiskavi proti 1553 obdolžencem. Naj-

več je bilo kaznivih dejanj proti družbeni in zasebni lastnini. V prvih šestih mesecih letošnjega leta so imeli sodni in pooblašeni organi za notranje zadeve kazenski postopek proti 302 obdolžencem s področja političnega kriminala. Ti obdolženci so odgovarjali za 304 kazniva dejanja, kar dokazuje, da gre za neznatno število posameznikov, ne pa za organizirane skupine.

Ce primerjamo vrste kaznivih dejanj s podatki za isto obdobje lanskega leta, vidimo, da je število kaznivih dejanj proti imetju letos približno na isti ravni, ki je zelo visoka, in da število kaznivih dejanj proti narodnemu gospodarstvu znatno narašča, saj je naraslo kar za 15%. To je treba predvsem pripisati zboljšanju službe organov za notranje zadeve, ki so začeli krivcem strože stopati na prste. Organi delavskega samoupravljanja, sindikalne organizacije, komunisti in delovni kolektivi naj bi čim bolj podpirali organe za notranje zadeve pri zatiranju in onemogočanju kriminalne dejavnosti.

Potem je državni tajnik Stefanović govoril o sodelovanju organov varnosti s organi varnosti drugih dežel preko državnega tajništva za notranje zadeve FLRJ. V prvih 11 mesecih letošnjega leta je bilo registriranih 926 predmetov takšnega sodelovanja. Organi za notranje zadeve so zelo zaposleni tudi z drugimi službami, kakor je kontrola prehoda čez mejo, gibanja na obmejnem področju, kontrola nad prometom in nošenjem orožja itd. Letos je bil zlasti živahen promet tujine za našo državo in nasprotno. V naši državi se je mudilo letos 239.737 tujcev, od teh 145.924 turistov in 118.420 prijavnih obiskovalcev, ostali pa so bili trgovci, strokovnjaki, športniki, novinarji, mornarji in razne delegacije. Preko naše države pa je poteval 36.801 tujec. Iz naše države je potevalo v tujino 70.195 ljudi, nekateri službeno, drugi zasebno.

Potem je Svetislav Stefanović govoril o prometnih nesrečah in v tej zvezi o nediscipliniranosti šoferjev in slabih cestah. Število kršitev javnega reda narašča. Vprašanju prestajanja kazni in prevzgoje obsojencev posveča naša služba javne varnosti veliko pozornost. Letos je priredila 27 raznih obrtnih tečajev, ki jih je obiskovalo 2892 obsojencev. Številom obsojencev, ki prestopajo z kazni v kazensko-poboljševalnih ustanovah, je najmanjše od osvojitve.

Državni tajnik Stefanović je govoril tudi o gasilski službi, za katero skrbe krajevni organi oblasti. Opozoril je na njeno nezadostno tehnično opremo in še na nekatera vprašanja v tej zvezi. Vrednost pred ognjem obvarovane lastnine je znašala letos 3.156.000.000 din. Pri gašenju požarov so izgubili življenje štirje gasilci, 88 pa je bilo poškodovanih. Naša gasilska služba je znatno napredovala.

O ljudski milici je treba reči, da je svojo nalogo v celoti izpolnila. S strokovnim šolanjem miličnikov smo zagotovili tudi večjo zakonitost njihovih ukrepov. Ljudska milica je v devetih mesecih letošnjega leta preiskala 9272 stanovanj, vložila nad 47.000 kazenskih prijav, 80.000 prijav o prekrških in opravila mnogo drugih intervencij. Proti miličnikom pa so vložili državljani 895 prijav. V 439 primerih so bile prijave povsem neutemeljene.

V zvezi s konsolidacijo razmer v naši deželi in kakovostno krepitvijo aparata za notranje zadeve, je rekel na koncu državni tajnik, smo si letos med drugimi organizacijskimi ukrepi prizadevali zmanjšati število uslužbencev. Število miličnikov smo zmanjšali na 25.000, znatno pa smo skrbili tudi upravo državne varnosti. Z nadaljnjim razvojem socializma in socialistične demokracije ter z bližnjo organizacijo komun nastaja potreba, da vskladimo s tem tudi službo za notranje zadeve.

le sožitje, marveč tudi uspešno sodelovanje med deželami z različnim družbenim redom.

Naši stiki z zahodnimi državami ostanejo nespremenjeni

Potem je dr. Bebler prešel na stike z zahodnimi deželami in rekel, da se pojavljajo ponekod v delu tiska zahodnih dežel kome-

tarji, v katerih so izraženi dvomi o naši odkritostnosti v stikih s temi deželami. »Zaradi tega želimo,« je rekel dr. Bebler, »tudi ob tej priložnosti poudariti, da je naše razmerje do teh dežel, tako do velikih, kakor tudi do majhnih nespremenjeno. V večini teh dežel smo imeli v minuli vojni zaveznike in naši narodno-osvobodilni vojski so učinkovito pomagale. Normalizacija naših stikov s SZ in vzhodnoevropskimi deželami nima in ne more imeti nobenih negativnih posledic za naše stališče proti tem deželam. Ker se stališče teh dežel nasproti nam ni spremenilo, so se naši stiki z njimi letos razvijali normalno. Dr. Bebler je rekel, da so se naši stiki z ZDA razvijali ugodno in da je bilo naše sodelovanje s to deželo na vseh področjih prijateljsko. Jugoslavija si bo prizadevala, da se bodo takšni stiki z ZDA tudi v prihodnje krepili in razširjali. »Vlada ZDA nam je tudi letos nudila gospodarsko in vojaško pomoč,« je rekel dr. Bebler. »Nedavno je znova izpričala razumevanje za naše gospodarske težave, nastale zaradi suše in dospelosti posojil, ki smo jih morali z neugodnimi pogoji najeti zaradi gospodarske blokade, za okrepitev obrambe in neodvisnosti naše dežele. Vlada ZDA je določila nove količine pšenice, ki jo bo kmalu dobavila Jugoslaviji v obliki darila, ker bomo dinarsko protivrednost porabili za napredek naše dežele. Tudi letošnjo pomoč, kakor prejšnje je dobila Jugoslavija brez slehernih pogojev. Za tako izdatno pomoč se ZDA toplo zahvaljujemo.

Zahodne države kažejo razumevanje za naše gospodarske težave

»Naši stiki z Veliko Britanijo,« je rekel dr. Bebler, »so se letos razvijali v prijateljskem vzdušju, nastalem zlasti prek neposrednih stikov med vodilnimi državni obeh dežel ob medsebojnih obiskih v prejšnjih letih. Vlada Velike Britanije je izpričala globoko razumevanje za naše gospodarske težave in nam šla na roko zlasti glede odgoditve odplačil na račun naših dolgov in nadaljnje gospodarske pomoči. Sodelovala je tudi nadalje v tristranski pomoči Jugoslaviji skupaj z ZDA in Francijo.

Z republiko Francijo so se naši stiki v letošnjem letu razvijali v duhu medsebojnega zaupanja in prijateljskega sodelovanja. Francija je lani sodelovala v tristranski pomoči naši državi z 10%, kar zlasti cenimo, spričo gospodarskih in političnih naporov in težav, ki jih preživlja sama.

Tudi z zvezno republiko Nemčijo so se naši stiki razvijali z željo obeh dežel, da bi ustvarile čim ugodnejše pogoje za medsebojno razumevanje in sodelovanje. To je prišlo zlasti do izraza v obliki ugodne ureditve vprašanja odplačevanja naših finančnih obveznosti, kakor tudi v pogodbah o trgovinski menjavi med obema deželama. V prihodnjem letu si bomo prizadevali razvijati stike z Vzhodno Nemčijo v istem duhu.

Tudi tokrat moramo ponoviti ugotovitev, je rekel dr. Bebler, da se sosednji Avstriji ni posrečilo doseči neodvisnosti. Jugoslavija je s simpatijami spremljala upravičen boj za njene nesporne pravice ter ta boj moralno in politično vneto podpirala. Med Jugoslavijo in Avstrijo je bilo sklenjenih več sporazumov in konvencij, s katerimi smo uredili nekatera važnejša vprašanja medsebojnih stikov. Z dobro voljo bomo sporazumno uredili tudi ostala neurejena vprašanja.

Naši stiki z azijskimi deželami

Potem je dr. Bebler govoril o naših stikih z deželami Bližnjega, Srednjega in Daljnega vzhoda, zlasti z Indijo. Glede Kitajske je opozoril na dejstvo, da je vlada FLRJ med prvimi pripoznala novo kitajsko vlado, že leta 1949. Na to priznanje pa ni dobila od Kitajske nobenega odgovora. Šele zdaj je prišlo v Beograd uradno obvestilo od predsednika Ču En Laja, da bi vlada LR Kitajske pozdravila upostavitve normalnih diplomatskih stikov z Jugoslavijo. Nadalje je dr. Bebler omenil pomen obiska etiopskega cesarja Haile Selasie v Jugoslaviji. Glede stikov z Egiptom je rekel, da je verjetno, da bo prišlo na željo ministrskega predsednika Naseri med njim in predsednikom Titom do srečanja, ko se bo vračal iz Azije. Ugodno se razvijajo tudi naši stiki z deželami Latinske Amerike.

OZN je letos priključila zasedala v času, ko ni bilo vojnih spopadov in ko je mednarodna napetost že znatno popustila. To je omogočilo plodnejše delo. Naša delegacija je razvila na tem zasedanju živahno dejavnost, da bi pripomogla k vsemu, kar je konstruktivno in kar omogoča zboljšanje sedanjega vzdušja. V letu 1954 je bil obseg naših stikov in našega sodelovanja v mednarodnem, socialnem, zdravstvenem, humanitarnem, kulturnem in znanstvenem življenju pomemben in velik. V Jugoslaviji je bilo v tem letu več mednarodnih sestankov, večidel pod okriljem OZN. V mednarodnih gospodarskih organizacijah, v katerih so sodelovali jugoslovanski predstavniki, so prišli letos do izraza vsi važnejši momenti s področja političnega in gospodarskega dogajanja na svetu. Jugoslavija se je zlasti trajno zavzemala v okviru OZN za organiziranje čim širše pomoči nerazvitem deželam za pospešitev njihovega gospodarskega razvoja.

Naša zunanja politika znatno prispeva k splošnim naporom sveta za mir

Na koncu svojega ekspozice je državni podtajnik za zunanje zadeve dr. Bebler rekel: »Naša zunanja politika je bila lani res aktivna in plodna. Razvijala se je v znamenju znatnega povečanja prispevka Jugoslavije k splošnim naporom sveta za pomiritev in mir. To je rodilo večji ugled naše dežele na svetu ter okrepilo neodvisnost socialistične Jugoslavije, ki pomeni zdaj za mirroljubni svet partnerja, čigar sodelovanje si žele in cenijo.

Povečani napor naše dežele na mednarodnem torišču so v skladu tudi z naraščajočimi potrebami po okrepitevi splošnih naporov za popolnejšo in trajnejšo pomiritev v mednarodnih stikih. Težnje po popuščanju napetosti se razvijajo že nekaj časa in metode hladne vojne ter moreče vzdušje nezaupanja se umikajo sodobnejšim, bolj konstruktivnim metodam in razjasnitvi vzdušja, kar se je lani pokazalo v mednarodnih konferencah med velesilami, v napredku doseženem v vprašanju razorožitve OZN in ob nekaterih podobnih važnih okoliščinah.

Prepričani smo, da se bo ta razvoj nadaljeval v korist vseh narodov sveta in svetovnega mira, vzlic občasnim zastojem ali težnjam, da bi potisnili ta razvoj nazaj. Stvar pomirjenja je postala kakor še nikoli stvar veličanskega števila ljudi in narodov sveta, ki vidijo v miru čedalje bolj pogoj za splošni obstoj in napredek.

Jugoslavija bo tudi odslej storila vse, kar je v njenih močeh, da bo pripomogla k takšnemu razvoju mednarodnih stikov, ki bodo zagotovili trajen mir med narodi.

Konec ekspozice gov. Beblerja so pozdravili poslanci z dolgotrajnim ploskanjem.

Iz poročila državnega podtajnika za zunanje zadeve dr. Aleša Beblerja

Po pojasnitvi gov. Stefanovića je državni podtajnik za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler prebral ekspozice o zunanji politiki naše države.

Državni podtajnik za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, ki je zastopal odsotnega državnega tajnika Kočo Popovića, je predložil osnutek proračunov tajništva za zunanje zadeve za prihodnje proračunsko leto. Celotni izdatki znašajo 2.483.360.000 din. Razlika 410.670.000 din med letošnjim in lanskim letom bi utegnila napraviti vtis znatnega povečanja, je rekel dr. Bebler. Takšen vtis pa bi bil napačen zlasti iz dveh razlogov: prvič, ker se zahteva dobra polovica predvidenega povečanja, natančneje 214.800.000 din na račun zvišanja kreditov za stanovanjsko graditev v Beogradu, katerih celotni obseg znaša 384 milijonov din, in drugič, ker je zvišanje ostalih kreditov v znesku 125.887.000 din pravzaprav večidel dozdnevno, saj je bil lanski proračun tako nizek, da je bilo treba zaprositi za naknadne kredite v znesku 161 milijonov din.

O ureditvi tržaškega vprašanja

Ce upoštevamo vse te okoliščine, tedaj predvideni izdatki za zunanje politično službo presegajo lansko samo za 34.887.000 din. To razmeroma neznatno zvišanje je opravičeno z nekaterimi posebnimi okoliščinami, kakor so povečanje izdatkov za materialne potrebe, zvišanje članskih prispevkov naše države v raznih mednarodnih organizacijah, ureditev razmer na naših mejah itd.

Potem je državni podtajnik kratko povzel uspehe dela tega resorja v lanskem letu. Leto 1954 bo imelo v zgodovini Jugoslavije posebno mesto. Bilo je leto, v katerem so naši napor za ohranitev neodvisnosti, za nedotakljivost naših meja, za ureditev razmer in stikov z našimi sosedi in za okrepitev miru v tem delu sveta, s tem pa tudi na svetu sploh, rodili zlasti pomembne sadove. Najodlopljivejši sadovi so bili sklenitev trojne zveze na Bledu, preokret na bolje v naših stikih z našo največjo sosedo Italijo ter normalizacija stikov naše dežele z vzhodnoevropskimi deželami in SZ.

Potem se je dr. Bebler dotaknil tržaškega vprašanja in poudaril, da smo bili zmeraj za pameten kompromis, za žrtve, da bi takšen kompromis dosegli, ker menimo, da je ureditev z Italijo važen prispevek k stabilizaciji krepitve miru in da je vredno prispevati za to žrtve. Sporazum z našega stališča ni zadovoljiv, saj je morala Jugoslavija privoliti v velike teritorialne žrtve. Te žrtve smo sprejeli, ker nam je bilo jasno, da bo ureditev tržaškega vprašanja omogočila ne le normalizacijo naših stikov z Italijo in razvijanje sodelovanja v obojestransko korist, marveč bo tudi znaten prispevek h konsolidaciji razmer in k zagotovitvi miru v tem delu Evrope.

Potem je dr. Bebler govoril o izpolnjevanju tega sporazuma v posameznih vprašanjih in poudaril, da sporazum o Trstu omogoča znatno izboljšanje naših stikov z Italijo in da so v znamenju tega zboljšanja naša predstavništva v Rimu in Beogradu povzdignjena v rang veleposlanstev. Začela so se pogajanja o širšem gospodarskem in tehničnem sodelovanju med Jugoslavijo in Italijo. »Skratka,« je rekel državni podtajnik za zunanje zadeve, »začela se je nova doba v naših medsebojnih stikih v veliko korist za obe sosednji deželi in za stvar miru.«

Normalizacija stikov z deželami Vzhodne Evrope

Potem je dr. Bebler govoril o normalizaciji stikov s SZ in deželami Vzhodne Evrope. Naša vlada je seveda pozdravila pripravljenost teh dežel, da bi normalizirali naše meddržavne stike. Normalizacija je zlasti napredovala v drugi polovici letošnjega leta. Diplomatske stike so obnovile z nami tudi Madžarska, Bolgarija in Albanija, v drugi polovici leta pa tudi Rumunija in Poljska. Diplomatski predstavniki med našo državo in temi deželami so že izmenjeni. V drugih vzhodnoevropskih deželah, razen Albanije, je normalno delo naših diplomatskih predstavnikov zdaj omogočeno. V Albaniji pa še leto dni po obnovi diplomatskih stikov niso zagotovljeni normalni

pogoji dela našemu diplomatskemu predstavništvu.

Obmejni problemi

Napori naše vlade, da bi normalizirali stike na meji in uredili obmejne probleme, so letos naposled našli stvarno zanimanje in podporo vlad Madžarske, Rumunije, Bolgarije in Albanije. Sporazumi o proučitvi in ureditvi novih obmejnih incidentov prek mešanih obmejnih komisij so rodili pozitivne sadove. Razen incidenta na jugoslovansko-albanski meji, ko so albanski granicarji ubili granicarja Maltica, na ostalih naših mejah letos ni bilo podobnih incidentov. Zdaj lahko rečemo, da je položaj na naših mejah v glavnem normalen.

Konec protijugoslovanske propagande

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je naposled protijugoslovanska propaganda v drugi polovici letošnjega leta prenehala, da so ustavili emigrantske protijugoslovanske časnike, razpustili emigrantske organizacije in napovedali izločitev vseh protijugoslovanskih publikacij iz javnih ustanov in knjižnic, vtem ko so uradno protijugoslovanska propaganda teh dežel ustavili že prej. Vlada FLRJ smatra ta ukrep vzhodnoevropskih dežel za nujno in naravno posledico normalizacije medsebojnih stikov.

Kar se tiče gospodarskih stikov med našo državo in vzhodnoevropskimi deželami, je dr. Bebler rekel, da so se vlade SZ in drugih vzhodnoevropskih dežel letos prvičkrat od leta 1948 odrekale politiki gospodarske blokade in obnovile gospodarske stike z Jugoslavijo. Z Madžarsko, CSR, SZ in Bolgarijo smo že sklenili kompenzacijske trgovinske sporazume za leto 1954. Tudi vladi Rumunije in Poljske sta konec leta predlagali razgovore o trgovinski menjavi z našo deželo, kar smo sprejeli. SZ in druge vzhodnoevropske dežele so izrazile željo in predlagale razgovore o trgovinski menjavi za leto 1955. Tudi v to je FRLJ privolila. Samo Albanija ni izpričala v tem času resnega zanimanja.

Več vprašanj o naših stikih

z vzhodnoevropskimi deželami pa je še odprtih. Tako še ni urejeno vprašanje naših državljanov, živčevih v teh deželah. Sem sodijo tudi finančne terjatve izvajajoče iz blokade. Ta in druga odprta vprašanja pa nas ne smejo odvrtiti od naše pripravljenosti, da bomo tudi v prihodnje delali za normalizacijo razvijanja naših stikov s temi deželami in tako pripomogli k miroljubnemu mednarodnemu sodelovanju in krepitvi miru v Evropi in na svetu.

Razvoj trojnega sodelovanja

Potem je dr. Bebler govoril o stikih z drugimi deželami in poudaril, da so prijateljski. Z nobeno teh dežel se letos naši stiki niso skali, marveč razširili in nadalje razvijali v duhu čedalje večjega medsebojnega zblizevanja. V tem oziru je treba zlasti omeniti naša zavezništva Grčijo in Turčijo, s katerima smo razvijali stike na podlagi ankerskega sporazuma in storili korake velikega zgodovinskega pomena. Važno vlogo so imeli pri tem osebni stiki med obiskom predsednika republike tov. Tita v Turčiji in Grčiji ter predsednika republike Djelala Bajara v Jugoslaviji. Če pogledamo razvojno pot trojnega sodelovanja od sklenitve ankerskega sporazuma, jasno vidimo, da je stalno napredovala po vsebini in oblikah. Prav zdaj smo navezali stike in izmenjali mnenja med tremi vladami za določitev nadaljnjih ukrepov o upostavitvi posvetovalne skupščine. Mirno lahko rečemo, da se bo preko posvetovalne skupščine neposredneje uveljavljala pobuda narodov treh dežel v korist njihovega sodelovanja. Na Bledu so trije zunanji ministri tudi sklenili, da bo ustanovljen balkanski institut za proučevanje vprašanj splošne koristi s področja zgodovine, zemljepisa, etnologije, gospodarstva itd.

Ideja o mirnem sožitju držav z različnim družbenim redom, ki se čedalje bolj uveljavlja v mednarodnih stikih, ne le da je bila preko trojnega sodelovanja potrjena, marveč že od začetka tega sodelovanja tudi prekoračena. Ves razvoj trojnega sodelovanja je očiten primer, da je možno ne

PISMO IZ ZAHODNE NEMCIJE

Kako se bodo odločili Posarci?

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Bonn, decembra — Našne razlike med pariškim in bonnskim tolmačenjem posarskega sporazuma niso nobena skrivnost. Vendar pa je izjava kanclerja Adenauerja dvignila v zahodnem svetu precej prahu. Pred bonnskim Bundestagom je 15. decembra govoril o pariških pogodbah in posarski sporazum ter odkrit priznal ostrino in globino nesporazumov v zvezi s posarskim sporazumom.

»Te dni,« je rekel kancler, »je poslala francoska vlada poslanski zbornici takšno obrazložitev posarskega sporazuma, ki ni le odmaknjena od besedila pogodb, marveč tudi ni združljiva s splošnimi cilji in nameni obeh pogodbenih strank. Da bi očitne razlike v nazorih čim prej pojasnili in spravili v sklad, se mi zdi, da je treba najprej navezati stike s francoskim ministrskim predsednikom Mendès-Franceom. Če po tej poti ne bo moč odstraniti nesporazumov, bom predlagal francoskemu ministrskemu predsedniku, da bi naprosil angleške in ameriške vlade, naj v skupnih razgovorih s francosko in bonnsko vlado dopravita v sklad razlike, tako da ne bi ovirale izpolnitve sporazuma.«

Isti dan je predstavnik Foreign Office izjavil, da je angleška vlada pripravljena pomagati pri poravnavi spora. Tudi predstavnik ameriške vlade je izrazil Dullsovo pripravljenost, da bi prispeval k poravnavi. Pariz pa je odgovoril, da je pogodba na papirju s podpisom Mendès-Francea in kanclerja Adenauerja in da niso potrebni obširnejši razgovori in pojasnila. Če pa gre za malenkostne »modifikacije«, je zanj časa na pretek. Mendès-France pa je odklonil konferenco štirih in polni kanclerja Adenauerja na razgovore v Pariz.

Gre za tri ali štiri člane, toda...

Toliko je javnost zvedela o žilavem zakulisnem boju v zvezi s posarskim vprašanjem, ki se zanj zanima vsa nemška politična javnost, vse pa kaže, da ima važno vlogo tudi na francoskem političnem tlorisu. Sporni pa so samo 3 ali 4 člani. Toda ti člani so bistvo vsega sporazuma, ki ga razglajajo po pariški konferenci za »prelomnico v francosko-nemških stikih«.

Hruščev kritizira gradbene projektante

London, 29. dec. (Reuter). Moskovski radio poroča, da je prvi sekretar KP Hruščev zahteval, da se treba napraviti konec počasnosti in slabemu gradbeništvu v ZSSR.

Hruščev je o tem govoril na nedavni vsezvezni konferenci gradbenih delavcev. Rekel je, da SZ porablja 900 milijard rubljev za projekt kapitalne izgradnje od 1945. do zdaj. Navedel je vrsto negativnih pojavov. Tako so gradili stolpe in druge »nepotrebne okraske«, ki so bili predragi in nekoristni.

Hruščev je rekel, da je med oblikovanjem v Sverdlovsku ugotovil, da bi lahko z denarjem, ki so ga uporabili za izgradnjo nekega stolpa, zgradili dve šoli, v katerih bi bilo prostora za 800 dijakov.

Prav tam so porabili veliko denarja za preureditev nekega mlina v hotel in za izgradnjo novega mlina, namesto da bi mlino pustili, kakršen je bil, ter zgradili nov hotel.

»BAT GALIM« SE VRNE V IZRAEL

Kairo, 29. dec. (AFP). Mornariško posadko v Aleksandriji je odločilo, da se vrne v Izrael. »Bat Galim«, ki so jo nedavno zaplenili na Sueskem prekopu. Zapiombo so razveljavili s pogojem, da ladja ne bo več plula skozi Suez.

DANES PO SVETU

Pariške dileme

Snodi je v francoski zbornici prišlo do zadnjega v vrsti glasovanj o posarski pogodbi. S tem pa tudi o nadaljnjem obstoju Mendès-Franceove vlade.

Parlamentarna sreča francoskega ministrskega predsednika se je malo zadržala. Medtem ko je minuli petek zbornica zavrnila prvi člen sporazuma (oborožitve Zahodne Nemčije v okviru zahodnoevropske zveze), se je Mendès-France v ponedeljek posrečilo dobiti večino 33 glasov za sporazum o vključitvi Zahodne Nemčije v Atlantiko zvezo.

Trije dnevi, ki so minili med dvema glasovanjema, so bili polni negotovosti. V Washingtonu in Londonu so izrazili zaskrbljenost in neveljavo prišlo nove »diverzije« francoskega parlamenta. Britanska vlada pa je objavila, da bo v primeru neveljave zveze razprave umaknila svoj sklop o dolgoročnem stacionarnem britanskem četu na kontinentu.

Washingtonsko izjavo so obsegale neveljavno zatrdilo, da bodo Zahodno Nemčijo oborožili ne glede na sočasnost Francoze.

Težko bi bilo reči, koliko so si razburili komentarji vplivali na razpoloženje francoske zbornice. Da so vplivali o tem ni dvoma.

Znati je, da so mnogi poslanci, ki so zavzemali svoje stališče o sporazumu, pojasnjevali svoje stališče o celotnem, da bodo Zahodno Nemčijo ali drugače oborožili in je zato bolje, da jo oborožijo brez njega. Kazalo je, da so mnogi francoski poslanci pripravljeni privoliti v oborožitve Nemčije po ceni, ki jo bo treba plačati za soglasja ZDA in

V členu 6. je rečeno. »Brž ko bo posarsko prebivalstvo s plebiscitom odobrilo evropski statut, ga ne bo več moč načenjati de sklenitve mirovne pogodbe«. Člen 8.: »Vladi zne republike Nemčije in Francije se zavezuje, da bosta posarski statut spoštovali in jamčile zanj do sklenitve mirovne pogodbe«. Člen 9. pa pravi: »Določbe mirovne pogodbe o Posarju so podvržene plebiscitu posarskega prebivalstva brez slehernih omejitev.«

Nemški kritiki sporazuma menijo, da bi utegnili ti trije člani povzročiti ločitev Posarja od Nemčije. Kritiki namreč pravijo, da bo plebiscit tri mesece po ratifikaciji in da stranke, ki so za Nemčijo utegnile vplivati na odločitev, prebivalstvo pa bo pred izbiro: ali »statut ali proti njemu. Ko bo izglasovan, ne bo smel nihče ničesar več ukeniti proti njemu. Nemški kritiki se pristavljajo, da politične stranke v Posarju ne bodo mogle nemoteno delovati.

Obrazložitev francoske vlade govori o evropskem statutu Posarja. To je napotilo kanclerja, da je v vladni deklaraciji posebej poudarilo, da »evropeizacija Posarja v van Nattersovem smislu ni govora«. Izrečno je omenil, da bo v Posarju do mirovne pogodbe popolna svoboda politične akcije in da imajo tako posarsko prebivalstvo, kakor

tudi udeleženci mirovne konference proste roke glede določanja bodoče usode Posarja. Hkrati je poudaril, da je to področje del nemškega ozemlja.

»Cena za nemško oborožitev«

V Bonnu menijo, da je kancler izjavil to pod pritiskom opozicije v svojih vrstah, ki sprejema pariške pogodbe, odklanja pa sporazum v sedanji obliki. V celoti gledano je dal ta javni spor nove argumente nasprotnikom pariških pogodb.

Nemški socialni demokrati so nazvali sporazum »ceno, ki jo je kancler plačal v Parizu, da bi dobil francosko soglasje za nemško oborožitev«. Po njihovem mnenju sodelovanje med Francijo in Nemčijo ne more sloneti na takšnih dogovorih, saj spominjajo na »podtalno bombo, ki se razpoči pozneje«.

Skladnost v stikih med Francijo in Nemčijo je treba samo pozdraviti. Brez tega namreč ni in ne more biti plodnega sodelovanja na evropskem tlorisu. Zato je nedvomno plemenito prizadevanje državnikov, da bi se razvoj stikov med Francijo in Nemčijo v prihodnje, v ovsem razlikoval od razvoja, ki je v minulosti prinesel toliko nesreče obojema narodoma. Toda odkritosrčni zagovorniki tega vprašanja se zlasti po kanclerjevi izjavi vprašujejo, ali pariške pogodbe in posarski sporazum v njihovem okviru res nudijo poročilo, da bo nastala »francosko-nemških stikih prelomnica«, ki si jo žele. Vsekakor presojajo najnovejši dogodki kot dokaz slabo znamenje.

Rade Vujović

Z OBISKA V SANTIAGU

ČILSKI SOCIALISTI

Te dni je bil predsednik komisije za mednarodne stike SZDLJ Veljko Vlahović na obisku pri vodstvu Ljudske socialistične stranke v Čilu. O njej objavljamo v tej zvezi naslednje podatke.

Socialistično gibanje v Čilu je nastalo leta 1932, ko je svet težila huda gospodarska kriza. V začetku so delovali samo krogi socialistov. Ceprav brez čvrste — v organizacijskem smislu — stranke,

Napredni program, ki ga je začela uveljavljati nova vlada, je pritegnil široke ljudske sloje. Prve poteze socialistično revolucionarne vlade so bile osredotočene na slabitev moči zemljiške gospode in duhovščine na eni ter močnega tujega kapitala na drugi strani.

Ko je prišla stranka na krmilo, je objavila splošno amnestijo političnih pripornikov, odpisala kmetom dolgeve za zemljo, vzelo v zakup, naročila zastavljajnicam,

mentov, je prišlo do njene ponovne notranje okrepitve. Stranka je spremenila tudi ime v Ljudsko socialistično stranko Čila.

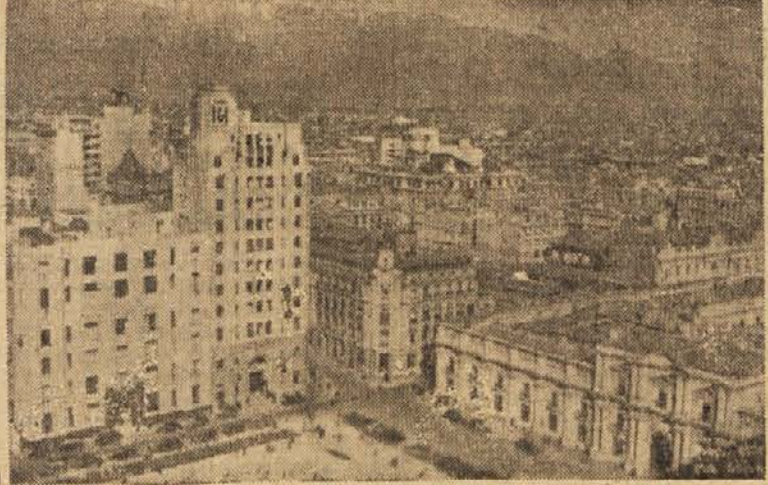
Organizacijsko utrjena stranka se zavzema za socialistično gospodarstvo, za odpravo privatne lastnine nad vsemi družbeno važnimi proizvodnimi sredstvi. Vprašanju nacionalizacije težke industrije posveča posebno pozornost. Zavzema se za progresivno nacionalizacijo večjih družb za izkoriščanje soli, bakra in železa, za nacionalizacijo petroleja, premoaga in električne energije ter vseh industrijskih podjetij, ki imajo monopolističen položaj v državi, ter nacionalizacijo gospodarske službe in denarnih zavodov.

Da bi preprečila morebitno okrepitev državne birokracije, stranka meni, da mora biti vodnje nacionaliziranih podjetij prepuščeno predstavnikom države, delegatom sindikalnih organizacij in predstavnikom vseh potrošnikov. Program stranke določa popolno odpravo fevdalnih oblik proizvodnje in omejitve maksimuma zemlje.

Gmota in teoretično uresničeno načelo »Tovarne delavcem«, do seženo v Jugoslaviji, je rekel bivši generalni tajnik stranke Paul Ampuero, vrata marksizmu tisti globoki človeški pomen, ki se je izgnil in izmislil z ukrepi in tolmačenji Staljinovih teoretikov.

V sedanji zbornici ima stranka od skupnih 140 19 poslancev. Od 45 mest v senatu jih ima 5.

A. A.

Santiago, glavno mesto Čila

se je čilskim socialistom posrečilo, da so 4. junija 1932 sestavili socialistično-revolucionarno vlado, kakor se je uradno imenovala.

naj vrnejo vse zastavljene predmete lastnikom, država pa je prevzela plačilo dolgov na podlagi zastavljenih predmetov, uvedla strogo kontrolo nad koncesijami tujemu kapitalu, ustanovila emisijsko banko, postavila pod kontrolo zunanjo trgovino, z novim davčnim sistemom pa prenesla osnovne državne dohodke izključno v breme domačega in tujega kapitala.

Vse radikalne spremembe so takoj mobilizirale sovražnike vlade. Čez petih 20 dni so socialistično revolucionarno vlado strmo glavihi. Na krmilo so spet prišli predstavniki zemljiške gospode in tujega kapitala.

Izkušnje, ki so si jih pridobili socialisti v tem kratkem času upravljanja, so pospešile snovanje prve socialistične stranke, ki je bila ustanovljena v Čilu 19. aprila 1933. Razen poudarka, da sloni njeno delo na načelih znanstvenega socializma in na tesnem sodelovanju z ostalimi socialističnimi gibanji, predvsem s socialističnimi strankami Latinske Amerike, nova stranka izrecno naglašala da boče biti narodna in neodvisna.

Svoje poznejše delo je razvijala na podlagi boja za gospodarsko in politično neodvisnost države. To ni pomenilo omalovaževanja boja za socialne pridobitve in večje družbene pravice delavskega razreda. Metoda boja je bila v stranki čisto predmet ostrih in srčnih razprav. Te razprave, včasih dolge in brez določenih sklepov, so začele izpodkopavati vpliv stranke. Po izključitvi več oportunistično razpoloženih ele-

PISMO IZ JAPONSKE

Prvi ukrepi Hatojamove vlade

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BO:BE«)

Tokio, decembra — den prvih ukrepov nove Hatojamove vlade je bila ukinitve ministrskih telesnih stražarjev. Člani vlade bodo v prihodnje hodili brez detektivov. Limuzina ministrskega predsednika pa bo vozila po ulicah brez konvoja motoriziranih policajev in sofer se bo moral ravnati po prometnih signalih na križiščih. Nova vlada se prepovedala tudi uporabo državnih avtomobilov za privatne namene. Državnim uradnikom je prepovedala igrati golf in majong, ker se je pokazalo, da so mnogi napredovali v službi zato, ker so igrali s predstojniki, in med uradnimi urami spali.

Nova vlada je razglasila, da bo iz uprave iztrebila malomarnost, protokolonizem in korupcijo. Tudi če ne bi bila obljubila in ukenila nič drugega, bi to zadostovalo, da je za začetek dobila nekaj veljave in ugleda.

Prvikrat v zgodovini Japonske je vlada, ko je prišla na krmilo, sama sebi omejila dobo. Ministrski predsednik Hatojama je ob prevzetju poslov razglasil, da bo nova vlada razpustila parlament konec januarja in da bodo nove volitve konec marca ali v aprilu. To sicer nemara zaradi tega, ker imajo vladajoči demokrati v poslanskem domu samo 120 mest (nasproti 185 liberalcem in 130 levim in desnim socialistom) in ker je po odstopu Jošidove liberalne vlade parlament potrdil mandat Hatojame samo pod pogojem, da bodo v najkrajšem roku razpisali nove parlamentarne volitve.

Bodrilno vpliva vsekakor, da je nova vlada izpolnila obljubo in da ni niti poskusila skleniti koalicije s premaganimi liberalci in si tako podaljšati življenje. Nova vlada si prizadeva pokazati, da je v vsakem oziru prelomila z neprijazljivo prakso prejšnje.

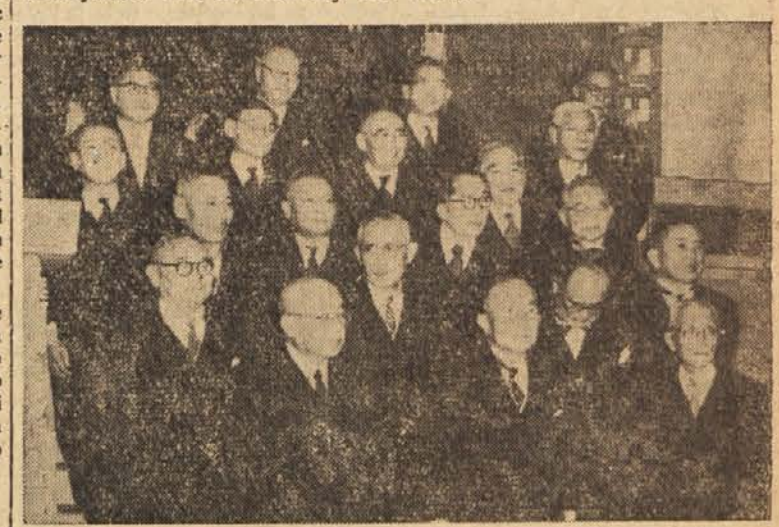
Revizija zunanje politike

Najvažnejša točka v programu nove vlade je revizija japonske zunanje politike. V prvi izjavi za javnost je Hatojama poudaril, da bo

začela neodvisno zunanjo politiko in si prizadevala navezati in ohraniti normalne stike z vsemi deželami ne glede na njih ideološko usmerjenost. Tudi novi zunanji mi-

pristaž in zagovornik inflacije Tanaka Išibaši, ki je bil v eni izmed šestih Jošidovih vlad minister za finance, zadnje čase pa se je ogorčeno postavil proti Jošidi, in se uvrstil med pobudnike nove stranke.

Treba je poudariti, da je prišla Demokratska stranka na krmilo pila dva tedna po svoji ustanovitvi in da so vstopili v vlado predstavniki vseh na novo zbranih skupin in frakcij, ki v stranki še niso razčistile svojih razlik in nasprotij. Nasprotje med deflacionistom Išibom in inflacionistom Išibašijem je samo eden izmed mnogih primerov.

Nova japonska vlada

nister Sigemicu, ki je znan že iz pred vojne kot vnet zagovornik znosnejših stikov z deželami na azijski celini, se je takoj skrajno izrazil za normalne diplomatske stike s Kitajsko in SZ, za večjo trgovinsko menjavo s tema deželama in za splošno normalizacijo odnosov z vsemi deželami, ki so zdaj sprte z Japonsko.

Važna je tudi sprememba stališča nasproti Filipinom, s katerimi s Jošidova vlada ni mogla sporazumeti glede vojnih reparacij. Čeprav je bilo napete stike med Japonsko in Filipini v glavnem pripisati protijaponskemu stališču filipinskega senata, je bila precej kriva tudi japonska vlada. Nova vlada pa je že predlagala obnovo pogajanj o reparacijah.

Notranja nasprotja v gospodarski politiki

V gospodarski politiki si vlada prizadeva vztrajati pri deflacijskih ukrepih svoje prednice. Za finančnega ministra je bil imenovan guverner Japonske banke Ičimada, ki je bil doslej sicer na strani Jošide, a je hkrati vztrajno zagovarjal in izvajal deflacijo. Za ministra za zunanjo trgovino pa je bil imenovan

Nova stranka in nova vlada jemata celo kopico skupin in posameznikov, od ekstremnih desničarjev do tako imenovanih radikalov, ki imajo marsikaj skupnega s socialisti. Večina v stranki imajo na pr. pristaži odločne in nagle oborožitve Japonske in temeljite spremembe sedanjege režima. Toda »radikalna« frakcija, ki računa v dohodni bodočnosti z morebitno pritegnitvijo desnih socialistov, nasprotuje emembli ustave in se zavzema za postopno in počasno oborožitev, ki ne bi bila v škodo gospodarske stabilizacije dežele.

Uradni program stranke vsebuje spremembo ustave in oborožitev. Toda o tem v stranki pojmi še niso povsem razčisti, kakor tudi niso razčisti pojmi o gospodarski politiki in mnogih drugih zadevah. Od vseh sprememb v zunanji, notranji in upravniki politiki bodo tudi le manjši del težko uveljavili. Vlada si je postavila rok, v katerem bo razpustila parlamenta in razpisala volitve. Večino uredb, izjav in obljub, kar jih je dala, odkar je prevzela oblast, je javnost v glavnem razumela že kot priprave na volilno kampanjo.

Kosta Timotijević

Italijanska vlada čaka na odločitev francoske zbornice

Rim, 29. dec. (Tanjug). Pod predsedstvom Scelbe je bila danes vladna seja, na kateri sta poročala zunanji minister Martino in obrambni minister Taddiani o delu o nedavnem pariškem zasedanju sveta Atlantike zveze. Minister za zunanjo trgovino Martinelli je podal poročilo o razgovorih, ki jih je imel v Beogradu o gospodarskem sodelovanju z Jugoslavijo. Minister za proračun Vanoni pa je poročal o razgovorih v Bonnu o gospodar-

skih odnosih z Zahodno Nemčijo. Vlada je obravnavala tudi vprašanje nadaljnje akcije za ratifikacijo pariških sporazumov. Če glasovanje v bourbonski palači danes ne bo opravljeno, se bo vlada jutri ponovno sestala, da bi odločila, ali bo predlagala ratifikacijo sporazumov tudi senatu ali pa se bo priključila napovedani akciji ZDA in Velike Britanije za sklenitev neposrednega sporazuma z Bonnom o oborožitvi Nemčije.

Z=A=D=N=J=E=V=E=S=T=

Glasovanje prel ženo

Debato v francoski skupščini so opolnoči prekinili

Pariz, 29. dec. (R). Večerna seja francoske skupščine se je začela ob 21.30 po manjšem proceduralnem spopadu. Debatu so opolnoči brez glasovanja prekinili in jo bodo nadaljevali v četrtek popoldne.

Pariz, 29. dec. (AFP). Skupina 20 poslancev vseh parlamentarnih skupin razen KP Francije je predložila uradu francoske narodne skupščine osnutek resolucije, o kateri naj bi glasovali po zaključku debate o pariških pogodbah. V resoluciji njeni podpisniki, ne glede na to, ali glasujejo za ratifikacijo ali proti njej, objavljajo načela, za katere se bo po njihovem mnenju odločilo veliko število poslancev.

Po debati o vprašanju, ki je francoske rodoljube postavilo pred težavno preizkušnjo, hoče francoska narodna skupščina ponovno potrditi neomajno solidarnost z osnovnimi in enotnimi načeli francoske politike, solidarnost, v katero ni mogoče dvomiti in je ne morejo omajati nobena nesoglasja, pravi resolucija v uvodu.

Zatem pa navaja tri osnovna načela: 1. ohranitev solidarnosti članic atlantske skupnosti, 2. krepitev enotnosti Zahodne Evrope, katere postopno združevanje prinaša napredek in mir, 3. nenehno iskanje načina, kako naj bi dosegli popuščanje mednarodne napetosti, in to z diplomatskimi pripravami, ki pa bodo dokončane priprave, tudi s sklicanjem konferenc štirih.

PARIZ — Tu so sporočili, da bo Mendès-France 15. januarja nehal voditi posle zunanje ministrstva. BUENOS AIRES — Argentinja in Japonska sta sklenili podaljšati medsebojno trgovinsko pogodbo do 1. januarja 1956. Vrednost izmenjave bo kot v minulih letih spet znašala 90 milijonov dolarjev za vsako stran. NEW YORK — Dag Hammarskjöld bo v spremstvu štirih uslužbencev generalnega tajništva OZN danes v prvi etapi poti v Peking z letalom odpotoval v London. AMAN — Tajništvo arabske lige je obvestilo jordanjsko vlado, da se bo vojaški odbor te lige sestel 10. januarja. Zasedanja se bodo udeležili zunanji in obrambni ministri članice arabske lige. Razpravljali bodo predvsem o združitvi in krepitevi obrambnih sil arabskih držav. BERN — ZDA so povabile Svico na razgovore o ameriških carinah, ki so jih nedavno zvišali za uvoz švicarskih ur v ZDA.

Spor zaradi italijanskega petroleja

Rim, 29. dec. (Tanjug). Ustanovitelj bivše italijanske ljudske stranke, iz katere se je razvila demokratska stranka, sicilijanski senator Luigi Sturzo, je v listu »Giornale d'Italia« ostro napadel socialne demokrate in republikance, ker nasprotujejo, da bi tujemu kapitalu dajali koncesije za izkoriščanje italijanskega petroleja.

Sturzo sodi, da stališče socialnih demokratov in republikancev škoduje koristim države.

Nočne brzjavke

KAIRO — Egiptovsko vojaško letalstvo bo danes prevzelo britansko vojaško letališče Salufa na obali Sueskega prekopa. To bo prvo britansko letališče, ki ga bodo prevzeli Egipčani. PARIZ — Tu so sporočili, da bo Mendès-France 15. januarja nehal voditi posle zunanje ministrstva. BUENOS AIRES — Argentinja in Japonska sta sklenili podaljšati medsebojno trgovinsko pogodbo do 1. januarja 1956. Vrednost izmenjave bo kot v minulih letih spet znašala 90 milijonov dolarjev za vsako stran. NEW YORK — Dag Hammarskjöld bo v spremstvu štirih uslužbencev generalnega tajništva OZN danes v prvi etapi poti v Peking z letalom odpotoval v London. AMAN — Tajništvo arabske lige je obvestilo jordanjsko vlado, da se bo vojaški odbor te lige sestel 10. januarja. Zasedanja se bodo udeležili zunanji in obrambni ministri članice arabske lige. Razpravljali bodo predvsem o združitvi in krepitevi obrambnih sil arabskih držav. BERN — ZDA so povabile Svico na razgovore o ameriških carinah, ki so jih nedavno zvišali za uvoz švicarskih ur v ZDA.

NOGOMET

Partizan : Koblenz 6:3 (1:3).

Z ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Sprememba mednarodnega položaja nam dovoljuje, da že zdaj manj obremenimo narodni dohodek

je v svojem ekspoziciji dejal generalni polkovnik Ivan Gošnjak.

V nadaljevanju dela skupščine je državni tajnik za narodno obrambo Ivan Gošnjak po krajšem premoru prebral ekspozicije o proračunu svojega resora.

Državni tajnik za narodno obrambo generalni polkovnik Ivan Gošnjak je v svojem poročilu med drugim dejal:

Osnutek proračuna izdatkov državnega tajništva za narodno obrambo za leto 1955, kakor tudi za prejšnja leta, je vskladen z gospodarskimi možnostmi države. Celotni proračun znaša 175 milijard 800 milijonov dinarjev ali 15 % predvidenega narodnega dohodka. Letošnji proračun tega tajništva je znašal 18,8 % planiranega narodnega dohodka. Čeprav se izdatki za narodno obrambo v absolutni vsoti v primerjavi z letošnjim letom niso znižali, so se glede na narodni dohodek, ki iz leta v leto narašča, znatno znižali. To znižanje znaša v letu 1955 v primerjavi s planiranim narodnim dohodkom 3,8 %. Pripominjam, da so znašali izdatki za narodno obrambo v 1952. letu 22 % narodnega dohodka v tem letu. To so bili sploh naši največji izdatki za narodno obrambo, do katerih je prišlo zaradi znane položaja na naših vzhodnih mejah.

Sprememba mednarodnega položaja, zlasti pa spremenjeni vojaški in politični položaj naše države nam dovoljuje, da že zdaj manj obremenimo narodni dohodek z manjšim odstotkom kakor v minulih letih. Menimo pa, da absolutne vsote letos še ne moremo zmanjšati, ker so naše potrebe za narodno obrambo še zmeraj velike, spremembe, ki so nastale na svetu, čeprav znane, pa vendar še niso tako velike in zanesljive, da bi moglo to že zdaj odločiti. Ko smo sestavljali ta proračun, smo upoštevali potrebe narodne obrambe in mednarodni položaj, predvsem pa položaj naše države in to, da bi te izdatke vskladili z našimi gospodarskimi možnostmi, da izdatki za narodno obrambo ne bi preveč pritiskali na razvoj našega gospodarstva in na družbeni standard naših narodov.

Prehajam na obrazložitev izdatkov za leto 1955. Vsota 175 milijard 800 milijonov dinarjev je razdeljena takole: osebni izdatki 21 milijard 211 milijonov, operativni izdatki 2 milijardi 594 milijonov, materialni izdatki 147 milijard 694 milijonov, vojno gospodarstvo 4 milijarde 300 milijonov dinarjev.

Po armijskih oblikah je razdelitev naslednja: za kopeno vojsko 123.808.290.000 ali 70,3 %, za vojno letalstvo 23.807.120.000 ali 13,58 %, za vojno mornarico 23.883.590.000 ali 13,59 %.

Proračunski dohodki, ki gredo v zvezne dohodke, so planirani na milijardo dinarjev.

OSEBNI IZDATKI

Od skupnih predvidenih izdatkov odpade na osebne izdatke v znesku 21.211.000.000 dinarjev na naslednje glavne postavke:

1. na plače vojakov, podoficirjev, oficirjev, gojenecv podoficirskih šol ter akademij, obveznikov in rezervnih oficirjev in podoficirjev, poklicanih na orožne vaje, 14.375.142.000 dinarjev;
2. na plače državnih uslužbencev, ki delajo v vojski, 764 milijonov 646 tisoč dinarjev;
3. za socialno zavarovanje 2.852.434.000 dinarjev;
4. ostalo na potne in selitvene stroške, za doklade za ločeno življenje pripadnikov JLA, živčih ločeno od družin, ker nimajo stanovanja, za štipendije itd.

OPERATIVNI (NEMATERIALNI) IZDATKI

Skupni operativni (nematerialni) izdatki znašajo kot rečeno v 1955. letu 2.594.000.000 dinarjev. Ti izdatki se nanašajo v glavnem na izdatke za kulturne in prosvetne namene aktivnega in rezervnega kadra vojske, za nakup tiska in ostale literature. Ti izdatki zajemajo tudi izdatke za poštno in brzojavne usluge, za učne potrebe enot in ustanov JLA itd.

MATERIALNI IZDATKI

Materialni obseg predloženega plana je v glavnem isti kakor letos. Za leto 1955 so za vzdrževanje mirnodobne vojske potrebna večja denarna sredstva, kar je posledica povečane tehnike in drugih materialnih sredstev, za katero so potrebni večji izdatki za vzdrževanje in učne namene. Naštel bom samo glavne postavke izdatkov kopnene vojske, vojnega letalstva in vojne mornarice, ker

se v podrobnosti ne morem spuščati.

V predloženem planu znašajo skupni predvideni izdatki za kopeno vojsko 123.808.290.000 dinarjev, vseh osebne izdatke, o katerih sem že govoril. Največji del teh sredstev bomo porabili za opremo, prehrano in investicije. Predvideni plan zagotavlja nakup orožja in municije ter ostale opreme za naše tehnične službe, potrebne za mirnodobno delo in življenje vojske, hkrati pa zagotavlja nakup določenih količin rezerv, da se bo bojna pripravljenost vojske v letošnjem letu povečala, kolikor je v okviru naših razmer možno.

Glavni materialni izdatki so naslednji: za tehnično službo smo predvideli 23 milijard 341 milijonov dinarjev, za mototehnično službo pa 4 milijarde 73 milijonov dinarjev. S temi sredstvi je zagotovljen tudi nakup vozil, rezervnih delov in druge opreme v tej službi.

Za remontno službo 3 milijarde 74 milijonov dinarjev. Glede na čedalje večji dotok različne tehnike v vojsko dobiva ta služba čedalje večji pomen. Izdatki za vzdrževanje in popravilo iz leta v leto naraščajo in takšna bo perspektiva tudi v prihodnje.

Za pogojsko službo smo planirali 7 milijard 171 milijonov dinarjev. S tem denarjem bomo kupili bencin in strojno olje za kopensko vojsko, vojno letalstvo in vojno mornarico.

Za inženirsko in tehnično službo smo predvideli 15 milijard 369 milijonov dinarjev. S tem denarjem bomo kupili pionirsko, pontonirsko in minersko opremo ter inženirsko mehanizacijo. Razen tega smo iz te vsote določili za graditev cest 6 milijard in pol, kar je za pol milijarde dinarjev več kakor v letošnjem letu. Od te vsote bodo ljudske republike v svoji režiji porabile 3 milijarde 700 milijonov, in sicer Srbija 1 milijardo in pol, Hrvaška 1 milijardo 400 milijonov, Makedonija 500 milijonov, Slovenija 200 milijonov, BiH pa 100 milijonov dinarjev.

GRADBENI NAČRT JLA ZA LETO 1955

Za graditev cest je v režiji vojske planiranih 2 milijardi 800 milijonov dinarjev, od tega bodo porabili v Srbiji 800 milijonov, na Hrvaškem 500 milijonov, v BiH 1 milijardo, v Črni gori pa 500 milijonov dinarjev. Z nadaljnjo uporabo sredstev iz proračuna vojske za graditev cest bomo hitreje zgradili sodobne ceste, ker jih bodo pomagale graditi kakor letos tudi prihodnje leto inženirske enote. Tako bodo ceste znatno cenejše oziroma učinket teh sredstev bo mnogo večji. Za sredstva zveze je predvidenih 2700 milijonov dinarjev. Sem sodijo sredstva za radio, radar ter telefon in telegraf. Za intendantsko službo je določenih 30 milijard 800 milijonov, od tega za prehrano 11 milijard 950 milijonov, za opremo pa 11 milijard 540 milijonov dinarjev. Ostala vsota je predvidena za razne potrebne potrebe, za izobrazbo, za materialne prevoze, delovno silo itd. Za sanitarno službo je določenih 1 milijardo 814 milijonov dinarjev. Iz teh sredstev se bo plačevalo zdravljenje obolelih, nakup zdravil, instrumentov in ostalega potrošnega materiala.

V gradbenem načrtu JLA za leto 1955 so predvidene investicije v znesku 28,5 milijard. Največ sredstev je določenih za zgraditev hiš, skladišč, vojašnic, letališč, sanitarnih naprav in remontnih delavnic.

Za graditev skladišč je določenih 8.575.000.000 din. Če hočemo zagotoviti in ohraniti dragoceno tehniko, ki jo kupujemo doma in dobivamo iz pomoči, moramo z

vsoto vneto graditi potrebne prostore zanj. Za kritje najnujnejših potreb določena sredstva bomo morali tudi v naslednjih letih uporabljati v velikem obsegu. Za zgraditev skladišč za tekoča goriva je določenih 2.668.000.000 din.

Za zgraditev vojašnic, objektov za kulturo in razvedrilo ter upravnih poslopij je določenih za prihodnje leto nad 3,5 milijarde. S temi sredstvi bomo dogradili devet že začelih in začeli graditi 93 novih objektov za nastanitev vojakov. Z letošnjimi investicijami ne bo urejeno vprašanje dograditve teh objektov, marveč ga bomo morali obravnavati še v prihodnjih letih. Za zgraditev sanitarnih objektov je določenih 1.376.000.000 din. Zgradili bomo dve novi in dogradili štiri začete bolnišnice. Razen tega bomo dogradili več sanitarnih zavodov JLA in 15 ambulant po garnizijah.

S tem proračunom smo zagotovili 5.946.000.000 din za nadaljnjo graditev in dograditev začelih letališč in ostalih objektov za letalstvo. Tako bomo imeli konec leta 1955 več sodobnih letališč za reaktivna letala, zgraditi pa jih bomo morali v prihodnjih letih še nekaj, da bomo zadovoljili vse potrebe.

Za zgraditev stanovanj za oficirje, podoficirje in vojne uslužbenice, je določenih za prihodnje leto 7.074.000.000 din. Do konca leta 1953 smo zgradili 8200 stanovanj, če pa pristejemo še 3040 stanovanj, ki bodo dograjena do konca letošnjega leta, vidimo, da je novih stanovanj 11.240. Vendar pa stanovanjsko vprašanje pripadnikov JLA še zdaleč ni urejeno. Letos aprila je bilo brez stanovanja 600.226 oficirjev, podoficirjev in vojnih uslužbencev, slab stanovanja pa jih je imelo 6682.

V predloženem osnutku v planu za vojno letalstvo je planiranih za vse materialne panoge 23.807.120.000 din. S tem bomo zagotovili nakup določenega števila letal, dalje popravilo in vzdrževanje ter nakup orožja in razne opreme. Se zmeraj nismo začeli doma izdelovati reaktivnih letal, ker nismo dobili v tujini ustreznih licenc. To je ena najvažnejših nalog, ki nas čaka na področju te zelo važne vrste orožja. Glavno in edino je vprašanje finansiranja, ki bi ga morali urediti v prihodnjem letu, ker je nadaljnja proizvodnja običajnih bojnih letal, ki so zastarela, povsem nesmotna.

Za vojno mornarico smo določili 23.883.590.000 din. Iz te vsote je planirana nadaljnja graditev novih ladij, popravilo ladij, nakup orožja, opreme itd. Največje težave pri graditvi naše vojne mornarice imamo v omejenosti naših deviznih sredstev, ker še zmeraj znatnega dela opreme za ladje delnice ne izdelujemo doma.

DOTACIJE RAZNIM ORGANIZACIJAM

V letu 1955 bomo dali iz vojne proračuna raznim družbenim organizacijam 726.505.000 din, in sicer Letalski zvezi FLRJ 196 mi-

Proračun za leto 1955 v obeh domovih sprejet

Po skupni seji in po krajšem premoru je skupščina nadaljevala delo na ločenih sejah.

Zvezni svet je sprejel zakon o spremembi zakona o zastaranju terjatev, zakon o volitvah ljudskih poslancev v Zvezno skupščino s področja novih upravnih okrajev Buje in Koper, zakon o likvidaciji obveznosti, izvirajočih iz posojil federacije ter zakon o spremembah in dopolnitvah osnovnega zakona o proračunih. Potem je Zvezni svet obravnaval in soglasno sprejel zvezni proračun za tekoče leto skupaj z zakonom o proračunu FLRJ za leto 1955.

Zbor proizvajalcev je najprej sprejel zakon o spremembah in dopolnitvah osnovnega zakona o proračunih, potem pa je obravnaval in sprejel zakon o proračunu FLRJ za leto 1955. Obravnaval in soglasno je sprejel tudi osnutek zveznega proračuna za leto 1955, del izdatkov in del dohodkov po partijah, potem pa tudi osnutek proračuna v celoti.

Na večerajšnji dopoldanski seji Zbora proizvajalcev je ljudski poslanec Dimče Jovanovski naslovil na Zvezni izvršni svet vprašanje, zakaj je vzeta kot pogoj za pridobitev pravice do otroške doklade davčna zadolžitev iz leta 1951, ki ne daje sedanje slike premoženjskega stanja koristnikov otroške doklade.

Vprašanje bo prek predsedni-

lijonov, Avtomoto zvezi 50 milijonov, za predvojaško vzgojo 175.215.000 din, za izvenarmijsko vzgojo 97.190.000 din, Strelski zvezi 200 milijonov itd. Iz sredstev proračuna državnega tajništva za narodno obrambo je zagotovljenih v letošnjem letu vojnemu gospodarstvu 6 milijard, tako da je znesek, predviden s proračunom za investicije v vojnem gospodarstvu v letu 1955, manjši za 1 milijardo 700 tisoč dinarjev. Družbeni standard v mnogih podjetjih je še zmeraj najvažnejše vprašanje v mnogih vojnih podjetjih. Na koncu leta 1953 revalorizirana vrednost osnovnih sredstev je znašala 84.676.000.000 din. Podjetja vojne industrije izdelujejo tudi za izvoz. Doslej so sklenila pogodbe za 14.677.331 dolarjev. Od tega so letos dobavila za 4.367.300 dolarjev. Prihodnje leto naj bi po doslej sklenjenih pogodbah dobavila za 6.706.000 dolarjev, ostalo pa v letu 1956.

Razen dohodkov enot in ustanov JLA bodo dajala podjetja vojne industrije v prihodnjem letu družbeni skupnosti 16 milijard 500 milijonov dinarjev, in sicer za ceste 6.500.000.000, za stanovanja 7.460.000.000, za graditev rezervarjev 2.268.000.000, za dotacije raznim organizacijam pa 726.505.000. Glavni del te vsote bo porabljen za graditev stanovanj, in sicer nad 11 milijard. Razen tega, da bomo prihodnje leto investirali v narodno obrambo, pričakujemo, da bomo dobili, kakor v sedanjem letu v prihodnjem letu določeno količino vojnih potrebščin od ZDA.

Z vsemi temi sredstvi se bo še bolj povečala bojna pripravljenost naše vojske. Daleč pa smo še od tega, da bi bilo potrebam naše vojske v celoti zadosteno. V prihodnje upamo, da se bodo vojni izdatki lahko zmanjšali. Splošna napetost na svetu je nekoliko popustila, kar velja tudi za tako imenovano hladno vojno med vzhodnim in zahodnim blokom. Zadnje leto so nastale spremembe v stikih med našo državo in SZ ter ostalimi vzhodnoevropskimi državami. Z vsemi smo obnovili diplomatske stike. Tudi položaj na delu naše državne meje se je letos spremenil, namreč na meji proti Italiji. Tudi če upoštevamo še pomen balkanske zveze, pa ne moremo iz vsega tega sklepati, da bi lahko zdaj zanemarili krepitve naših obrambnih sil. Nasprotno, treba jih bo odločno tudi v prihodnje krepiti. Naša močna vojska je znatno pripomogla k zunanji politični uspehi, h konsolidaciji vojaškega in političnega položaja ter uveljavljanju Jugoslavije kot neodvisne socialistične države.

Po ekspoziciji tov. Gošnjaka je skupščina poslušala in odobrila poročilo administrativnega odbora o šestmesečnem finančnem poslovanju skupščine.

Na koncu skupne seje so poslanci z dolgotrajnim ploskanjem pozdravili in sprejeli predlog skupne ljudskih poslancev, da bi predsedniku republike Titu poslali novoletne čestitke. Skupščina je pooblastila predsedstvo, da v njenem imenu sestavi in pošlje čestitke.

Oba doma Zvezne ljudske skupščine sta zrazila sinoči zaupnico svojima dotedanjima predsednikoma, Vladi Zečeviću in Ivanu Božićeviću, s tem, da sta jih ponovno izvolila. Tako bo tudi prihodnje leto Zvezni zbor vodil predsednik Vlada Zečević, Zbor proizvajalcev pa Ivan Božićević.

Na kratkih popoldanskih sejah sta Zvezni zbor in Zbor proizvajalcev vskladila besedili sprejetega družbenega plana. Razen tega je Zbor proizvajalcev sprejel zakone, ki jih je davi sprejel Zvezni zbor.

S tem je bilo zaključeno to plenarno zasedanje Zvezne ljudske skupščine.

Dedijeru odvzete vse funkcije v jugoslovanskem Združenju za mednarodno pravo

Beograd, 29. dec. (Tanjug). Ožji Izvršni odbor jugoslovanskega Združenja za mednarodno pravo je na svojem izrednem seštanju, ki je bil danes, sklenil predlagati plenumu Izvršnega odbora, naj izključi Vladimira Dedijera iz članstva združenja. Hkrati je ožji Izvršni odbor sklenil do sklepa plenuma Izvršnega odbora odvzeti Vladimiru Dedijeru vse funkcije v združenju.

Pisma uredništva

Tovariši urednik,

v zvezi z izjavami Milovana Djilasa in Vladimira Dedijera »New York Timesu« in »london-skemu Timesu« in v zvezi s komentarji, ki jih tisk objavlja sprito tega, čutim potrebo in dolžnost izjaviti preko Vašega časnika:

Sleherno omenjanje mojega imena v oseh komentarjih je do cela samovoljno. Odklonila sem sleherni poskus tujih novinarjev, da bi po teh izjavah govorili z menoj in da bi kakor koli podprla dejavnost Djilasa in Dedijera, katero odločno obojam, ker nasprotuje osem mojim nazorom o rodoljubnosti, socializmu in demokraciji, ker škodi mednarodnim interesom in ugledu naše države in ker to dejavnost izkorišča v utegonej izkoristiti v svoje namene samo tisti krogi v tujini, ki niso prijateljsko razpoloženi do socialistične Jugoslavije.

Imam za potrebno javno izja-

viti, da vsi ti komentarji ne ustrezajo resnici in da ni upravičeno kakršno koli spravljjanje mojega imena v zvezi z akcijo Djilasa in Dedijera, ker ne morem dopustiti, da bi moje ime imenovali v akciji, sproženi v tujini proti moji deželi in izgradnji socializma v njej, niti ne morem dovoliti, da bi bila tuja javnost napačno obveščena o kakršni koli moji politični podpori Djilasu in Dedijeru.

Imam za potrebno ose to podariti zaradi naše javnosti, da moje ravnanje na III. plenumu CK ZKJ ne bi bilo povod za to, da bi moje tedanje pojmovanje, zablude in utvare ter momente osebnega značaja povezali z osem tem, tem prej, ker ničesar drugega ne želim, kakor da bi kot članica Zveze komunistov še nadalje delala o prid razvoju socializma v naši deželi.

Beograd, 29. decembra 1954.

Mitra Mitrović

Novinarji Hrvatske obsojajo sovražno dejavnost Djilasa in Dedijera

Uprava Društva novinarjev Hrvatske je na izrednem sestanku, 29. decembra soglasno obsodila protirevolucionarno dejavnost Vladimira Dedijera in Milovana Djilasa. Novinarji Hrvatske se zgražajo nad Djilasovimi žalitvami na naslov jugoslovanskega tiska. Brezvestni izdajalec Djilas je najmanj poklican dati lekcije našemu socialističnemu tisku o svobodnem izražanju mnenja. Naš tisk je imel zmeraj odprte stolpece za slehernega državljanja naše dežele, če želi povedati svojo misel, kritiko in predloge v dobro in za konstruktivno razvijanje jugoslovanske socialistične demokracije. Nobeno rovarjenje proti tem našim socialističnim idealom po vzorcu propadlih politikov Djilasa in Dedijera ne more in nikoli ne bo našlo mesta v naših časnikih.

Značilno je, da se je začela za hrbta dejavnost Djilasa in njegovega asistenta za protirevolucionarno rovarjenje Dedijera prav v času, ko je predsednik Tito za okrepitev sve-

tovnega miru navezal stike s prijateljsko indijo in Burmo. Novinarji Hrvatske so složni v obsojanju takšnega sovražnega in protipatriotičnega delovanja proti naši socialistični deželi.

Odlikovanja za delo med izseljenci

Beograd, 29. dec. — Za vestno delo in zasluge za razvoj naprednih idej med izseljenci, za njihovo organiziranje za aktivno podpiranje njihove socialistične domovine, za kovanje bratstva in enotnosti naših narodov, kakor tudi za poštovano delo za socialistično graditev naše dežele je predsednik Federativne ljudske republike Jugoslavije odlikoval z Redom zasluge za narod I. stopnje Ferdinanda Stjepana Lofena, Stevo Djure Sabana, Stevana Srdara in Perta Erdelja, z Redom bratstva in enotnosti I. stopnje Jove Tomana Djajica, Jurija Juraja Matešića in Ludvika Medvešića, z Redom zasluge za narod II. stopnje Uroša Jovana Kulića, Sretena Aleksa Jakovljevića, Konstantina Lutkića, Petra Marka Vukelića, Mirka Ante Zečevića in Jura Petra Sabana, z Redom bratstva in enotnosti II. stopnje pa Luko Ivana Markovića, Simuna Jure Ercegovića, Ljotza Zdravca, Alojza Rota, Antona Kutinčevića, Mirka Ličana, Franca Močolnikarja, Franca Perčevića, Metodija Stavra Kunglouskega, Vladimira Stipe Iličića in Nikolo Ante Jožića.

UREDBA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH

UREDBE O PLAČAH DELAVCEV IN USLUŽBENCEV V GOSPODARSTVU

Beograd, 29. dec. (Tanjug). Po uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij, ki jo je Zvezni izvršni svet sprejel na zadnji seji, se plače določajo na podlagi tarife, predpisane s tarifnim pravilnikom, odvisne pa so od uspeha pri delu vsakega delavca in uspeha poslovanja gospodarske organizacije. Tarifni pravilnik potrdijo skuparstvo gospodarske organizacije, okrajni ljudski odbor in sindikalna podružnica.

Plače so bodo določale po enoti delovnega časa. Podlaga za določitev tarifne postavke je zlasti strokovna izobrazba, potrebna za opravljanje poslov, delovni pogoji na delovnem mestu in odgovornost za vodenje poslova. Na vseh delovnih mestih in pri vseh poslih, kjer je možno delovno storilnost meriti, je gospodarska organizacija dolžna predpisati norme. Gospodarska organizacija lahko predpiše tudi akrodne postavke, ki se tudi določijo a pravilnikom o normah.

Osnutek tarifnega pravilnika sestavi upravni odbor gospodarske organizacije in ga predloži delavskemu svetu, okrajnemu ljudskemu odboru in sindikalni organizaciji, ki imenuje svoje predstavnike, da prouče osnutek. Soglasje o tarifnem pravilniku da v imenu gospodarske organizacije delavski svet, dalje ljudski odbor ali komisija, ki jo določi odbor, v imenu sindikata pa organ, določen na podlagi napotkov Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Če se pri tem doseže sporazum teh treh organov, predlože osnutek tarifnega pravilnika v obravnavo arbitražni komisiji, ki jo imenuje republiški izvršni svet.

Plače iz dela dobička gospodarske organizacije, določenega za plače, se obračunavajo in izplačujejo tako, da se najprej izplačajo premije za prihranke v materialu in stroških v zvezi s poslovanjem, kakor tudi premije za posebne uspehe v poslovanju, kolikor so predvidene s tarifnim pravilnikom. Iz tistega dela dobička, ki ostane po izplačilih, lahko gospodarska organizacija izplača delavcem na račun zvišanja plač tudi več, kakor

je določeno s tarifnim pravilnikom, in sicer na način, kakor ga določa pravilnik.

V delu uredbe, ki se nanaša na plačevanje čezurnega dela, je določeno, da se za takšno delo in delo nad nedeljskega počitka, če se opravlja na podlagi naročila pristojnega organa gospodarske organizacije, tarifne postavke zvišajo za 50 %. Zvezni izvršni svet lahko za posamezno gospodarsko panogo določi najvišjo stopnjo čezurnega dela v enem dnevu, tednu ali mesecu. Za ure nočnega dela, ki ga opravi delavec v celoti ali delno ponoči, se zvišajo tarifne postavke za 125 %.

Zvezni izvršni svet bo odredil način določanja tarifnih postavk v tarifnih pravilnikih za leto 1955 v skladu z družbenim planom za prihodnje leto glede na obračunske plače, ki so veljale letos. Pri tem se bodo obračunskih plač odbili izdatki, ki gredo po predpisih za leto 1955 v materialne stroške, po predpisih iz leta 1954 pa so bili vsebovani v obračunskih plačah.

Gospodarske organizacije so dolžne uveljaviti nove tarifne pravilnike in pravilnik o normah najkasneje do 1. aprila 1955.

Izplačila

Beograd, 29. dec. (Tanjug). Včeraj je začel veljati odlok Zveznega izvršnega sveta o izplačevanju vrednosti za prejeta tuja plačila sredstev po izseljenjskih nakaznicah. Po tem odloku bo Narodna banka FLRJ izplačevala domačim fizičnim in pravnim osebam za tuja plačila sredstev po izseljenjskih nakaznicah razen dinarske protivrednosti po uradnem natečaju še 100 % več, kot znaša uradni tečaj.

Ta odlok bo veljal tudi za čete, ki se glase na ime koristnika, kakor tudi na vse prejemke izseljenčevnovratnikov, ki izvršajo iz prodaje njihovega premoženja in imovinskih pravic v tujini. Prav tako bo Narodna banka odkupovala tudi ostale priznanice in čete iz tujine, ki so bili poslani kot darilo ali pomoč domačim fizičnim in pravnim osebam za dediščino iz tujine, ki so bile urejene prek diplomatsko-konzularnih zastopstev FLRJ v tujini, kakor tudi za odkodnine, pokojnine in ostale prejemke na račun socialnega zavarovanja iz tujine.

Določbe tega odloka ne veljajo za prejemke gospodarskih organi-

Krško polje premalo daje

Izbrali bodo nekaj posestev, na katerih bodo pokazali umno gospodarjenje

Vse je v redu in prav, dokler beremo številke; celo porast in napredki. Ko pa te številke primerjamo, tedaj — sitna reč! — se vprašamo, kje so vzroki za tako zaostalost v kmetijah krškega okraja. Primerjali smo namreč prostore površine — dobro, mastno zemljo na krškem polju in obrobni gorci s skrbno vkup znesenimi, predvetrom zavarovanimi krpicami, redče kraške zemlje — neke v sezaškem ali bistriškem okraju. Po količini krški okraj prekaša, to je res, toda ne po kakovosti, saj so njegovi hektarski donosi enaki z donosi krajev v zaostalih delih Koroške in Bele krajine.

Da ne bo preveč hrupa in slabe volje, naj povem takoj, da se tega dobro zavedajo prizadej in da so že letos precej ukrenili za izboljšanje. Ovirja za napredno poljedelstvo

LUČ, CESTE, VODOVOD...

Podobno kot skrbje v Zrečah za razširitev in modernizacijo tovarne kovanega orodja in kot se utrjuje kmetijska zadruga, tako skrbi tudi občinski ljudski odbor za komunalno dejavnost. Seveda je to odgovorna naloga, saj čisto ni na razpolago materiala in denarja. Kljub temu pa so letos opravili razna dela, ki kažejo, da se da z dobro voljo in pravilnim vodstvom marsikaj doseči. Iz skupne vloge, ki jo je imela občina na razpolago za komunalno delo, je bilo vloženih več kot en milijon za elektrifikacijo pohorskih vasi.

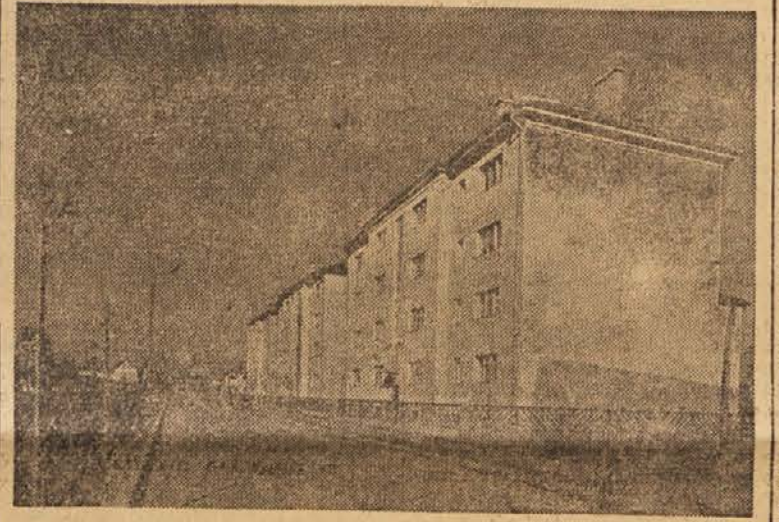
Približno enako vsoto je dala komunalna tudi za tekoča popravila občinskih cest in mostov. Sicer bi bilo skoraj vse potrebno temeljite obnove, toda vsakoletna popravila tudi nekaj koristijo. Iz denarja, ki se je zbral na občini iz gozdnega sklada, pa so letos dokončali cesto na Kunigundo, za kar je bilo potrebnih dva pol milijona dinarjev. Nekoliko manj pa za čiščenje gozdov in manjša gozdna cesta. Z dograditvijo ceste na Kunigundo je ta kraj dobil potrebno zvezo z dolino. Napredka so zelo veseli okoljski kmetje, ki bodo lažje spravili les v dolino.

Pri Kunigundi pa je občina uredila na holi dve družinski stanovanji za tamkašnje učitelje. Med letom pa so pripravili načrte za gradnjo ceste skomerje — Istenik, ki bo stala več kot 5 milijonov din in za cesto, ki bo Zrečo povezovala z Vitanjem. Obe bosta imeli veliko vlogo pri razvoju kraja. Zrečani v dokašnji mari skrbili za razvoj okoljskih krajev. V Zrečah pa so s socializiranjem POKO uredili rivo v novem naselju Zreške tovarne, približno 650.000 din so popravili za podaljšanje, že pred leti razrajenega vodovoda v Zg. Zreči, kjer je bilo v zadnjih letih razrajenih več novih stanovanjskih hiš, in na Novo Dobravo. Precejšnje vlogo za različna dela so vložile tudi splošne KZ.

krškem okraju je nedvomno razdrobljenost kmečke posesti, saj znaša povprečna velikost enega kmečkega posestva komaj 2,7 ha. Vendar okraj računa s stvarmi, kakršne ima v roki. Letos je bilo v tem okraju vloženi v kmetijstvo 61 milijonov dinarjev, če pa pristejemo še onih 55 milijonov, ki so jih porabili za elektrifikacijo podeželja, je to kar lepa vsota, ki se mora nekje poznati.

Najvažnejša kmetijska panoga je živinoreja, saj daje 45 odstotkov celotnega kmetijskega dohodka. Ker so ugotovili, da jim vsako leto za živino (24.800 glav) zmanjka 10.000 g grobe krme, so vložili veliko sredstev za izboljšanje krmne osnove. Zgradili so 80 gnoj. jam in 18 silosov. Živina je nedohranjena, zato je tudi mlečnost izredno nizka (ca 1200 litrov). Mlečnost je boljša pri rodovniških kravah (2100 litrov), katerih je 1100. Za napredek v živinoreji so priredili deset živinskih razstav, živina je bila ocenjena in dobri živinorejci nagrajeni. V Brezicah je bila dograjena veterinarska bolnišnica in ustanovljena selekcijska postaja za vzrejo štajerskih kokoši.

Za povečanje hektarskih donosov so letos naredili nekaj gnojilnih in sortnih poizkusov, ki so se izkazali zelo dobro. Na hektar so pridelali na poizkusnih poljih 29 centov pšenice, 75 centov sena in pri krompirju povečali donos za 30 odstotkov. Ker je zlasti blizelsko področje podvrženo v poletju stalni

Stanovanjska hiša ob Kersnikovi ulici v Celju

Tekstilni ostanki in nedovoljena trgovina

Tekstilni ostanki iz tovarne »Metka« v Celju imajo posebno privlačno moč ne samo za domačine, temveč tudi za nekatere ljudi od daleč. Res je, da so manipulacije s tekstilnimi ostanki spravele že marsikoga na zatončeno klop in v zapor.

Nedavno se varnostni organi na železnici postaji v Celju odkrili sodelovnega manipulanta na velike razdalje. Djemal Ibrahim Suljo je »sododnega« kmet nestrno čakal v prometnem uradu železniške postaje posebno pošiljko tekstilnega blaga. Organom ljudske milice se je zadel sumnjiv na to, da je pošiljal v pisarno železniškega oddelka L.M. Pri njem so našli tovarni list za pošiljko, poslano iz Celja v Prištino — Kosmet. Priznal je, da je pošiljka njegova in da jo je zanj poslal Ciril Pesjak. Pri prejetju omenjene pošiljke so takoj odkrili večje količine raznega tekstilnega blaga v kosih od 1 do 2 metra ter bala popelina (74 m). Blago so zasegli. Djemala Ibrahim Suljo pa priprli.

Preiskovalni organi so odkrili novo sled. Balo popelina je ukradel delavec Ciril Pesjak, zaposlen v mehaniki »Metka« v Celju. Slednjo stvarno je priznal na sodišču, izgovar-

jal pa se je, da je omenjeno balo popelina našel po razkladanju na tovarnem avtomobilu med kabino in šasijo. Pri tem je zanimiva tudi Pesjakova izpoved, češ da je popeljin vzel zato, ker se je čutil užaljenega ob zadnji delitvi nagrad v tovarni, ko je on dobil le 3000 dinarjev nagrade, ostali delavci pa več. Če je izpoved resnična, ali ne, ne bi mogli povedati, ker o tem tudi sodišče ni razpravljalo. Kot prica je bil zaslišan tudi delavec »Metka« Jože Brežnik, ki je sodeloval pri prevažanju blaga iz Preboda. Pravi, da je takrat bil nekoliko vinjen in ne ve nič bistvenega! Pesjak je popeljin skupaj z drugimi ostanki, ki jih je v veliki meri bil deležen v tovarni, prodal špijrtarju Djemalu Ibrahim Suljo. Sodišče je nepoštenega delavca Cirila Pesjaka kaznovalo na 4 mesece zapore. Zaradi tavin tekstilnega blaga in nedovoljene trgovine z ostanki, ki jih prodaja tovarna »Metka«, je bilo obsojenih že več ljudi. Organi delavškega upravljanja v tej tovarni bi o tem morali malo več razmisлити, prav tako tudi o razdeljevanju ameriških surovinskih ostankov.

Svojevredsten postranski zaslužek na račun drugih si je privoščil tudi

Djemal Ibrahim Suljo iz Prištine. Iz več kot 1000 kilometrov oddaljene Prištine se je vozil v Celje po tekstilne ostanke. Lani in letos je samo v tovarni »Metka« osemkrat nakupoval razne tekstilne ostanke in prejo zase in za staršsko zadrugo v Prištini. Vsekakor se mu je splačalo tako daleč voziti, saj so preiskovalni organi ugotovili, da je v Prištini izdeloval iz tekstilnih ostankov razna oblačila in jih tam prodajal z dobičkom. Blago — ostanke — je kupil tudi v trgovini »Pri einkarni«, kjer se je izdal za krojaškega mojstra, da bi pri prodajalcu vzbudil večje zaupanje. Skrajna, na svojih »spohodih« je delal zelo pretenciozno, nikakor pa ne tako, da bi se izmaknil budnosti varnostnih organov. Zanimivo je, da se je Ibrahim Suljo skušal izveč na račun tako imenovane zapostlosti. Sodnike je skušal prepričati, da je primitiven človek, nepismen, starih prednikov in še vse drugo »z rodbinsko skupnostjo«, oz. saj je bilo preveč očitnih dokazov za nedovoljeno trgovanje. Sodišče ga je zato obsodilo na 2 meseca in 15 dni zapore.

F. K.

(Nadaljevanje in konec)

III.

Ni naš namen, da v okviru teh vrstic povzamemo celotno vsebino krškega statuta bodoče občine Kranj (obsega 140 členov) in njegove obrazložitve. Omejiti se moramo na posamezna važnejša mesta, zlasti tista, v katerih se odstopa od zveznega osnutka.

Kot statut občine ne zajema statut občine Kranj samo temeljni določbi o funkcijah občine ter predpisov o ljudskem odboru in o krajevnih odborih, ampak — čeprav le v osnovnih obrisih — vse organe družbenega samoupravljanja v občini ter razmerje ljudskega odbora do njih. S tem se na svoji sistematični bistveno razlikuje od zveznega osnutka statuta za občino. Dasi je delovanje omenjenih organov večji del urejeno s posebnimi predpisi, je vendar njihovo osnovno mesto in, ker ti hkrati z ljudskim odborom predstavljajo celokupno organizacijo družbenega samoupravljanja v občini. To so organi samoupravljanja v gospodarstvu, organizacijo družbenega upravljanja zavodov na prosvetnem, kulturnem, socialnem in zdravstvenem področju, organi družbenega upravljanja hiš ter organi društva in

STATUT BODOČE OBČINE

DR. JOŽE GLOBEVNIK

gih področjih družbenega življenja. Občina varuje koristi družbe kot celote in izvršuje njene pravice do gospodarskih organizacij, zavodov in vseh drugih organizacij družbenega samoupravljanja na njenem območju, razen kolikor izjemoma izvrševanje teh pravic ni dano z zakonom ali okrajnim statutom višjim družbenim skupnostim. Neposredni odnosi med družbo in eni strani ter organizacijami in zavodi na drugi strani se tako vzpostavljajo v občini in ne prek okrajnega ljudskega odbora. Organizacije in zavodi v okraju Kranj, do katerih izjemoma izvršuje navedene pravice neposredno okrajni ljudski odbor, so o snutku okrajnega statuta izrecno naštet.

Vprašanje pristojnosti občine je rešeno na ta način, da so v statutu bodoče okrajne skupnosti Kranj navedene vrste zadev, ki na posameznih področjih ostanejo

Tudi v Gaberju so se razgibali

Srednje velika vas s slovenskim prebivalstvom in pripadniki madžarske manjšine je sosednja lendavske občine. Do nedavnega so, izveniši galske, ostale organizacije le malo delale. Premalo aktivnosti je kazal tudi občinski ljudski odbor, kar se je odrazilo pri izvedbi raznih gospodarskih akcij. V zadnjih mesecih pa se je v gaberjski občini marsikaj spreminilo. Prišlo je do reorganizacije združenih poslovalnic, ki so se sedaj vidjele v KZ Hotizo.

S prihodom novih učiteljev v jeseni pa se je poživilo tudi prosvetno delo. V okviru pionirskega odbora so v Gaberju ustanovili lutkovno skupino. Uredili so oder in izdelali lutke. V tem kratkem razdobju so nastudirali tri igrice v slovenskem in madžarskem jeziku, s katerimi bodo nastopili v okviru prireditve za Novoletno jelko. Pozneje pa nameravajo gostovati tudi v sosednjih vaseh.

Zelo dobro so v gaberjski občini letos tudi organizirali tečaj za prosvetovanje ženske kmečke mladine. Na področju občine delujeta kar dva tečaja, kjer je vključeno približno 50 mladink. Udeležba je polnoštevilna v Gaberju in Hotizu. V Gaberju pa je tudi gospodarsko-kmetijska nadaljevalna šola, ki vključuje več ko 20 mladink.

Postojnčani imajo dovolj časa ZA KULTURNO UDEJSTVOVANJE

Izredno skrb za dvig splošne izobrazbe Postojnčanov posveča predvsem Ljudska univerza, ki je pripravila za zimsko sezono 1954/55 pester program poljudnoznanstvenih in strokovnih predavanj. Ljudska univerza je organizirala tudi lečaje angleškega, francoskega, nemškega in italijanskega jezika. Društvo stenografov pa je organiziralo tečaj stenografije in strojepisja, za kar se zanimajo predvsem uslužbenci državnih podjetij in ustanov. Tudi za naše mlade in bodoče gospodinjke precej skrbi žensko izobraževalno društvo, saj jim je organiziralo tečaj za kuhvanje sadja in vrtnin ter kuharski in šiviljski tečaj. Vsekakor pa je tečaj za prvo pomoč, ki je organiziran v

okviru predvojaške vzgoje, tudi za vsakdanje življenje zelo koristen.

SKUD Postojna je uspešno opravljalo vse naloge na obširnem torišču prosvetnega dela, vendar je v drugi polovici tekočega leta zelo popustilo, kar je najbrž tudi posledica odselitve gledališča za Slovensko Primorje v Koper. V tekočem letu so pri SKUD Postojna organizirali razne mladinske sekcije: dramsko, recitatorsko, baletno, folklorno, pevski zbor itd. Toda bilo je premalo vzgojnega kadra in preobsežno kulturno-prosvetno delo ni rodilo letos pričakovanih sadov. Vendar pa so uspehi SKUD v preteklih letih tolikšni, da mu ne smemo zameriti, če letos ni doseglo pričakovanih uspehov in smatramo, da si je le zaslužilo priznanje pod nazivom SKUD in da bo skorajšnji reorganizaciji v društvo »Svoboda« dobilo zaslužen priznanje. Vsekakor je Dom JLA z organizacijo mnogih kulturno-umetniških prireditve, pri katerih so sodelovali člani Opere in gledališča iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Reke, mnogo prispeval h kulturnemu izživljanju prebivalstva. Dom JLA pa bo svojo kulturno-prosvetno dejavnost še razširil, ko bo urejen nov klub v središču mesta.

Iz navedenega je razvidno, da ima vsak prebivalec Postojne dovolj možnosti za kulturno-prosvetno izživljanje; morebitne pomanjkljivosti pa bo nadomestila bogato založena Ljudska knjižnica. Mlajši državljani pa pridno obiskujejo študijsko knjižnico in čitalnico, katera posluje v prostorih dijaškega doma.

Razen omenjenih organizacij pa deluje v Postojni še več drugih društev; o njihovih problemih pa drugič.

J. L.

Že mladi naj spoznajo nevarnost

Zadnje čase se tudi pri nas precej govori in piše o nevarnostih, zaradi vedno bolj naraščajočega cestnega prometa. Vsakdo, ki zasleduje kronično nesrečo, zlasti cestno-prometnih, se lahko prepriča, da je teh tudi pri nas zmeraj več in da razen velike materialne škode povzročajo pogosto tudi človeške žrtve. Vzroki so sicer različni (vinjenost, nepazljivost, itd.), vendar menim, da bi se marsikatero nesrečo lahko preprečilo, če bi bili vsi seznanjeni o osnovnih pravilih, ki urejajo promet, da bi vsakdo vedel,

kako se mora vesti na cesti, bodisi pešec ali kolesar, da o šoferjih sploh ne govorim. Zlasti bi bilo potrebno, da bi s tem seznanili našo mladino, med katero so žrtve kaj pogoste. Menim zato, da bi bilo zelo koristno, če bi o tem govorili že v osnovni šoli in poučili mladino o nevarnostih, ki nanjo na cesti od vseh strani prežijo. Osnovni cestni predpisi, razni signali in glavne karakteristike cestnih vozil bi morali biti znani že vsakemu šolarčku. Prepričan sem, da bi se tako število prometnih nesreč precej zmanjšalo, zlasti pa takih, ki jih povzročajo otroci.

Drugo tako prizoriško pogostih nesreč je železnica in tudi tu moramo ugotoviti, da bi se njih število z večjo pazljivostjo lahko zmanjšalo, če jih že ni moč popolnoma odpraviti. Skakanje na vozeči vlak in iz vlaka, ki se še premika, prehajanje med vožnjo iz enega vagona v drug, pretirano in brezpotrebno nagibanje skozi okno, hoja po progi in med tir, vse to so kaj pogosto dogajala in mnogokrat privede do nesreče. Tudi o tem bi bilo potrebno v šoli mladini včasih spregovoriti in ji povedati, do kakih nesreč lahko privede taka na videz majhna in nedolžna neupretnost in lahkotnost.

Rekli boste, da so učni načrti po vseh naših šolah že dovolj natrpani, vendar menim, da bi se tu in tam morda le našel nekaj minut tudi za kratke razgovore o prometnih nesrečah ter o osebnih varnosti na cesti in železnici, saj bosta v to vloženi trud in čas nedvomno bogato poplačana, če preprečimo tako le eno samo nesrečo, katere žrtev bi bilo lahko mlado nedolžno življenje. Po potrebi pa bi lahko poklicali na pomoč tudi strokovnjake v cestnih in železniških prometnih predpisi, ki bi se — o tem sem prepričan — radi volje odzvali za poljudna predavanja v take plemenite namene.

-4-

Dedek Mrz misli na vse

Dedek Mrz je predvčerajšnjim obiskal v Ljubljani otroško bolnišnico. Najprej je odšel k malim bolnikom na Vrazov trg, ki se zdravijo na tamošnji otroški kliniki.

Celiban se ga že čakali in dobri Dedek jih je obdaril z rožnatilicami, pomarančami in drugimi sladkarijami. Tudi njihovih mami ni pozabil. Daroval jim je velik in lep radjo.

Ker je dedku Mrzu primanjlovalo časa, zakaj dolga pot ga je čakala, se je vso v avto in čez minuto ali dve se je že na Zrinjski cesti v drugi otroški kliniki širil od sohe do sohe vest »Dedek Mrz prihaja! Vendar ni le Dedek, prinesel je tudi otroci so presenečili njegove. V vsaki sobi, kjer so se zbrali pionirji, so mu priredili program, tako prirečen in domač, da so se mu orosile oči.

Dedek Mrz je tudi v tej bolnišnici obdaroval otroke z zavojčki bonbonov in s pomarančami. V skupno last pa so dobili še koš igrač.

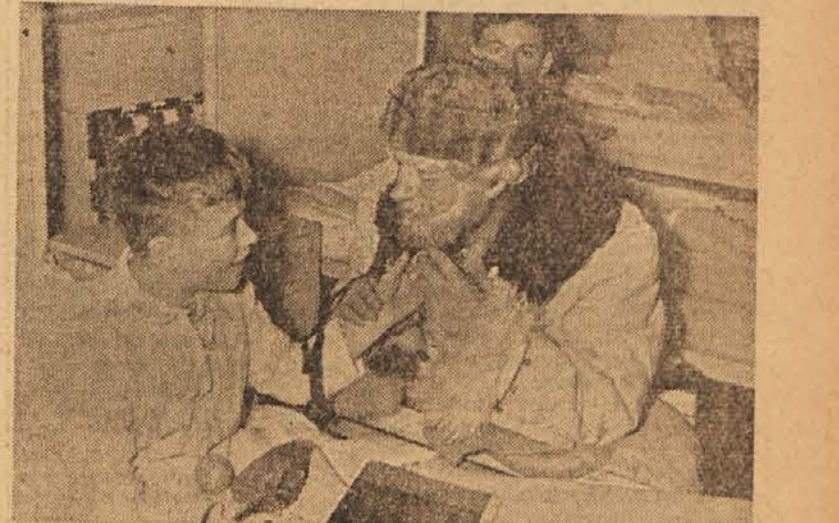
Ko je prišlo vse spremstvo, seveda s častiljivim možem na čelu, v eno

izmed sob, se je iz splošne tišine utrjal droben glas: »Dedek Mrz, pridil k meni, nič ne vidim, pa bi te rad otipal.« Nič se ni obotavljal stari mož, stopil je k postelji slepega pionirja in se mu pustil otipati. Ko je dedko odmaknil roko, je ojašano vzdihnil: »No, zdaj pa vem, kakšen je dedek Mrz.«

Se preden so bili razdeljeni vsi darovi na Zrinjskega cesti, je v pisarni zapel telefon. Dedko so klicali. Otroška nestrpnost je bila namreč tako velika, da ga niso in niso mogli dočakati. No, tudi tem je kmalu ustrelel. Čez čas se je pojavil v njihovih vrstah. Prav tako kot druge otroke je tudi te obdaril. Res da se je prenekatere celiban medvedov tako ustrašil, da so se mu potopile bridke solze, ko pa je mali pionir enega izmed njih zajahal, je bilo spet vse dobro.

Ko se je dedek Mrz poslovil od njih, jim je želel veliko zdravja in veselja in jih prosil, naj bodo pridni, da bodo hitro ozdraveli in da jim bo dolgo leto prinesel darila lahko na dom.

L.

Dedek Mrz med pogovorom s slepim dečkom

(Nadaljevanje na 6. strani)

PROBLEMI SLOVENSKE FILMSKE PROIZVODNJE

ZAKLJUČNE MEDITACIJE

Ali je po vseh teh dejstvih še sploh potrebna zaključna beseda?

Nanizal sem jih, mnenja, očitek, številke, prigovore, odgovore, kolikor je bilo mogoče tehtno in objektivno. Bralec si je lahko sodbo ustvaril sam. Povsem odveč se mi je zdelo, da bi karkoli dodajal. K temu pa me je vzpodbudil naslednji dogodek:

Ustavi me prijatelj, zmaže pomilovalno z glavo, strmi vame in naposled reče:

— Težavna stvar! Za nekoga se je pač treba opredeliti...

— Kako to natančno misliš?

— Pač za nekoga!

— Misliš, tako nekako kot pri nogometu? — sem ironično pripomnil.

— Ljudje žele jasnosti. Ta in ta ima prav. Z njim sem!

— Toda če se mi ni treba opredeliti?

— Kdo ti bo verjel?

Osupnil sem. Začel sem razmišljati. Mar mora tako pisanje res nujno izveniti, denimo, v obrambo Triglav filma ali v plečiranje za novo podjetje, za stališče DFD. Ali pa morda z njim branim »olimpijski« umetniški svet, ali nemara na skrivaj pomagam uveljavljati prvo koncepcijo? Nekdo bo celo vzkliznil, da mi je članek »naročil« glavni urednik, njemu pa...

Res, za vraga, je to še moja glava, moje pero!

Kakšne misli mi je navdahnili dobromamerni prijatelji! Če bi za sklepno besedo napravil nekakšno sintezo in v njej poudaril dobre in slabe strani vseh štirih koncepcij, bi se nekdo utegnil namrdniti: Kompromis! Zameriti se neče!

Kaj torej storiti? Ustvariti peto koncepcijo? Zal nisem filmski strokovnjak. Preostane mi le, da preprosto povem, kaj se mi zdi sprejemljivo in kaj nestvarno v vseh teh nakazanih koncepcijah. (Kako lepo bi bilo, pridružiti se eni in si zagotoviti pomoč!) Pa tudi to ni lahek posel. Saj bi nekdo zahteval, da na milimetre natančno zmerim, do kod sem za to koncepcijo in od kod za ono. Ne, žal, teodolita in metra ne premorem. Nekako drugače bo treba.

Toda, kako? Ozračje je namreč že tako vznemirljivo, duhovi tako razboriti, da bi pri nekaterih še tako pomirjujoča pilula kaj prida ne zalegla. Se nedavno je nekdo strahoma vzdihnil: Bojim se, da bo »Greh« uspel! (kajti to bi bil argument za koprodukcijo!) — nekdo drugi pa pripomnil malomarno: Nič ne bo z omnilusom!... (in zatajil željo po koprodukciji!) — In če take kritike vnašajo še v filmsko kritiko, potem ni čuda, da v njih zaman iščeš estetsko umetniških izhodišč.

Tudi sam vzklizam: »Bog živi kritiko!« Oživila je, zlasti zadnja leta, na skoraj vseh področjih kulturnega življenja. Toda na filmskem se vedno boleha na podobnih otroških boleznih kot filmski mladoletnik sam. Razvnamajo jo strasti, ne spoznavni in umetniški kriteriji. Včasih, se zdi, bi kak gorečnejš s povprečnim domačim filmom rad vrgel čez prag še vseh sedem kamer in zapečatil ateljeje.

Ali so bile kritike v našem tisku upravičene? Vprašanje si bo najbrž po vsem tem vsakdo zastavil. Nekatere, vsekakor! Opozorile so nas na mladostne aspo-

drsljaje. Triglav filma, ki bi utegnile škodovati razvoju slovenske filmske proizvodnje, če bi postali pravilo. Opozorile so nas, da ni koprodukcija tisti kamen modrosti, ki bi utegnil razvozlati našo lastno filmsko nemoč. Pokazale so, da je rešitev v nas samih, da je le treba razvijati skrivne sile Krpana z Vrha.

Toda, pozabile so jasno povedati, da ne gre za metavati izkušnj tujih narodov v konkretnem, praktičnem stiku z bolj dozorelimi filmskimi obrtniki, strokov-

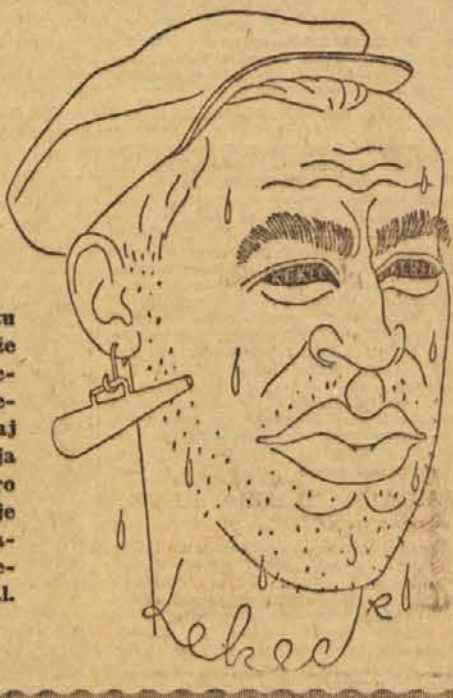

»Ubežni kralj« France Stiglic snema v Makedoniji

njaki in umetniki. Bojim se, da bi ta vrzel povzročila nacionalno zaprtost — kakor bi pretravanje izvalno epigonstvo. Pozabile so opozoriti na sorodne pojave v drugih umetnostih, ki jim je bilo v preteklosti zapiranje v ozek slovenski svet skoraj bolj škodljivo kot tuji vplivi. Zameglile so dejstvo, da je umetnost pravzaprav »sklepa«, iz katere jemljejo in v katero dajejo vsi narodi. (Ob mnogočem se je opajala tudi naša književnost, naši slikarji in nihče ji ne očita epigonstva, čeprav marsikje zasledimo tuje vplive. Tudi gledališče ne očitamo, če igra pretežno tuje avtorje.)

Ali se bo režiser »Kekca« vrnil k filmu?

Biti — ne biti! To je tu vprašanje. Režiser Jože Gale razmišlja o snemanju novega, sodobnega »Kekca«. Nastal naj bi iz scenarija režiserja Ernesta Adamiča »Dobro morje«. Gale pa, ki je sedaj v Mestnem gledališču, naj bi pisal snemalno knjigo in režiral.

statuta občine po Izvršnem svetu Ljudske skupščine LRS.

IV.

Poudariti moramo, da je bil osnutek občinskega statuta nastanjen s posebnim ozirom za potrebe bodoče občine Kranj. To bo predvidoma precej velika občina, ki bo obsegala približno 38.000 ha površine in bo imela okrog 37.000 prebivalcev, od katerih bo okoli 20.000 oseb s samostojnimi dohodki (aktivni), 17.000 pa vzdrževanih. Po strukturi aktivnega prebivalstva odpade 46% na industrijo, 20,2% na kmetijstvo, 7% na obrt in 26,8% na ostale. Narodni dohodek za leto 1954 se predvideva v znesku 7 milijard dinarjev, od česar odpade na industrijo in ostalo (razen kmetijstva) 93,2%, na kmetijstvo pa 6,8%.

Glede na tak obseg in razvinitost občine, ki ima v svoji sestavi mesto Kranj, glede na sestavo njenega prebivalstva, strukturo narodnega dohodka itd. bo tudi problematika take velike občine precej drugačna kot neke bodoče manjše kmečke občine. Zato bodo tudi statuti različnih občin različni, čeprav bodo osnovne postavke morale ostati enake. Raz-

pravzaprav, prevelike stvari zahtevamo! Zastavili smo si cilj, da z eno od sedmih umetnosti uspemo v svet! In to z najmlajšo, s filmom. Nihče se, žal, kaj preveč ne razburja, če naše večernice ali klasike ne prevajajo v svetovne jezike, če sta celo Prešeren in Cankar (le v zelo skromni obliki) prevedena v angleščino več ali manj le zaradi naporov nekaterih rojakov v tujini. Nihče si ne bell glave, če sodobniki v svetu pravijo, da jih le malo zanima cesarsko-monarhično krležijanska problematika malomeščanstva 20. stoletja. In nihče ne dela pretranih zaključkov, če so si v likovni umetnosti utrla v svet le izjemna dela in maloštevilni umetniki.

Toda, v filmu! Tu je treba narediti le »Martina Kačurja« in že nam bo svet odprl svoje naročje. Pozabljamo, da »Dekla Ančka« ni prevedena v svetovne jezike in da v literarni zakladnici narodov ni simbol kot Sirota Stina. Tako lahko to ne gre.

Mar svet pričakuje od nas le nacionalne filme iz daljne preteklosti, našo romantiko, gradove, bledolice gospodične, Turke in janičarje, sivolasnega gospoda iz »Cvetja v jeseni«, ki modruje o ljubezni, ali pa tudi in morda še bolj kakšno žilavo, uporno, samorastniško podobo, pa naj bo ta vzeta iz Prežihovih del ali povojnih stvaritev? Vsekakor bi si svet ob naših filmskih večernicah — v kolikor bi jih videl — zastavil vprašanje: Ali nonkonformistični slavci ne zna drugega kot peti o romantičnih časih?

Ozka, zgodovinsko literarna nacionalna tematika v filmu bi nedvomno še bolj fiksirala dejstvo, da smo kulturno zapoznel narod. Čemu torej ne bi pogumno, zgodaj skušali vskladiti film s kulturno ravni sveta. Se pravi, da bi vsaj določno videli cilj pred seboj. S tem ni rečeno, da se je treba odreči nacionalnim posebnostim ali napredne miselnosti. Kar svet pričakuje od nas, prav gotovo ni »Jurij Kozjak« — temveč napreden umetniški film.

Naj ne bom krivičen. Morda pa nihče od predstavnikov katerekoli koncepcije, iznešene v prejšnjih člankih, ne zapira repertoarne politike v ozek nacionalni okvir. Kaže, da je zadnji

cilj vsem isti: dober sodoben film, dober zgodovinski literaren film — vključujoč tu različne žanre. Kaže, da nikdo ni zašel v prehuje ekstreme. Večidel se pota razhajajo v tem, prek kakšnih tem in kako priti do dobrega filma. Toda omejitve se za nekaj let samo na izdelovanje »filmskih večernic«, se mi zdi prav tako enostransko kot prenašati podudarek na koprodukcijo.

S tem v zvezi je tudi vprašanje avtorjev scenarijev, ki smo ga do sedaj le malo načeno. S pravilno stimulacijo — ki se na prvi pogled morda zdi preveč finančno širokopotezna, a je bila za začetek edino možna — smo le uspeli zbrati dokaj skromen kader piscev scenarijev. Pišejo, kar jim je pri srcu. Vsako dekretiranje bi bilo nesmiselno. Zapo-vej, denimo, pesniku revolucije, naj piše scenarij za romantično Mirkovo Zalo. Nesmisel! Ali pa mu ukaži, naj za pet let zapre v minico scenarije na sodobne in vojne teme — dokler ne bomo absolvirali akademije.

Morda bomo prav v filmski obliki prej dobili tista tehtna dela medvojne in povojne tematike, ki jih pogrešamo v literaturi (tradicija je že: »Na svoji zemlji«, »Kurir«, »Krvava reka« itd.). Arhivske police dramaturškega oddelka Triglav filma še tudi skrivajo v zasutkih precej dragocenega gradiva. Če lahko v tem pogledu karkoli očitamo, je le to, da je bila scenarijska politika preveč interna. Nekaj javnih natečajev, pa bi nam brž bila jasna tako repertoarna politika kot težave glede kakovostnih scenarijev.

Kadarkoli omenjamo scenarij, govorimo o Cankarju in Prežihu, kakor da bi bila njuna dela nalašč pisana za film. Res, pisana so, da lahko rečemo, da so »čarovnja besede«. Nikjer pa ni rečeno, da se dajo prečrati v čarovnijsko sliko. Vsaj tako lahko ne, čeprav bi se nekatera le dala. Film je izrazna umetnost slike, ki jo čarovnja besede le dopolnjuje.

Snemamo, kar je v skladu z našo sedanjo zmogljivostjo in znanjem. Ali si mar zalozbe postavljajo vprašanje, kaj storiti, ker nimamo ne Prešerna, ne Cankarja sodobnosti? Ali mar zaradi tega ne tiskajo? Tiskajo najbrž, kar pride izpod peres naših piscev.

Menda je edini »recept«, ki ga lahko damo: delati in delati. Bojim pa se, da bi z njim bili kasni! Kajti letošnji program je tesen: pet ali šest celovečernih filmov, od tega trije domači. In šestnajst dokumentarnih. Mar naj bo zahteva obratna? Čakati, dokler...

Mnoge je osupnila ekonomska podoba filmske umetnosti. (Med njimi so bili tudi nekateri kritiki.) Ogromne izgube, visoke dotacije, nelikovna »tovarna« — to so tisti členi »filmske veržne reakcije«, ki smo jih preradi izgubljali izpred oči, ko smo govorili o koprodukciji. V tem prvem spopadu s tujino smo se morda vedli kot provincialci v velemlu. Toda shodili smo nedvomno in popolnoma v tehničnem postopku. Sedaj so na vrsti snemalci, jutri morda že režiserji.

»Teorija je krasna stvar,« je vzdihnil naš mladi režiser France Kosmač, ko sva govorila o filmu. »Toda, prav nič ne veš o kovanju železa, če si vsaj stokrat ne opečeš rok. In malo o filmu, če te kilometri traku niso dokončno okužili!...« (In malo o novinarstvu, če se nisi naučil vohati svinca,« bi dodal sam.)

Po vsem, kar smo iznesli, menda ni več vprašanje: ali sploh koprodukcije in usluge? Temveč: kakšne in s kom? — Stališče umetniškega sveta je glede tega sedaj povsem jasno in nam nudi določeno jamstvo. Težnja je: umetniško kvalitetna dela z naprednimi tujimi režiserji, ki so nam ideološko in umetniško bližja. Ali celo: omogočiti naprednemu režiserju, da snema pri nas delo, ki mu ga zaradi njegove napredne poante nočejo v tujini. Orientacija: francoski, italijanski, angleški, ameriški koproducenti. Praksa seveda ne bo izvenela tako idealno in prepričan sem, da bodo še prišli na svoj račun kritiki koprodukcije.

Prevelik hrup glede koprodukcije ni na mestu. Triglav film je

• Nikakor ni bil akt kurtoazije pisane režiserja Hansa H. Königa našemu Triglav filmu, kjer pravi med drugim: »Tonski posnetki našega filma so absolutno izborne kvalitete in jih tudi v Nemčiji običajno ne delamo bolje; isto velja za vaše kopiranje, kajti poslali ste nam negativ, ki je bil brez očitkov in izvirno vzorac.« Podobno mnenje so v angleški reviji objavili Rankovi filmski dejavci. Mislim, da ni sporno, da smo tehnični postopek obvladali in da je enakovreden evropski kvaliteti.

družbeno podjetje in ni se bati, da bi ga nam kak privatni kapitalist speljal v tuje vode. Bodoči upravni odbor, sestavljen iz javnih in kulturnih delavcev, bo skrbel za to. Če pa kdo misli, da so naši ljudje idejno in umetniško tako na trilih nogah, da bi jih znal odpihniti vsak vzhodnik ali zahodnik, potem, bog z njimi! Koristil ne bo. Budil bi le nezaupanje v lastne sile in po birokratske bi meril tuje vplive — na metre. (Prav nič pa ga ne bi vznemirjala pajčevina — po kotih napol izkoriščene filmske »tovarne«!)

In še glede koprodukcij: Pristvoval sem seji Umetniškega sveta in ugotovil, da z zdravimi kriteriji presojaajo ponudbe tujih koproducentov. Nekdo bi se vprašal: Mar do sedaj niso?

Odgovor je: Bili smo morda preveč zaupljivi in verjeli smo, da bo koproducent upošteval zahtevo, da se spremeni scenarij. Razumljivo, da nas je tudi zamamil finančni uspeh — zaradi milijonskih izgub pri domačih filmih. V bistvu zdravo ekonomsko hotenje. Kar je potrebno, je le kriterij: finančni rezultat naj bo stranski cilj in ta le takrat, kadar ne gre na škodo umetniških in, če že kdo hoče tako reči, moralnih načel.

Dosedanja diskusija glede dotacij je bila večkrat postavljena izven časa in prostora. O njej smo govorili preveč abstraktno. Mar naj se pol leta razprezajo na ateljejih pajčevin, za to pa naj zahtevamo dotacijo? Kolikor pomnim, še nisem čul med kritiki glas, ki bi klical proti pajčevinam. In če nekdo sklene pajčevine omesti, se brž najde pravičnik, ki zavpije: Kako krivično, kako podcenjevalno! Umazal si boš, prijatelj, roke in čast!

Oboje je potrebno: I dotacija i koprodukcija. Le imenujmo jo s pravim imenom: finančna koprodukcija. To bo vse dotlej, dokler ne bomo kot enakovredni partnerji lahko pristopili k umetniški koprodukciji.

Res bi bil torej že čas, da bi tisti kritiki, ki tega do sedaj niso delali, upoštevali »normalno rast« našega filmskega paglavca, kot je zelo točno dejal Ciril Kosmač. Vsaokumur bi se zdelo nezrelo in nepošteno meriti na centimetre n. pr. začetnika Vodnika z viškom nemške kulture Goethejem, nekaterim kritikom pa se to zdi prav pri filmu. Kaj bi porekli, če bi se pred dvema ali tremi desetletji našel nekdo, ki bi zavihtel bič na ljubljanski teater in kazal na, denimo, Comédie française.

Rekli smo: upoštevati je treba »normalno rast«. S tem mislim tudi tisto ekonomsko plat, ki je neločljivo zvezana z vsako filmsko industrijo. Ugotovili smo že, da je v filmu zelo stvarna alternativa: umetnost ali ekonomika. Če so to spoznali režiserji in

Uspeh »Greh« v tujini

Direktor »Triglav filma« Brane Tuma: Iz greha si koval bom rumenjake...

snemalci, lahko isto pričakujemo tudi od nefilmskih delavcev. In če kdo še dvomi o tem, mu odvrnem: Če bom hotel vedeti, kako se podkuje konja, bom povprašal kovača.

Če bi nekdo vprašal, kaj storiti, bi odvrnil: dopustiti, da se otrok normalno razvija v svojem lastnem svetu, sodoben filmu. Edino, kar lahko storimo, je, da premostimo ovire, ki so na poti, da sprostimo skrivne sile in iniciative, kjerkoli bi se javljale. Konkretno: široka scenarijska in repertoarna politika (pri tem pa se je treba zavedati, da je film zelo široko področje: i znanost i zabava i umetniška izpoved ter da ta vsebuje vse vrste žanrov); omogočiti šolanje in rast naših kadrov tako doma kot v tujini, toda samo tistim, ki se za svojo rast trudijo že sami (s tem v zvezi je dober predlog o »filmskem studiu«, ki naj bi omogočil mladim silam iz Akademije in gledališkim ljudem potrebno prakso); zavedati se je treba, da bomo dosegli kvaliteto le ob kvantiteti in da je torej pravilna deviza: delati in delati.

Naloga kritike je, da rast razumno spremlja. S tem ni rečeno, da je treba varčevati s kritiko. Ne, nihče ne zahteva. Le upoštevaj naj vse komponente, pa ji ne bo treba biti »lopataška«.

Resne publicistične, tehničnih prizadevanj, poštenih in blagotnih skrbi za rast našega »paglavca«, kot jo v glavnem kažejo predstavniki vseh koncepcij, ne gre zametavati. Zeleti je le, da bi vsa filmska publicistika skušala dosežati primerno raven.

Mnoge stvari so v teh člankih bile komaj nakazane. Z marsikatero trditvijo se morda kdo ne bo strinjal. Moj namen je bil le, skušati razgrniti celotno problematiko. Stvar nadaljine polemike je, da ovrže ali potrdi posamezne misli.

FRANCE VREG

Kulturne beležke

Komisija za kulturne stike s tujino je prijavila udeležbo jugoslovanskega delegata, ki bo maja 1955 v Sao Paulo, Jugoslavija bo zastopana z deli tako imenovane »Jugoslovanske solee« (Krstu Hegedušić, Ivan Generalić, Virna in drugi kmetje-slikarji iz Hrvaške). Izbrali deli so zaupali slikarju Krstu Hegedušiću.

Tuji zalozniki se zanimajo za dela jugoslovanskih pisateljev, zlasti za dela Iva Andrića. Nekaj znanih evropskih zaloznikov je izrazilo željo, da bi došlo do Komisije za kulturne stike s tujino prevode njegovih del v nemščino, francosčino in italijanščino. Neka pariska zalozba pa se zanima za natisk dela Dobrice Ćopića »Daleb je sonce«.

V Novem Sadu je bil prvi kongres Zveze kino- in fotomaterjev Jugoslavije, kateremu je prisostvovalo okrog 20 delegatov iz vseh kino in fotoklubov v državi. V poročilu zveznega odbora je bilo pozitivno ocenjeno dosedanje delo

kinbamaterskih in fotomaterskih organizacij. V zadnjih nekaj letih je bil dosegan lep napredek v umetniškem fotografiranju in snemanju amaterskih filmov.

Tudi mednarodni stiki so bili plodni. V letu 1953 so fotomaterji poslali na inozemske razstave okrog 9000 fotografij, l. 1954 pa je bilo skupno izstavljeno jugoslovanskih umetniških fotografij na mednarodnih razstavah prav tako precej veliko.

V prostorih Narodnega muzeja v Bistoli so odprli razstavo, ki prikazuje škodljive običaje in razna praznovanja. Razstavno gradivo je pripravil beograjski Narodni muzej. Že prvi dan je razstavo obiskalo nad dva tisoč ljudi.

V Kopru je 30 makedonskih slikarjev priredilo razstavo svojih del. Razstavo je organiziralo Društvo likovnih umetnikov Makedonije.

Prizor iz filma »Greh«

(Nadaljevanje s 5. strani)

sko disciplinsko sodišče, ki naj bi na prvi stopnji sodilo disciplinske prestopke občinskih uslužbenecv občinskih zavodov.

V okviru občinskih upravnih organov — in ne krajevnega odbora — so obravnavane krajevne pisarne, ki se ustanovijo na sedežih dosedanjih občin, razen v mestu Kranju, za opravljanje določenih administrativnih poslov občine. Sem sodi prijavna in odjavna služba, vodstvo matičnih knjig, izdajanje raznih potrdil, izdajanje živinskih potnih listov, opravljanje administracije za krajevni odbor itd.

Glede krajevnih odborov, ki so v zveznem osnutku občinskega statuta dovolj izčrpno obdelani, so v glavnem prevzete določbe tega osnutka.

Isto velja glede zborov volivcev. Dodana pa je določba, po kateri mora predsedstvo zbora volivcev skrbeti za to, da se sklepi zbora izvršijo ter mora na prihodnjem zboru volivcev podati o tem svoje poročilo. S poglavjem o referendumu se temeljna vsebina statuta zaključuje.

V prehodnih določbah se med drugim predvideva potrditev

LEONASIM MLADIM BRALCEM

Zgodba o Dedku Mrazu

Na robu gorske vasice je po-
nižno ždela tiha kočica in drhte-
la v zimskem viharju, ki je hru-
mel preko gora v dolino. V ko-
čici je bila izba. Majhna izba
z majhnenimi okenci, ki so bila
zasuta s snegom, da se ni videlo
nič do sosedovih. In petero otro-
čkov se je stiskalo k materi.
Čisto so bili še majhneni, le Jožek
in Lizika sta bila malo večja.
Oče je nemirno stopal po izbi in
zdaj in zdaj poskušal s pogledom
predreti zasnežena okna. Hudo
je bilo v kočici. Huda zima jim
je požrla vsa drva in zdaj je osta-
la izba brez toplote in ognja.
»Naj se zgodi, kar hoče. V goro
pojdem, da ne zmrznemo!« je
rekel oče. Molče mu je prikimala
mami in globoko vzdihnila, kajti
bala se je, da jim ne bi ostal kje
v snegu; lahko bi ga srečali tudi
volkovi, ki so takrat silili kar do
vasi. Potem bi bilo hudo!
Hitro je oblekel debelo kami-
zolo, na glavo nadel gorko kuč-
mo, s podstrešja privlekel sani,
še enkrat globoko vzdihnil in že
si je utiral glas po visokem snegu
proti gori. Do pasu se mu je udi-
ral sneg in prazne sanj so se mu
zdele, kot bi bile naložene z vre-
čami kamenja. Čeprav mu je bril

in vseh, ki te čakajo doma. V do-
lino sem namenjen, moj čas je
že prišel, ne smem več odlašati.«
»Dedek Mraz?« je začudeno
ponovil oče.
»Da, Dedek Mraz! No, kaj me
gledaš tako začudeno? In čemu si
žalosten? Kaj se je zgodilo?«
Ubogi oče je povedal, da so
doma brez drva, da zmrzuje v
zibki majhna Tinica in da mati
joče od žalosti. In da ne more
premakniti sani, kako bi jih šele
potegnili v dolino.
»Ej, če je tako, bo kmalu v
redu. Kar sedi še ti na sani.
Kmalu bomo v dolini. Dedek
Mraz je sicer star mož, a če je
treba, gre kot blisk.«
Komaj je sedel oče na sani, že
je pričelo drveti proti dolini in
komaj se je dobro zavedel, so že
stale sani pred njegovo bajto.
»Tako, doma smo,« je rekel
Dedek Mraz.
Ko je stopil Dedek Mraz v
izbo, so se ga otroci ustrašili in
se stiskali z jokom k materi.
»Oho, pa ne, da bi se me bali,«
se je zasmejal Dedek Mraz, »mar
me ne poznate?«
Ni trajalo dolgo, ko so otroci
že posedali v naročju dobrega
Dedka Mraza in majhna Lizika

pozabil Ob letu pa nasvidenje,
če boste pridni!«
Potem je Dedek Mraz oprtal
koš, voščil srečno in stopil v svetlo
noč. Dolgo časa so gledali otroci
za Dedkom Mrazom, dokler ni
utonil v temno zimsko noč. Za
hip se jim je zdelo, da so se mu
od neke pridružile blesteče sne-
žinke in še zvezdice iz nebesne
temine. Se in še so prisluškovali,
če bi se morda Dedek Mraz vrnil.
Toda Dedka ni bilo nazaj.
V izbi pa se je širila prijetna
toplota iz peči. In tudi v srcih je
bilo toplo, saj jih ni pozabil De-
dek Mraz, njih, ki so živeli v
skromni bajti na robu gorske va-
sice.
Manko Golar

Darilo dedka Mraza

Danes prihaja

Svečke ledene tiho zvonijo,
tiho zvonijo in govorijo:
V daljni deželi, kjer očeni je mraz,
v tisti deželi si Dedek je Mraz
tisoč let zidal sijajno palačo,
sinjo palačo, mogočno palačo.
Zdaj na prestolu sneženem sedi,
dneve prešle, jih v leta deli.
Kadar zadosti jih zopet nasteje,
o brado košato se tiho nasmeje,
tiho nasmeje se, glasno veli:
Palčki, ostanite, hitro vzemite
svečke ledene in jih nesite
v kraje neznane, v hiše zaspane,
in pritrdite jih prav nad vsak
prag,
tiho pritrdite, ko je še mrak,
da kadar Zlatko si očke pomane,
čudom se čudi, češ kaj je spet to.
Svečke ledene pa v vetru pojo:
Prišle smo k tebi, da te
prebudimo,
te prebudimo, te razneselimo,
da ti povemo, da danes prihaja...

Niso povedale vsega do kraja.

Niso povedale, ker so začele
rože ledene (drobne in bele
k šipi pritisnile so svoj obraz,
tiho strmele so v sobo ves čas).
V daljni deželi Snežuljica mala
in nas poslala, da rečemo ti,
da čez gozdove, čez snežne ortove
v sankah čarobnih kot burja
dvoji...

Niso končale, ker so začele
drobne snežinke (bele prtele,
urne plesalke, so se skoz zrak):
Konji dvoji, konji hitijo,
o snegu zamira njihov korak.
Zlati kraguljčki v jutro zvonijo,
pesem srebrna njihov je glas.
Konji dvoji, konji hitijo,
ker se bojijo, da ne zamudijo,
da bo še danes tu Dedek naš
Mraz.

Svečke ledene spet zazvonijo:
Danes prišel bo Dedek naš Mraz.

Rože ledene se zasmeyijo:
Vstani že, Zlatko. Prišel je čas.
Dane Zajc

Marjančkove igrače

Marjanček se je ustavil pri
svoji posteljici, potem je zagrabil
muciko, ki je bila privezana na
redecem traku. Mucika je zami-
javkala: mijav, mijav. Ko jo je
izpustil, je tako čudno zacvilila,
da se je ustrašil. Moško, kakor
da je vse njegovo, je odkorakal
po sobi. Iz vseh kotov je izvelkel
igrače in jih začel postavljati v
vrsto.

»Kaj delaš?« ga je vprašal oče,
ki je sedel za mizo in jedel.
»Hočem videti, kaj vse že
imam in tudi ti moraš videti,«
je rekel in zopet znova postavljaj
igrače v vrsto.

»Zakaj?« je vprašal oče.
»Ali ne veš?« ga je vprašal
sanko in se mu nasmehnil, kakor
bi mu hotel reči, da bi to on pač
moral vedeti.

»Povej mi,« mu je rekel oče,
kor ga je začelo zanimati Mar-
jančkovo skrivnostno obnašanje.
»Vsako leto jih bom postavil
v vrsto,« je rekel sanko, ki ni
hotel priti na dan s pravo besedo.
Vtem je zunaj nekaj močno
zagrmelo in okno se je zasvetilo
v zeleni, rdeči in plavi barvi.

»Ali vidiš, očka?« je rekel
Marjanček. Stelki je k oknu in
zlezal na stol, da bi bolje videl.
»Vidim,« je odvrnil. »Dedku
Mrazu na čast streljajo.«

»Tudi njemu bom pokazal
moje igrače,« je rekel sanko, dihal

v okno in oči so se mu svetile v
nebroj barvah pobarvanega okna.
»Sedaj vem, kaj si mi hotel

Hitro v dolino

povedati,« je odvrnil oče in se
nasmehnil sinu.

»Povej, oček,« je silil Marjanček.

»Povej!«
»Tudi ti mi nisi hotel pove-
dati. Kar še enkrat postavi igrače
in po vrsti mi naštej njih imena,
da si jih bom zapomnil, saj mor-
am vedeti, kakšne živali imamo
doma.«

Sanko je začel: »Mucika, med-
vedek, ribica, lev...«

Oče si je imena vseh živali za-
pisal v beležnico in potem z njo
odšel v mesto.
V. N.

BEREŠ OD SPREDAJ,
V ZEMLJI TROHINIM.
BEREŠ OD ZADAJ,
NA STRUNAH DRHTIM.
(Kol-Jok)

POZNAM JUNAKA,
BOJI SE SE MRAKA,
V POLJU ŽIVI,
PRED SENCIO BEŽI.
(Zajc)

VLAK IN SANI

Po hribu v dolino
sani se peljejo,
v silnem diru
pod sabo metljejo

drobne snežinke,
sestrice bele,
ki po planjavi
so prt srebrn splele.

Ujame jih veter
v piš svoj ledeni,
da ples zaplešejo
razposajeni.

Ko ples je končan,
sneženi oblak
sede utrujen
na drevčji vlak.

vlak iz sani,
sanih sani,
ki po strmini
v dolino droji.

In z vsakim darilom,
ki je na saneh,
prinese se snežinke
nam srebrn smeh.

A. Rijavec

Dragi prijatelji

V novem letu vam želim polne
oreče sreče, zdravja in veselja.
Želim, da bi se vam izpolnilo vse
tisto, kar si sami želite. Nekateri
imajo velike želje, drugi zapet
majhne, toda vsem želim, da ne
bi ostalo samo pri željah. Pa tudi
tedaj, če se vam ne bodo izpol-
nile želje, ne smete obupati. Pred
vami je še toliko let in upati,
želiti morate naprej. Skoraj vse
želje pa so povezane z delom in
učenjem. Kdor pa bo delal in se
učil, ta bo slej ali prej prispel
v deželo svojih želja. No, morda
bo tedaj zadovoljen, ali pa bo
hotel še naprej v svet novih želja.

Vladko je dobil novo ime

Vladko je bil priden učenec,
priden in ubogljiv. Njegova
mama ga je pogosto hvalila, da
je priden in da rad uboga.

Toda nekega dne, ko je učitelj
v šoli predaval o domačih živa-
lih, se je Vladko igral pod klopmo
z vrvice.

Delal je mornarske vozle.

Učitelj je opazil, da Vladko
ne posluša, pa je uprl svoj po-
gled vanj. Toda tudi to ni nič
pomagalo. Vladko je bil sklo-
njen nad svojo vrvice, pa še
opazil ni, da ga učitelj opazuje.

Tedaj pa je učitelj tiho vpra-
šal:

»Kaj ima krava na glavi?«

Glasneje pa je dejal: »Povej,
Vladko!«

Vladko je vstal ves zmeden in
je samo zamrmral:

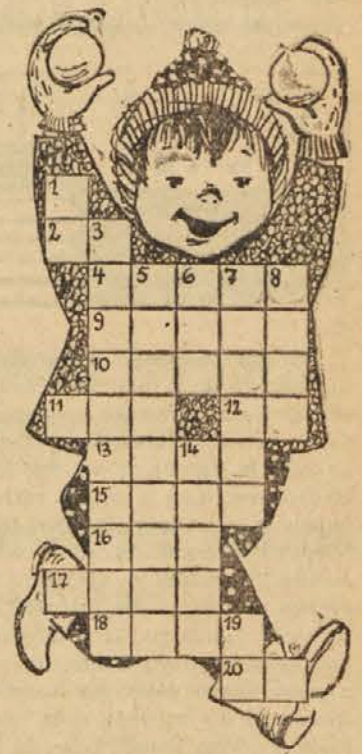
»Klobuk.«

Razred se je začel vse vprek
smejati. Še učitelj se je sladko
nasmejal.

Od tega dne je Vladko dobil
novo ime. Vsi so mu dejali
Vladko-Klobuk.

S. T.

Križanka »Deček«

Vodoravno: 2. upanje, nada, 4. vrsta
šuma, 3. prav takti, isti, 10. ptičje krilo,
11. del dneva, 12. oblika pomoznega
glagola, 13. kožnati poklopel, ki va-
ruje oči, 15. glavni števniki, 16. na-
staja pri gorenju, 17. najbližja sorod-
nica, 18. nobeden (srbohrv.), moško
ime, 20. niknina.

Navpično: 1. tukaj, 3. nedovoljen,
zabranjen, 5. umazati, opackati, 6. dvo-
jica, 7. dobrega okusa, 8. predsednik
naše države, 14. kdor se ukvarja s
kemijo, 19. osebni zaimec.

sever neusmiljeno v lice, mu je
pot v curku lil z obraza in mu
ledenel na gosti bradi.

Skoraj do poldne je gasil debel
sneg, da je prišel do gozda. Že je
zapela sekira in kmalu je omah-
nila brez trušča v mehke sneg
mlada bukev. Hitro jo je razsekaj
in naložil na sani. Toda glej ne-
srečo! Sani ni mogel niti pre-
makniti z mesta. Tovor je bil pre-
težak. Obupan je sedel na stor
posekane bukev in žalostno strmél
predse...

Zdaj pa, kaj je to? Kot da bi
kdo lomastil po gozdičku! Da ni
volk! Že je skočil oče pokonci,
zagrabil sekuro, da bi se branil
pred zverino. Pa ni bil volk!
Proti očetu je stopal prileten mož.
Sivi lasje so mu padali izpod pol-
hovke, na beli bradi pa so se les-
ketali ledeni kristali in prijazen
nasmeh mu je šel preko lica.
Odet je bil v domač kožuh, por-
isan z lepimi rožami.

Mož je vprašal: »Oj, kaj me
gledaš tako preplašeno? Sekiro
pa kur z rok deni. Mar me ne
poznate?«

Oče pa je odgovoril: »Prestra-
šil si me! Sem mislil, da je volk.
Nikar ne zameri moji sekiri. Po-
znam te pa ne! In od kod si se
vzel v tem hipu v tej pusti šumi?
In kam te vodi pot s košem na
rami, ki ne more biti lahek?«

In je mož odgovoril: »Ne po-
znaš me? Dedek Mraz sem ven-
dar, dober prijatelj otrok, tudi
tvoje Tinice in Tončka in Lizike

Moja nova slikanica

LETNI ČASI

Letni časi ringarajo
plešejo in se ortaljo,
drug za drugim se pehajo,
pridejo in odbežijo.

Kadar pomlad z rožno ladjo
se pripelje čez gorice,
hoste zapoje s pomladjo,
zadehte pobsod cvetice.

Sonca polno je poletje,
znoj in žulje po pravici,
poda zasumi na mlino,
mlinar se smešlja pšenici.

Jesen nam plačuje dneve,
znoj in žulje po pravici,
poda zasumi na mlino,
mlinar se smešlja pšenici.

Rast za dneve pomladanje
zrnje v zimi znova snuje,
s krofi se kurentovanje
in s poticami praznuje.

Zopet pomlad z rožno ladjo
se pripelje čez gorice,
hoste zapoje s pomladjo,
zadehte pobsod cvetice.

Letni časi ringarajo
plešejo in se ortaljo,
drug za drugim se pehajo,
pridejo in odbežijo.

Črtomir Sinkovec

PESEM
O NOVOLETNI JELKI
Zaspal je snežec poljane,
pokril je vsa polja in breg,
pobožal je smreke zaspane,
oj beli, srebrni naš sneg.

Prečudežna jelka srebrna,
lepoto nočoj nam razli,
ko noč bo zaspala vsa črna,
objame naj zvezdic te sij!

Zapihal je sever z daljave,
potoke uklenil je v led,
zazibal je breze sanjave,
tam hrast je ves v snegu objet.

M. KVAS

Oj, jelka, oj, jelka srebrna,
objame luči naj te žar,
naj noč se preliva vsa črna
v blestenje in radost in čar!

Manko Golar

STRICEK, POVEJ

»STRICEK!« PRITEKLA JE

MIMICA K MENI.

»STRICEK, POVEJ MI,

TO RAZODENI,

PRIDE LI DEDEK

PRAV ZAGOTOVO?

IN RES MI PRINESEL

IGRAČKO BO NOVO?«

»PRISEL BO, PRISEL,

MIMICA MOJA;

IN TISTA NOVA

IGRAČKA BO TVOJA,

TVOJE VESELJE BO,

KI GA PRINESE,

TVOJA BO SREČA,

KI PRISMEJE SE.

SE NOVO TI LETO

PRINESE NA RAMI,

IN TVOJE BO, TVOJE

S STO TISOČ ŽELJAMI.

M. KVAS

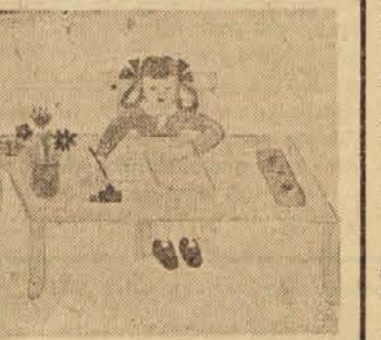
UGANKE

Spredaj usta, zadaj nos,
v sredini pa železa kos.
Razgibano trudi
se na naši grudi.
Rine dalje, se povrača
in — oj čudo — svet obrača.
(Konj, otakar, plin)

Malo res more umeti,
kdor ne ugane, da mušica,
ki v nočeh se toplih sveti,
imenuje se — — —
(Kresnica)

Sam dvonog med štirinožci
krepko vbira pot strmo.
Nasmejan prepeva, vriska,
žvižga, piska. — Kdo je to?
(Pastir)

Manica

Darja Horvir, IV. r. osnovne šole,
Kranj. Nalogo pišem

SPORT IN TELESNA VZGOJA

BOHINJSKI SMUČARJI PRED SEZONO

Spet so resno poprijeli

Naraščaja je dovolj. — Letos bo v Bohinju prvič štafetni tek za spominski pokal Tomaža Godeca. — Obnovili bodo sankško progo mednarodnega razreda

Na poti iz Bohinjske Bistrice proti jezeru ali Bledu lahko človek v mraku sliši na desetine mladih fantov v trenerkah, pa tudi v navadnih delovnih oblekah, ki zadirajo — potem, ko so pretekli pet do deset kilometrov — hitijo v skrinjo proti Bistrici. To so smučarji — člani TVD Partizan — Bohinjski — na süheme treningu, ki ga opravljajo z veliko voljo in pozitivnostjo. Kosa zbera po treningu skupaj v vasi, jim pogledi nehoti uhajajo na oblake, ki kukajo izza Črne prsti in Vogla in ki mogoče prinašajo — sneg. Toda jutraj, ko se razprši gosta megla in o oblakih ni ne duha ne sluha, je slišati markatno pridušeno robanje bohinjske kletvice, ki pride iz ust nad snegom razočaranih bohinjskih smučarjev.

Pantje so letos resno poprijeli. Uveljaviti se hočejo tudi izven Bohinja. Trdno so odločili povrniti Bohinju njegov zimsko-sportni status. Lani so poskrbeli, da so se nekateri člani udeležili raznih tečajev smučarskih vodnikov. Zato so letos

zaradi uspešnejšega dela razdelili sekcijo na podsekcije, ki jih vodi jo tečajnik. Jože Zvan, ki se je mnogo naučil v ljubljanski Enotnosti, vodi tekače, alpske vozače vodi Tine Mulej, skakalce pa Tone Iskre. Tako bodo lahko zajeli precej novih smučarjev, ki bodo imeli možnost sistematizirati treniranje.

Naraščaja je eden od pogojev za uspehe društva. Bohinjski Partizan v tem primeru nima težav. Niža gimnazija v Bohinjski Bistrici je pravi »vir« novih smučarjev. Lani so je društvenih tekem udeležilo nad 400 smučarjev. Na srednješkolskem smučarskem tekmovanju Gorenjske so bili Bohinjski prvi, nekaj prvih mest na so si priborili tudi na republičnem prvenstvu srednjih šol. Letos se bodo zopet potrudili, da obdržijo pokal, ki so si ga priborili lanske leto.

Čim bodo snežne razmere dovoljevale, bodo priredili smučarski dan, na katerem bo sodelovalo kot računalo, preko 500 smučarjev. Na Hansenovi skakalnici bo letos zopet mednarodna prireditev v okviru turneje skakalcev, ki jo bo organizirala gorenjska smučarska podzveza.

Omembe vredna pa je smučarska prireditev, ki bo letos prvič v Bohinju in ki naj bi postala tradicija. To bo štafetni tek za spominski pokal Tomaža Godeca, ki ga bo v spomin na tega prvoborca NOB in smučarskega reprezentanta pokljnal občinski ljudski odbor Bohinjske Bistrice oziroma odbor bohinjskega komunike vsake leto društva, katerega štafeta bo osvojila prvo mesto. Tomaž Godec je bil eden prvih smučarskih organizatorjev in tokmovalcev, ki je pri nas in v inozemstvu dosegel lepe uspehe.

Na novo je ustanovljena tudi sankška sekcija, ki ima že dolgoletno tradicijo. Obnovljena je sankška proga mednarodnega razreda, na kateri bodo že v letošnji sezoni prvi tečajji in mednarodne tekme.

Organizator smučanja v Bohinju pokojni Tomaž Godec

FINALNO TENISKO TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

Zadnji dan dve zmagi Avstralcev

Sidney, 29. dec. Teniška ekipa ZDA je premagala v Sidneyu Avstralijo v finalu letošnjega tekmovanja za Davisov pokal s 3:2 in tako osvojila pokal za letošnje leto. V zadnjih dveh igrah so Avstralsci osvojili dve točki. Rosewall je premagal Traberta s 9:7, 7:5, 6:4; Partwig pa Seixasa s 4:6, 6:3, 6:2, 6:3.

MEDNARODNI MOSTVENI ŠAHOVSKI TURNIR V OPATIJI

LUŠK JE RAZOČARAL

Valjevčani premagali ljubljanske študente z rezultatom 3,5:0,5. — Mariborski Železnik igral neodločeno s Stuttgartom in Sarajevom

Opatija, 29. decembra.

Včeraj je vodstvo turnirja še enkrat reševalo pritožbo Partizana, ki se ni j ugodilo. Tako Beograščani igrajo z dvema moštvoma v B skupini, v kateri je sedaj 15 moštvo. V C skupino pa sta se še naknadno prijavili moštvi Sloge iz Vukovarja in kombinirano moštvo Vukovar-Borovo. S tem je v C skupini 20 moštvo, vse skupaj pa jih je sedaj 68.

V II. kolu je v A skupini Slavija edina slavila drugo zaporedno zmago in se tako uvrstila v vodstvo.

V dvoboju LUŠK—Crvena zvezda je bila prekinjena partija Krivec—Sunković. Komisija je partijo ocenila za remi. Ljubljanci se s tem niso strinjali, ker je imel kljub enakovni materialu Krivec veliko možnosti za zmago.

Rezultati II. kola: A skupina: Napoli (Italija)—Slavija (Bgd.) 0,5:3,5, Crvena zvezda—LUŠK 2:2 (Vošnjernik—Čirić remi, Krivec—Sunković remi, Trampuš—Jovićević 0:1, Blinc—Milenković 1:0), Železnik (Mrb.)—Stuttgart (Zah. Nemčija) 2:2 (Longar—Harter 0:1, Guzelj—Oster 1:0, Njegovan—Wissel 0:1, Crepinšek—Miloš 1:0), Valjevo—Sarajevo 2:2, Mladost (Zgb.)—Reggio Emilia 3:1, Carigrad—Milano 2:2, Bologna je bila prosta.

B skupina: ZET I (Zgb.)—Mestni sind. svet (Bgd.) 3:1, Slavija III. (Beo-

grad)—Torpedo (Reka) 4:0, Srem I—Partizan I (Bgd.) 0,5:3,5, Partizan II. (Bgd.)—Sarajevo 2:2, Šahovski klub 3,5:0,5, Slavija II (Bgd.)—Grafičar I (Bgd.) 3,5:0,5, »Vuk Karadžić« (Loznica)—Železnik (Beograd) 2,5:1,5, Zanatski (Zgb.)—Zora I (Opatija) 2:2, Zvezdara (Bgd.) je bila prosta.

Važnejši rezultati C skupine: Jedinstvo (Zemun)—Mladost II. (Zgb.) 1:3, Sloboda (Titove Ulice)—Slepi I (Bgd.) 2,5:1,5, Grafičar II. (Bgd.)—Stuttgart II (Zah. Nemčija) 1:3, Kalnik (Križevci)—Železnik (Sarajevo) 3,5:0,5, Takovo (Gornji Milanovac)—Zora II (Opatija) 3,5:0,5, Torpedo II (Reka)—Radio (Bgd.) 1:3.

D skupina: Slepi II (Bgd.)—Radnik (Derвента) 3:1, »Edo Blažek« (Teskli)—Slavija, ženske (Bgd.) 3,5:0,5, Anđo—Nurin Pozderac (Cazin) 3:1, Sindikalna podružnica IV. (Bgd.)—Šahovski klub (Hercegnovi) 3:1.

V današnjem III. kolu je LUŠK doživel težak poraz v borbi s SK Valjevo. Najprej je Blinc remiziral, kmalu nato pa je Vošnjernik spregledal domo, zatem pa sta se v brezupnem odporu vdala še Krivec in Trampuš.

Železnik (Maribor) je danes igral proti Sarajevu oslabljen, in sicer brez Longerja i Guzelja, se na prvi deski ni mogel upirati Bogdanoviću. Njegovan prednosti belih figur ni izkoristil in je partijo izgubil. Crepinšek je lepo dobil partijo, Kos pa je zmagal v partiji, katero je ocenila komisija, tako da se je dvoboj končal neodločeno.

Rezultati A skupine: Slavija—Crvena zvezda 3:1, LUŠK—Valjevo 0,5:3,5, Sarajevo—Železnik 2:2, Napoli—Milano 1:3, Bologna—Carigrad 1,5:2,5, Milano—Stuttgart 3:1, Reggio Emilia je bil prost.

B skupina: Mestni sindikalni svet—Zvezdara 2,5:1,5, ZET I—Slavija III 2:2, Partizan I—Slavija II 1:3, Torpedo I—Srem I 1:3, Zora I—Sarajevski šahovski klub 1:3, Zanatski—Grafičar I 3:1, Partizan II—»Vuk Karadžić« 3:1, Železnik (Bgd.) je bil prost.

Važnejši rezultati C skupine: Mladost II—Kalnik 4:0, Stuttgart II—Sloboda 0:4, Radio Beograd I—Takovo

1:3, Drvar—Jedinstvo 1:3, Torpedo—Grafičar 0,5:3,5, Železnik (Sarajevo)—Kombinirano moštvo Vukovar—Borovo 2,5:1,5.

D skupina: Metalac—Sindikalna podružnica št. 4 (Bgd.) 3,5:0,5, Budućnost—Smederevska Palanka 1,5:2,5, Slepi II—Cromos (Zgb.) 3:1, Hercegnovi—Anđo 2,5:1,5, Tekstilac (Zgb.)—Slavija, ženske 2:2.

Umrli so v Ljubljani

Ramovš Aldo, profesor v pokopju. Pogreb bo danes ob 15.30 na Žalajah.

Lipar Franc, železnikar v pokopju. Pogreb bo danes ob 15. uri na Žalajah.

PAVEL BOZOVIČAR

čevljarjski mojster

Pogreb pokojnika bo v petek 31. dec. 1954 ob 16. uri izpred hiše žalosti, Spodnji trg 23. Skofja Loka, 29. dec. 1954.

Zaljubljeni žena Minka, hčerki Anči in Marici z možema in vnuki ter ostalo sorodstvo.

Dotrpela je v 88. letu starosti najina nadvse ljubljena, zlata mamica

URSULA BOC, roj. Sever

Blaga pokojnica počiva na svojem domu, Vič, Campova 15. Pogreb bo 30. decembra 1954 ob 15.30 izpred »Vinoceta« na viško pokopališča.

Ljubljana, 29. decembra 1954.

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

Zaljubljeni hčerki: Ivanka MILIČ in Milica Koritzky

DNEVNE NOVICE

Elektrotehniško društvo LRS vabi svoje člane s svojci na družabni večer, ki ga priredi na Silvestrovo v vseh prostorih Doma inženirjev in tehnikov na Erjavčevi cesti 11. Začetek ob 20.30. Po članih vpeljami gostje so dobrodošli.

Pionirji in celibančki, ki so bili na razstavišču in zabavišču Ljudske tehnike v Slovenski filharmoniji in v kolikor so bile njihove srečke izžrebane, naj dvignejo dobitek-predmete takoj. Dobitki od prodanih srečk dne 30. dec. pa se bodo dobili odnoso dvigali na Okrajnem odboru Ljudske tehnike, Ljubljana, Resljeva cesta 9 izključno samo dne 31. dec. od 9-14. Po tem roku vam zapade vsa pravica do dviga predmetov. Danes sveže morske ribe!

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za četrtek, 30. dec.

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes ob 6.30 Pregled tiska — 6.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 7.10 Jutranji orkestralni spored — 7.30 Gospodinski nasveti — 7.40-8.00 Zabavna glasbena vmes reklame — 11.00 Radijski kolektor — 11.05 Glasbena medigra — 11.15 Za pionirje — 11.30 Camille Saint-Saens: Koncert za klavir in orkester št. 4 v c-molu — 12.00 Kmetijski nasveti — 12.10 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije p. v. kapetana Jožeta Bruna — 12.45 Zabavna glasba.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Četrtek, 30. dec. ob 15: Saša Skufca: »Trnuljčica«. Pravična igra s petjem in plesom v širih delanjah. — Režija prof. Jože Tomazič, scena Srečko Tric, godba Viktor Fabiani, ples Metka Wiselakova, dirigent Rado Kleč. Mladinska predstava. — Petek, 31. dec. ob 15: Saša Skufca: »Trnuljčica«. Mladinska predstava. — Sobota, 1. jan. ob 13.30: Saša Skufca: »Trnuljčica«. Abonma premiera. — Nedelja, 2. jan. ob 14.30: Saša Skufca: »Trnuljčica«. Za okolico. Zveze z vlaki ugodne.

Vesti iz Kranja

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Četrtek, 30. dec. ob 18: Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantina«. Izven. — Petek, 31. dec. ob 15: Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantina«. Zaključena predstava za telen Huje. Prihod Dedka Mraza.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Četrtek, 30. dec. ob 14: Hoffmann-Harnisch: »Admiral Bobby«. Izven. — Abonmaja. Obveščamo abonente II. šolskega abonmaja, da predstava »John lubi Mary« dne 31. dec. ob 15 odpade. Abonente bomo pravočasno obvestili po časopisu, kdaj bo predstava.

DROBNI OGLASI

SMUČI, 100 cm, kompletne, prodam. Naslov v oglašnem oddelku »Ljudska pravica«.

ELEKTRO TRBOVLJE kupi: dve dobro ohranjeni pisarniški rolo omari in tri dobro ohranjeni pisarniške mize. — Elektro Trbovlje.

RENTGENSKI APARAT kupi ali vzame kot prenos osnovni sredstva. Industrija motorjev, traktorjev in strojev, Rakovica pri Beogradu. Ponudbi je treba navesti: fabrikat, tip, dimenzije ter ostale tehnične podatke in ceno.

MESTO RACUNOVODJE razpisuje delavski svet Avtokaroserije Puig. Pogoji: Večletna praksa samostojnega računovodje v industriji. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. — V službo sprejemamo tudi strojne tehnika z najmanj dveletno prakso. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Ponudbe poslati z opisom dosežanj službovanja na upravo podjetja.

KINO »TRIGLAV«

Angleški film

»KAPITANOV KAJ«

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob 18 ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebnem potoku«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Ob

Sportski magazin

Novoletna številka prinaša na 44 straneh obilo podatkov in zanimivosti iz športnega življenja v naši državi in tujini, posebej še v Beogradu. Beograđani, spremljajte »SPORTSKI MAGAZIN«.

»SPORTSKI MAGAZIN«

Vsaka številka bo prinašala bibliografijo športne literature doma in v tujini.

Učitelji telovadbe, športni delavci in funkcionarji — spremljajte »SPORTSKI MAGAZIN«.

»SPORTSKI MAGAZIN«

V listu sodelujejo znani športni delavci, športni novinarji ter sami športniki in trenerji.

Sportniki — mladinci, spremljajte »SPORTSKI MAGAZIN«. Pomagal vam bo, da pravilno usmerite svoj pogled na vsa ta vprašanja.

»SPORTSKI MAGAZIN«

Novoletna številka obravnava nekatera vprašanja športa v naši Armadi. Pripadniki Armade, spremljajte »SPORTSKI MAGAZIN«.

»SPORTSKI MAGAZIN«

Doslej so pisali o vrsti vprašanj predsednik Košarkarske zveze Jugoslavije Danilo Knežević, predsednik Atletske zveze Jugoslavije vladko Ivković, predsednik Odbora ligaskih klubov Vujica Gajinović, kapetan Atletske zveze A. Takač, Živko Milić, Ljubo Savić, Radivoje Marković, Vasa Stojković, sodnik Vasa Stefanović, atlet Zdravko Ceraf, boksaar Pavle Sovljanski, Doba Mihajlović, Stjepan Bobek, teniški igralec Ilija Panajotović, N. Kurelić, Ante Mirković, Slavko Ivančević, Ilea Spic, Dj. Senčar, Lj. Paunović, J. Bezuha in drugi.

Za vaš album je »SPORTSKI MAGAZIN« objavil slike Milutinić, Toplak in Ivica Horvata. V bodoče bo prinašal tudi slike drugih vidnejših športnikov.

Spremljajte »SPORTSKI MAGAZIN«.

6817

DELA VSKI SVET STEKLARNE »BORIS KIDRIČ« V ROGAŠKI SLATINI obvešča vse prebivalce, da ne dovoljujemo posameznih ali kolektivnih ogledov tovarne zaradi tehničnih razlogov.

Srednje tehnične šole, fakultete ter delovne kolektive obveščamo, da dovoljujemo za izjemne primere ogled tovarne na predhodno pismeno prošnjo, ki mora biti dostavljena najmanj 14 dni pred datumom, predvidenim za ogled.

Vse druge ogled bomo zavračali.

STEKLARNA »BORIS KIDRIČ«
Rogaška Slatina

4368

LJUDSKA UNIVERZA V SARAJEVU

kupi epidiaskop

Ponudbe z opisom in ceno pošljite na naslov: NARODNI UNIVERZITET V SARAJEVU, MARŠALA TITA 51-II.

6795

Zadružna trgovinska
agencija APV

predstavništvo Ljubljana,
Resljeva cesta 24, telefoni 30-595,
32-977 poštini predal 304
Posređujemo pri kupo-prodaji
kmetijskih pridelkov, industrijskih
izdelkov, gradbenega materiala
itd. — Se priporočamo!

Podjetja, ustanove, za-
druge in posamezniki, po-
stanite podporni ali usta-
novni člani Prešernove
družbe. Naš tekoči račun
pri NB 601-T-352.

LEKARNA V TRŽIČU

razpisuje mesti:

**farmacevta in
farmaceutskega pomočnika**

Plača po uredbi in dopolnilna plača. Nastop službe
tako ali po dogovoru

Ponudbe pošljite na naslov: LEKARNA — TRŽIČ

4367

RUDNIK AZBESTA »STRAGARI« V STRAGARIH

sprejme:

šefa računovodstva

s strokovnimi kvalifikacijami, daljšo prakso in pozna-
vanjem problematike gospodarskih podjetij

električarja

visokokvalificiranega mojstra z daljšo prakso in pozna-
vanjem visoke in nizke napetosti
Plača po tarifnem pravilniku ali po sporazumu
Stanovanje zagotovljeno

PRODAMO ALI ZAMENJAMO

7-tonski kamion

znamke »ŠKODA«, uporaben, za manjšega tri- do pet-
tonskega, po možnosti Diesel. — Ponudbe pošljite na
gornji naslov, telefon št. 4.

6749

»TRAK«

MARIBOR
STUDENCI

želi

vsem svojim poslovnim
prijateljem
uspeha polno
novo leto

1955

M-91

Za objavljeni

KNJIŽNI NATEČAJ

otroških listov »Pionir« in »Po-
letarac« (povesti, pravljice in pe-
smi) se sprejemajo dela do konca
decembra letos.
»Dečja štampa«, Beograd, Prole-
terskih brigada 8/II, p. p. 138.

6722

LIKVIDACIJA

PODJETJA
ZA PROIZVODNJO FILMOV
JLA

»ZASTAVA-FILM«
BEOGRAD

Z odločbo Zveznega izvršnega
sveta RP. št. 450 z dne 9. no-
vembra 1954. je ukinjeno in pre-
ide v likvidacijo podjetje za
proizvodnjo filmov JLA »Zastava-
film« Beograd.

V smislu čl. 17. uredb o pre-
nehanju podjetja in trgovine —
se pozivajo vsi upniki in dolžniki
podjetja, da v roku 30 dni od ob-
jave oglasa prijavijo likvidacijski
komisiji vse svoje zahtevke — ozi-
roma poravnajo dolgeve.

Likvidacijska komisija.

6717

Izvozno — uvozno
podjetje v Beogradu

sprejme tako j

ELEKTRO-STROJNEGA
INŽENIRJA

in

ELEKTRO-STROJNEGA
TEHNIKA

Ponudbe pošljite upravi
pod šifro

»Poznavalec rudarstva«

6720

JEEP

v dobrem stanju proda

TOVARNA KONSERV
»CRVENA ZVEZDA«
KRAGUJEVAC

6721

ZELITE ODLIČNO KOLONJSKO
VODO? POTEM SAMO

Orbita SOUVENIR

»SORA«, tovarna specialnih mizarskih izdelkov, MEDVODE
razpisuje mesto

RACUNOVODJE

Pogoji: obvladanje ekonomsko-finančnih problemov
v industrijskem podjetju

Nastop službe po možnosti do 1. marca 1955. Pogoji ugodni.

4376

PODJETJE ELEKTRO TRBOVLJE V TRBOVLJAH

sprejme zaradi razširitve svoje dejavnosti:

- 6 ELEKTROTEHNIKOV
po možnosti s prakso ali tudi brez nje
- 6 ELEKTROMONTERJEV
po možnosti vojaščne prostih
- 15 POMOŽNIH ELEKTROMONTERJEV
po možnosti vojaščne prostih
- 10 DELAVCEV
za pomožna dela
- 5 ZIDARJEV in
ZIDARKEGA MOJSTRA

Nastop službe takoj. — Plača po dogovoru.

T-97

Ljudski odbor konjičkoga okraja v Konjicu

RAZPISUJE NATEČAJ

ZA PET UCITELJEV

NA DVELETNI DELAVSKI ŠOLI

ZA PROFESORIA PETJA

na realni gimnaziji, ki bi obenem vodil mestni zbor in godbo

Stanovanje zagotovljeno. Plača po uredbi, dopolnilna pa po sporazumu.

Samski učitelji imajo prednost.

Reflektanti naj se javijo najpozneje do 10. januarja 1955.

Ljudski odbor konjičkoga okraja
Konjic

6714

Delavski svet kmetijske zadruge »BUDUČNOST« — ČURUG

razpisuje natečaj

za agronoma, vodjo živinorejstva

Pogoji: Kmetijska fakulteta, lahko tudi brez prakse. — Plača po sporazumu.

Stanovanje zagotovljeno.

Interesenti naj se pismeno javijo na gornji naslov ali po telefonu 23 — ČURUG.

Nastop takoj.

6747

Proti bolečinam vseh vrst (glavobol, zobobol, revmatične bolečine, nevral-
gije itd.) zahtevajte v lekarnah

LE ORIGINALNO SKATLICO TABLET

Coffalgol

ALI TABLETE Z MOČNEJŠIM UČINKOM

Phenalgol

Izdeluje:

Lek

TOVARNA FARMACEVTSKIH IN KEMIČNIH PROIZVODOV
LJUBLJANA

Mnogo sreče in delovnih zmag v novem letu 1955 želi kolektiv tovarne »LEK«!

4315

PODJETJE

»Milan Blagojević«

Lučani

Od 1. do 15. januarja 1955 bomo sklepali pogodbe
za dobavo v letu 1955

za lovski brezdimni smodnik Zlatibor

PRAVICO SKLEPANJA POGODB IMAJO VSA PODJETJA, KI IMAJO DOVO-
LJENJE ZA PROMET S STRELNIM OROŽJEM, MUNICIJO IN EKSPLOZIV-
NIMI SREDSTVI

POGODBE BOMO SKLEPALI V PODJETJU ALI PISMENO

6765

Kompleten dinamo generator

s pogonsko jakostjo 40 do 100 kW
v dobrem stanju

Kompletno kartonažno napravo

za izdelavo kartonskih škatel

PREVZAME KOT
PRENOS VREDNOSTI OSNOVNIH SREDSTEV
ALI KUPI

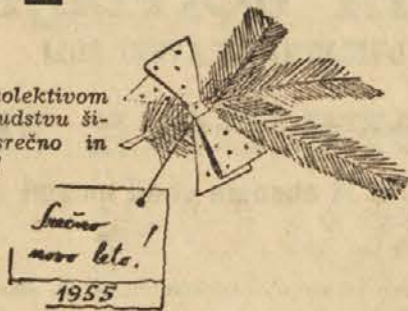
TOVARNA USNJA IN OBU TVE

»Fruška Gora« - Ruma

6797

DELOVNI
KOLEKTIVTOVARNE DUŠIKA
RUŠE

želi vsem delovnim kolektivom
in vsemu delovnemu ljudstvu ši-
rom po Jugoslaviji srečno in
uspešno novo leto 1955!

M-90

SEM ABONENTOM
IN OBISKOVALCEM DRAME
IN OPERE ČESTITA
ZA NOVO LETO

4364

UPRAVA SNG V LJUBLJANI

KMETIJSKA ZADRUGA
CERKNICA

čestita vsem zadrugnikom, kolektivom in poslovnim prijateljem ter želi vsem še mnogo delovnih uspehov v novem letu 1955! Tudi v novem letu se bomo potrudili, da prispevamo čimveč h graditvi naše skupnosti in bodoče komune

189

KOLEKTIV GOSTINSKEGA PODJETJA

»TURIST« — Trbovlje

želi vsem cenjenim gostom in vsem ljudem naše socialistične domovine srečno novo leto 1955!

V naših restavracijah: »Turist«, v »Kolodvorski« in »Pri lipi« ter gostiščih: »Ameršek«, »Suntajs«, »V gredah«, »Kepa« in »Kurnik« nudimo našemu delovnemu človeku cenena in kakovostna topla in mrzla jedila, izbrana vina ter vse vrste žganja in likerjev

T-18

OKRAJNA ZVEZA
PTUJ

želi vsem delovnim ljudem socialistične Jugoslavije srečno in uspešno novo leto 1955!

P-10

»UNITAS« TOVARNA SUKANCA
Zagreb, Svetice 6, tel. 33-940

ŽELI SREČNO NOVO LETO 1955 VSEM SVOJIM
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN POTROŠNIKOM!

70

Postanite podporni ali
ustanovni član Prešernove
družbe!

Podjetje

»IKARUS« Beograd-Zemun
tel. 37-214

PROIZVAJA:

- LETALA: športna — turistična — transportna — za gospodarstvo
- JADRALNA LETALA: enosedežna — dvosedežna
- KAROSERIJE ZA: trolejbusy — avtobuse (mestne, medkrajevne, turistične)
- MOTORNE HLADILNIKE ZA: letala — avtomobile — kamione — traktorje — stabilne motorje
- REZERVOARJE ZA MOTorna VOZILA: za gorivo — za mazivo

BO ZAČELO PROIZVAJATI:

- NOVE TIPE LETAL
- NOVE TIPE JADRALNIH LETAL
- POLNOSILNO KAROSERIJO ZA AVTOBUSE IN TROLEJBUSE
- AVTOBUS INTEGRALNE KONSTRUKCIJE
- NOVE TIPE HLADILNIKOV

LAHKO PROIZVAJA:

- KAROSERIJE ZA MALE HOTELSKE IN POSTAJNE AVTOBUSE
- AVTOMATSKE HIDROPNEVMATSKE NAPRAVE ZA AVTOBUSE
- ARMATURE ZA FLUORESCENČNO RAZSVETLJAVO
- MONTAŽO AVTOMOBILOV IN AVTOBUSOV

SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM ČESTITA ZA NOVO LETO 1955!

6855

»RIBIČ« RIBIŠKO PODJETJE
PIRAN

ČESTITA SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEMU
PREBIVALSTVU JUGOSLAVIJE ZA NOVO LETO 1955!

74

PODJETJE

»KREDA«

OKRAJ TOLMIN

ČESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN POSLOVNIM LJUDEM TER ŽELI
MNOGO USPEHOV V NOvem LETU!

NUDIMO PO ZELO NIZKIH CENAH NAŠO KREDO, KI JE PRIZNANE
KVALITETE KOT POLNILO V GUMARSKI INDUSTRIJI, KEMIČNI IN-
DUSTRIJI, V KOZMETIKI IN SLIKARSTVU

191

»ELEKTROSOND«

ZAGREB

Podjetje za raziskovanje
in konsolidacijo terena

ŽELI SREČNO NOVO LETO IN MNOGO USPEHA PRI
DELU SVOJIM DELAVCEM IN USLUŽBENCEM, ZAPOSLE-
NIM NA GRADBIŠČIH HIDROELEKTRARN:

MAVROVO, DRINA, MEDJUVRSJE, JABLANICA, LJUTA,
RAMA, TREBIŠNJICA, JAJCE I, II in III, CETINA,
VINODOL, RIJEČINA, LIKA-GACKA, na objektu indu-
strijske gradnje RAŽINE in rudnikov MOSTAR

KAKOR TUDI VSEM DELAVCEM IN USLUŽBENCEM INVESTI-
TORSKIH, GRADBENIH IN OSTALIH PODJETIJ, S KATERIMI
SMO V POSLOVNIH ZVEZAH

77

Kolektiv

KARTONAŽNE
TOVARNE

LJUBLJANA

želi vsem svojim cenjenim
odjemalcem in dobaviteljem
ter vsemu delovnemu ljudstvu
srečno in uspešno novo
leto 1955!

190

OBRtna NABAVNO-PRODAJNA ZADRUGA
SOBO-ČRKOSLIKARJEV, PLESKARJEV, LIČARJEV z o. j.
v Ljubljani, Stari trg 17

želi vsem gradbenim podjetjem ter vsem poslov-
nim prijateljem in graditeljem socializma srečno
in uspeha polno novo leto 1955!

4375

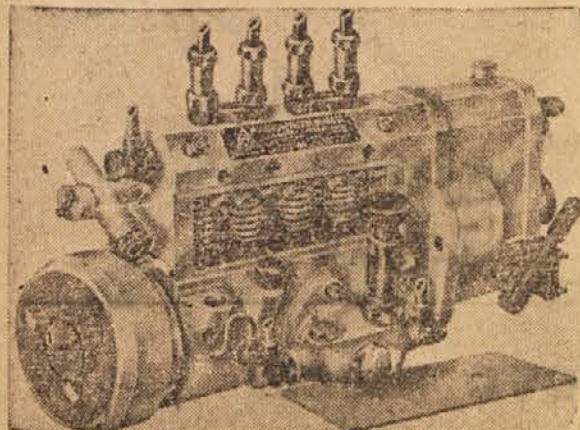
INDUSTRIJA PRECIZNE MEHANIKE

BEOGRAD

Bulevar revolucije 312

Telefon 42-187, 42-090

PROIZVAJA: CELOTNO OPREMO ZA NAPAJANJE Z GORIVOM IN MAZANJE
BENCINSKIH IN DIESEL MOTORJEV. URAVNAVAMO VSE VRSTE INJEKCIJ-
SKIH ČRPALK ZA DIESEL MOTORJE

Vsem delovnim ljudem naše domo-
vine kakor tudi našim poslovnim
prijateljem in sodelavcem čestitamo
za Novo leto 1955 z željo, da bi imeli
še več uspeha pri delu za napredek
in krepitev naše socialistične do-
movine!

217

»Bosnaplod«

Brčko

TRGOVINA S KMETIJSKIMI PRIDELKI IN ALKOHOLNIMI
PIJACAMI

Cestita vsem svojim poslovnim prijateljem in delovnemu
ljudstvu Jugoslavije za Novo leto 1955!

145

INTERCONT

PODJETJE ZA
IZVOZ IN UVOZ

Dečanska ulica 25-29/IV

palača »Borbe« — Beograd

Tekoči račun 1033-T-117
Telefon 26-377, 26-869, 26-367
Poštni predal 197
Brzjavni: Intercont-Beograd

Vsem svojim poslovnim pri-
jateljem, kakor tudi ostalim pod-
jetjem in ustanovam čestitamo
za Novo leto 1955!

196

Industrijsko črevarsko podjetje

BEOGRAD

nudi in odkupuje vse vrste naravnih črev
in oskrbuje klavniško industrijo z umet-
nimi črevami

ZELIMO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN DELOVNIM
LJUDEM NAŠE DRŽAVE SREČNO NOVO LETO 1955.
KOLEKTIV PODJETJA

Hotel »LOVEC« Bled

iskreno čestita vsem svojim
gostom in vsem delovnim
ljudem k uspešno zaključ-
nemu letu 1954 in jim želi
še nadaljnjih uspehov v
novem letu 1955.

157

EXPORT TRGOCENTAR IMPORT

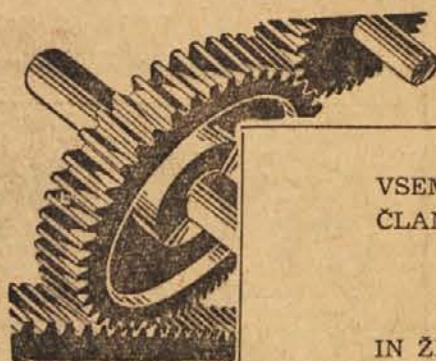
PODJETJE ZA UVOZ IN IZVOZ BARV IN KEMIČALIJ

NOVI SAD — Pap Pavla 10

čestita vsem svojim poslovnim
prijateljem in prebivalstvu FLRJ
za Novo leto 1955.

218

TOVARNA GRADBENIH STROJEV »FAGRAM« — SMEDEREVO

VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM, USTANOVAM, URADOM IN
ČLANOM SVOJEGA KOLEKTIVA

čestitamo za Novo leto 1955

IN ŽELIMO NADALJNI NAPREDEK NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE
POD VODSTVOM ZVEZE KOMUNISTOV Z LJUBLJENIM TOVARIŠEM
TITOM NA ČELU.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje, naprošamo naše odjemalce, da se tudi v bodoče za svoje potrebe v gradbenih strojih, kakor na primer:

MEŠALCE ZA BETON, DROBILCE ZA KAMEN, GRADBENA IN LIFTNA DVIGALA, STROJE
ZA ASFALTIRANJE, PRENOSNE KOMPRESORJE, JEZE ZA CESTE, VAGONETE

PRVOVRSTNO STROJNO IN TRGOVSKO LITINO

obračajo neposredno na našo tovarno v Smederevu ali na naše zastopnike za:

LR Srbijo: »RUDAR« — Beograd, Kolarčeva 1/IV.

LR Slovenijo: »SLOVENIJAAVTO« — Ljubljana, Frankopanska 21.

LR Bosno in Hercegovino ter Črno goro: »MEHANIZACIJA« — Sarajevo, Alipašev Most.

LR Hrvatsko: »GRAMAT« — Zagreb, Palmotičeva 56.

LR Makedonijo: »KARAORMAN« — Skoplje, Ive Lole Ribara 13

kjer boste vse naše proizvode dobili po tovarniških cenah.

»Fagram« — Smederevo

219

Delovno ljudstvo novomeškega okraja je s svojim dosedanjim požrtvovalnim delom dokazalo, da hoče skupno z delovnim ljudstvom socialistične Jugoslavije žrtvovati vse sile za lepšo in srečnejšo bodočnost svojega naroda.

Ob tem napornem delu mu želimo največjih uspehov in čestitamo za novo leto 1955

OLO Novo mesto

Okrajni komite ZKS Novo mesto

Okrajni odbor SZDL Novo mesto

Okrajni odbor ZB Novo mesto

Okrajni odbor LM Novo mesto

Mnogo uspehov in napredka vsem delovnim ljudem naše domovine v novem letu 1955

Okrajni ljudski odbor
Okrajni komite ZKS
Okrajni odbor SZDL
Črnomelj

Gozdno gospodarstvo

Novo mesto

čestita vsem delovnim ljudem in želi nadaljnjih uspehov pri izgradnji socializma v novem letu 1955

Zadružno trgovsko podjetje OZZ Novo mesto

odkupi vse vrste kmetijskih pridelkov, vino, les ter živino

Vsem poslovnim prijateljem kakor tudi kmetijskim zadrugam želi uspeha polno novo leto 1955

MIZARSTVO

NOVO MESTO

se priporoča za naročila vseh mizar-
skih izdelkov

Obenem sporočamo, da je za uspeh
odprta nova mizarška delavnica Brod 1

Za vse izdelke tapetarijske stroke se
obračajo »TAPETARSTVO«, Novo
mesto, Komandanta Stanež 8

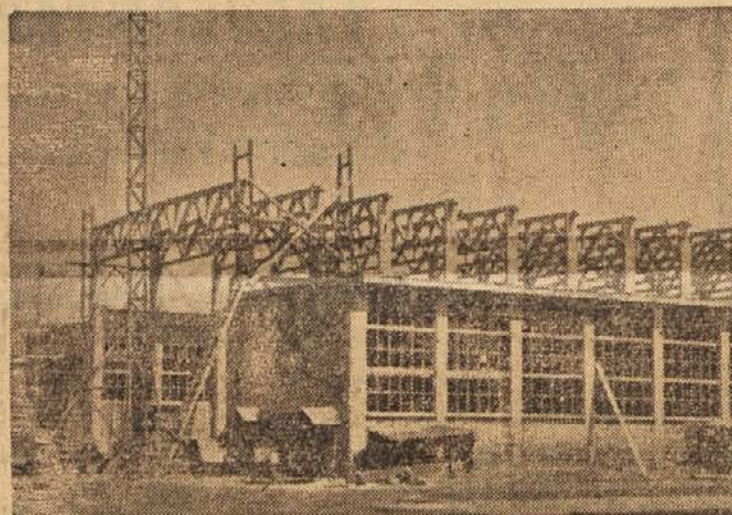
Vsem odjemalcem in poslovnim tovari-
šem želimo zadovoljno in uspešno polno
leto 1955

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE ČRNOMELJ

ČESTITA VSEM ZADRUŽNI-
KOM IN VSEM DELOVNEMU
LJUDSTVU NAŠE DOMOVINE
TER MU ŽELI MNOGO USPE-
HOV V NOvem LETU 1955

MIZARSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

izvršuje vsa stavbna in pohištvena
mizarška dela — Se priporoča za
naročila in želi srečno novo leto 1955

Delovni kolektiv se zahva-
lja vsem investitorjem dr-
žavnega zadružnega sektorja
ter vsem dobaviteljem za
zaupanje in naklonjenost
v letu 1954 ter se priporoča
še za nadaljnjo sodelovanje
v letu 1955

Ob tej priliki želi vsemu
delovnemu ljudstvu srečno
in uspešno polno novo leto
1955 v njihovi borbi v gra-
diti socializma

Splošno gradbeno
podjetje Pionir, Novo mesto

KROJAŠKO PODJETJE

NOVO MESTO

izdeluje vse vrste ženske in moške konfekcije po nizkih cenah.
Zahvaljujemo se vsem poslovnim prijateljem in jim želimo uspeha
polno novo leto 1955

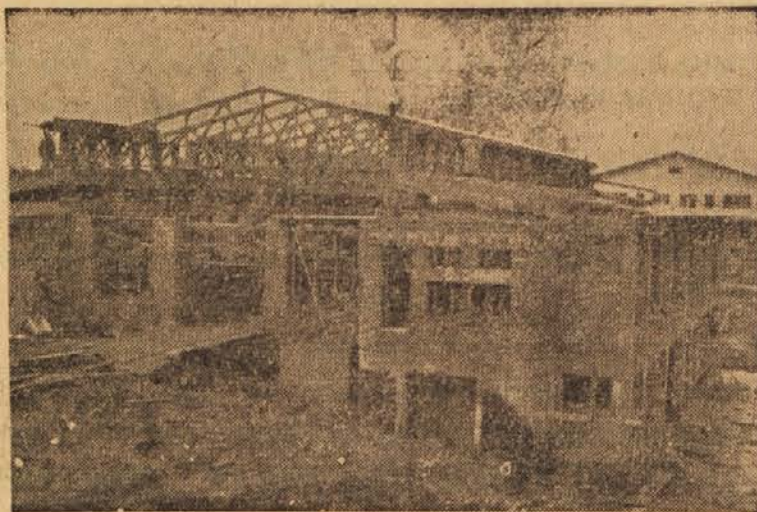
GRADBENO PODJETJE

KRKA

NOVO MESTO

se zahvaljuje vsem investitorjem in dobaviteljem za
naročila in zaupanje v letu 1954, za kar se priporoča
tudi v letu 1955

Istočasno želi vsemu delovnemu ljudstvu v borbi za
izgradnjo socializma uspeha polno leto 1955

SPLOŠNO TRGOVINSKO PODJETJE ČRNOMELJ

želi vsem svojim odjemalcem in dobavi-
teljem srečno novo leto 1955

TRGOVSKO PODJETJE

ŽELEZNINA

NOVO MESTO

nudi po najnižjih cenah
raznovrsten gradbeni mate-
rial, železnino vseh vrst,
avtomobilske dele, usnje in
čevlarske potrebščine ter
lovsko municijo

Želimo vsem našim odjemal-
cem in dobaviteljem uspehov
polno novo leto

»Rog«

TRGOVSKO PODJETJE EN GROS
Novo mesto

Tel. uprava: 159

Skladišča: 128

želi vsem
delovnim ljudem
srečno novo leto

Textil
Galanterija
Prehrana

Solidna
postrežba
Nizke cene

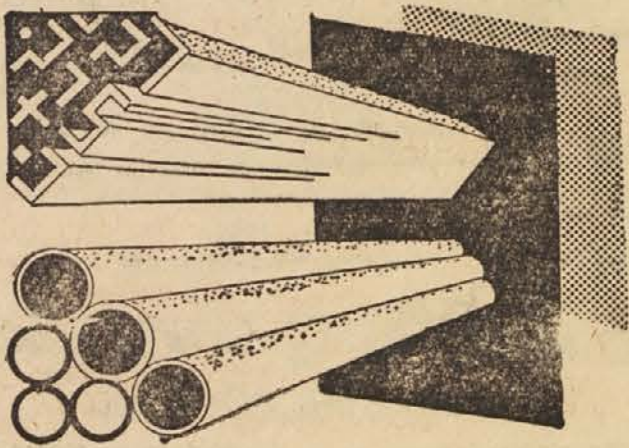
Hotel Kandija, Novo mesto,

čestita vsem gostom in dobaviteljem za novo leto 1955 in se jim tudi za nadalje priporoča

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE

IMPOL

Slovenska Bistrica

ČESTITA VSEM
DELOVNIM LJUDEM
K NOVEMU LETU 1955
IN JIM ŽELI
OBILO USPEHA!

Delovni
kolektiv

ŽELEZARNE RUŠE RUŠE PRI MARIBORU

Želi vsem delovnim kolektivom
širok naš domovine mnogo
uspehov v letu 1955.
Izdelujemo vse vrste kovanega
orodja za gozdarska, poljedel-
ska, zidarska, gradbena, kam-
noseška in cestna dela.
Dolgoletna tradicija naše ko-
vaške proizvodnje je jamstvo
za kvalitetno izdelavo naših
izdelkov.

VSEM, KI PIJEJO
NAŠO PRIZNANO
MINERALNO VODO
ZELIMO
MNOGO VESELJA
IN ZDRAVJA
V LETU 1955

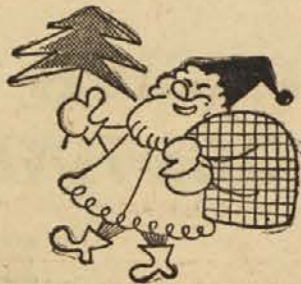
DELOVNI
KOLEKTIV

Radenska slatina

Granitna industrija OPLOTNICA

izdeluje in nudi:

kocke in robnike standardnih dimenzij
in po naročilu kvadre (bloke) za hidro-
centrale; mostove in predore ter razne
druge gradbene elemente; obloge za
mline v cementni in keramični industriji;
kilometrske, geodetske in druge oznake;
razne spomenike; zeleni okrasni kamen;
zidni kamen; apnenčev lomljenec in
apnenčev gramoz.

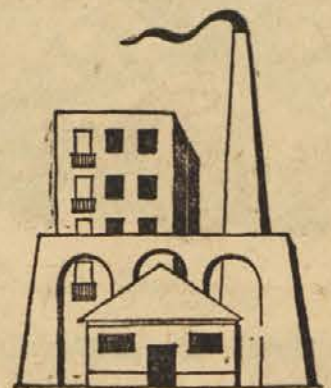
Vsem odjemalcem in delovnim
ljudem naše domovine želimo
srečno in uspehov polno novo
leto 1955!

DELOVNI KOLEKTIV
GRADBENEGA PODJETJA

GRANIT

SLOVENSKA BISTRICA

Želi vsem delovnim kolektivom
širok naš domovine mnogo uspe-
hov v letu 1955!

PEKARSKO
PODJETJE

Piramida MARIBOR

Želi vsem svojim
odjemalcem in
vsemu delovnemu
ljudstvu mnogo
uspeha v letu 1955!

ZADRUŽNO
TRGOVSKO
PODJETJE
Maribor

Trgovina s kmetijskimi pridelki in
sadjem na debelo, se vsem poslov-
nim prijateljem zahvaljuje za sode-
lovanje v letu 1954 in želi uspešno
novo leto 1955!

Hotel „Beograd“ SLOVENSKA BISTRICA

Želi vsem svojim gostom in
vsemu delovnemu ljudstvu
srečno in uspeha polno novo
leto 1955!

Nudi cenjenim gostom okusna
hladna in topla jedila, prvo-
vrstna štajerska in druga vina
in udobna nočišča.

Za cenjeni obisk se priporoča! DELOVNI KOLEKTIV

ZADRUŽNO
TRGOVSKO
PODJETJE

Meso Maribor

Želi vsem svojim odje-
malcem veselo in srečno
novo leto 1955!

DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA

Gornja Radgona

Želi vsem delovnim ko-
lektivom uspeha polno
novo leto!

Izvršujemo vsa v grad-
beno stroko spadajoča
dela.

DELOVNI KOLEKTIV
TRGOVSKEGA PODJETJA

Maribor

ZELI VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU SREČNO
IN USPEŠNO NOVO LETO 1955!

VRŠIMO NAKUP IN PRODAJO ŽITA TER
MLEVSKIH IZDELKOV.

Metalna

TOVARNA KONSTRUKCIJ IN STROJNIH NAPRAV
MARIBOR

Telefon: 20-57, 25-63, 31-76, 31-77
Telegram: METALNA MARIBOR
Teleprinter: 03315

Ustanovljeno leta 1920.

Projektiramo — izdelujemo — montiramo
VSE VRSTE JEKLENIH KONSTRUKCIJ
v zakovani in zavarjeni izvedbi ter

KOMPLETNE NAPRAVE ZA RAZNE INDUSTRIJE IN RUDNIKE
Mostove • Hale — perone — hangarje — stebre • Rezervoarje —
cisterne — bunkerje — silose • Industrijske peči in naprave • Cevo-
vode — plinovode • Zerjave vseh vrst — okretnice — prenosnice —
transporterji — osebne in tovarne žičnice • Konstrukcije za vodne
zgradbe — rešetke — čistilce rešetk — zapornice vseh tip • Stiskane
izdelke: vijake — zakovice — spojnice itd.

Mnogo sreče in uspehov v letu 1955!
Vam želi

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNA ČOKOLADE.
BONBONOV IN
PECILNIH PRAŠKOV

HOČE PRI MARIBORU

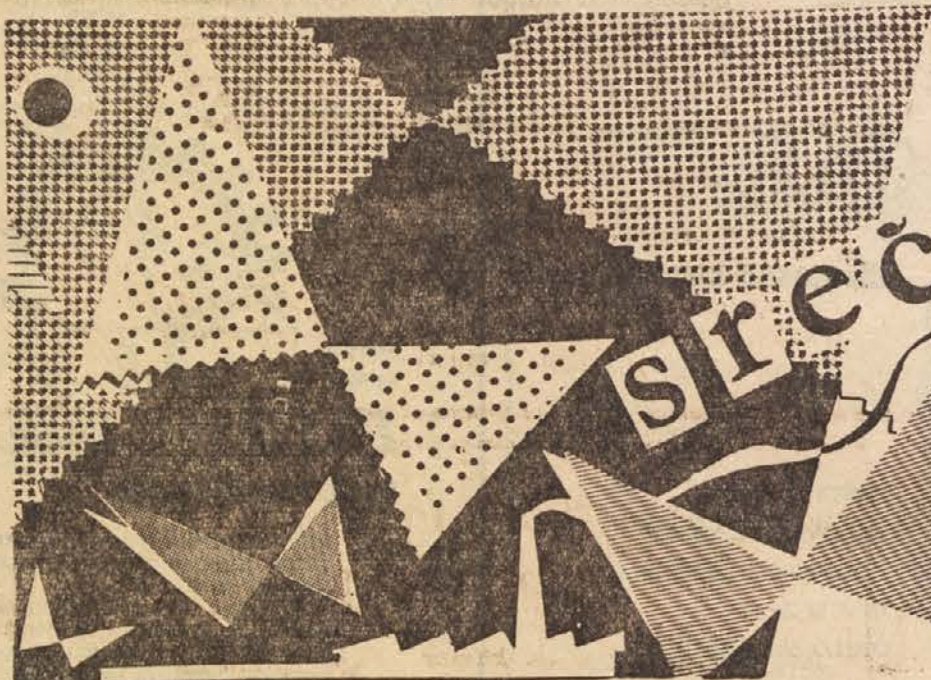
ZELI VSEM SVOJIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM IN VSEMU DE-
LOVNEMU LJUDSTVU SREČNO
IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1955

KUPUJTE NAŠE PRIZNANE PRO-
IZVODE: ČOKOLADO, BONBONE,
PECILNE PRAŠKE IN KEKSE.

KOLEKTIV

Tovarne volnenih izdelkov

Majšperk

1955

želi vsemu delovnemu ljudstvu
socialistične Jugoslavije srečno
in uspehov polno
novo leto 1955

Delovni kolektiv
Tovarne glinice in aluminija

Boris Kidrič

Kidričevo

želi vsem poslovnim prijateljem
in vsemu delovnemu ljudstvu naše
socialistične domovine

srečno in uspehov polno novo leto 1955

Delovnim kolektivom, poslovno vezanih
podjetij želimo srečno in uspehov polno
novo leto v cilju prizadevanja čimprejše
izgradnje socializma

TOVARNA OKOVJA in PLOČEVINASTIH IZDELKOV

Bistrica - Limbuš

PRI MARIBORU

V prihodnjem letu — 2000 kamionov in avtobusov!

Delovni kolektiv Tovarne avtomobilov v Mariboru nudi našemu gospodarstvu iz leta v leto več vozil. Tako je letos njegov proizvodni plan predvideval izdelavo 1480 kamionov in 120 avtobusov, ki že služijo svojemu namenu v raznih predelih naše domovine. Ker pa so potrebe jugoslovanskega tržišča po motornih vozilih izredno velike, bodo v mariborski avtomobilski tovarni proizvedli v prihodnjem letu 1800 kamionov in 200 avtobusov, hkrati s tem pa občutno dvignili tudi proizvodnjo rezervnih delov.

Vendar Tovarna avtomobilov v Mariboru ne skrbi samo za bolj in bolj izdatno oskrbovanje gospodarskih organizacij in raznih ustanov z motornimi vozili, marveč vzporedno omogoča koristnikom kamionov in avtobusov znamke TAM njih strokovno vzdrževanje — v garancijski dobi brezplačno, potem pa proti minimalnemu plačilu. V ta namen deluje v državi niz njenih servisnih delavnic, v katerih po ustaljenih predpisih vsako novo vozilo brezplačno, hitro in skrbno trikrat pregledajo, a v primeru kvara njihovo strokovno osebje nudi takojšnjo pomoč — v sami delavnici in tudi na terenu.

Servisna služba TAM tesno sodeluje s trgovskimi zastopstvi, ki na področju celotne Jugoslavije prodajajo proizvode Tovarne avtomobilov v Mariboru pod ugodnimi pogoji in po tovarniških cenah. Te so naslednje:

Tritonski kamion »Pionir 52« s cerado in komplet rezervnim kolesom	3.215.000 din
Kamion brez cerade in s kompletnim rezervnim kolesom	3.140.000 din
Sasija kamiona s kabino in kompletnim rezervnim kolesom	3.040.000 din
Sasija kamiona brez kabine in s kompletnim rezervnim kolesom	2.890.000 din
Avtobus s 25 sedeži in 10 stojišči ter kompletnim rezervnim kolesom	5.200.000 din
Tritonska avtomobilska prikolica »MP 3« s komplet rezervnim kolesom	800.000 din
Tritonska traktorska prikolica »VPK 3«, brez rezervnega kolesa	440.000 din

Gornje cene se nanašajo na vozila, ki so opremljena z domačimi gumami. Če teh ne bo dovolj, bo tovarna primorana seči po inozemskih, ki pa so dražje.

Trgovsko zastopstvo TAM opravljajo:

BEOGRAD — »Auto-Srbija«, Bulevar JNA 61, tel. 43-592

NOVI SAD — Prodajalna TAM, Ulica JNA 116, tel. 26-69

ZAGREB — »Autocentar«, Martičeva 8, tel. 38-005

SPLIT — »Autopribora«, Ulica Sinjskih žrtava 2, tel. 24-45

SARAJEVO — »Bosna auto«, Gajev trg 4, tel. 26-19

SKOPJE — »Auto-Makedonija«, Panče Pešev 8, tel. 17-77

TIT GRAD — »Autotehna«, Njegoševa ulica 58

LJUBLJANA — »Slovenija avto«, Frankopanska 21, tel. 20-739

MARIBOR — Prodajalna TAM, Glavni trg 25, tel. 25-04

Tovarna avtomobilov v Mariboru ne bo več odslej neposredno prodajala vozil in rezervnih delov posameznim kupcem, marveč bodo to opravljala navedena trgovska zastopstva.

Delovni kolektiv

Tovarne avtomobilov Maribor

ŽELI VSEM KOLEKTIVOM OBILO USPEHOV V PRIHODNJEM LETU!

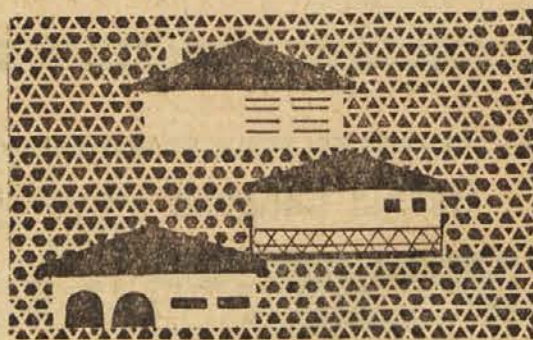
Koroško gozdarsko podjetje Slovenj Gradec

želi vsem delovnim kolektivom
in vsemu delovnemu ljudstvu
mnogo uspehov v letu 1955

GRADBENO PODJETJE Sloveni Gradec

želi vsemu delovnemu
ljudstvu srečno novo
leto 1955

DRAVA

pekarsko, slašičarsko, me-
dičarsko in svečarsko pod-
jetje PTUJ

želi vsemu delovnemu ljudstvu
socialistične Jugoslavije uspe-
ha polno novo leto 1955

Kobilarna Turnišče pri Ptuj

Kolektiv želi vsemu delovne-
mu ljudstvu socialistične
Jugoslavije uspeha polno
novo leto 1955

Kolektiv LESNO INDUSTRIJSKEGA PODJETJA

LIP Slovenij Gradec

s svojimi
obrat:

Mislinje
Pameče
Vuhred
Dovže
Dravograd
Mušenik

želi vsem
delovnim
kolektivom
srečno in uspešno
novo leto

AGROMERKUR

IZVRŠUJEMO: odkupe kmetijskih pridelkov, živine, jaje in perutnine ter izdelke domače obrti. Vršimo odkup in predelavo lesnih asortimentov.

OSKRBUJEMO: kmetijstvo Prekmurja s stroji, strojno opremo, umetnimi gnojili in sredstvi za varstvo rastlin in semenskim blagom. — Vse za dvig zadržnega kmetijstva!

ZADRUŽNO
TRGOVSKO
PODJETJE

**MURSKA
SOBOTA**

Želi vsemu delovnemu
ljudstvu Prekmurja uspeha
polno novo leto 1955

**KMETIJSKA
ZADRUGA
MURSKA SOBOTA**

Želi vsem svojim odjemal-
cem in dobaviteljem srečno
in veselo novo leto 1955

Trgovski odkupni in ostali obrati
nudi in odkupujejo razne indu-
strijske in kmetijske pridelke. Se
priporoča za nadaljnje usluge v
letu 1955

DELOVNI KOLEKTIVI obrtnih podjetij Murska Sobota

Splošno mizarstvo »Javor«
Splošno pleskarstvo in soboslikarstvo
Splošna vrvarna
Parna pekarna
Pekarna
Splošno kolarstvo
Splošno sedlarstvo in tapetništvo
Brivnica

Želijo vsem svojim strankam in vsemu delovnemu ljudstvu
srečno in veselo novo leto 1955

Delovni kolektiv Industrije kovinske galanterije

»PANONIJA«

Želi vsem delovnim kolektivom
naše domovine uspeha polno
novo leto 1955

Industrija

»KONFEKCIJA«

Ljutomer

Želi vsem svojim odjemalcem
in dobaviteljem uspeha polno
novo leto 1955

Mestna občina mestni komite ZKS in mestni odbor SZDL PTUJ

Želi vsem delovnim ljudem socialistične
Jugoslavije srečno in uspešno novo
leto 1955

Delovni kolektiv Tovarne mesnih izdelkov MURSKA SOBOTA

Želi vsem svojim odjemalcem in vsemu
delov. ljudstvu mnogo uspeha v letu 1955
Nudimo vsem potrošnikom kva-
litetne izdelke po zmernih cenah

Grosistično
trgovsko podjetje

»MERKUR« PREVALJE

Želi vsem svojim odjemal-
cem in dobaviteljem
uspešno novo leto 1955

TRGOVSKO PODJETJE

»SLOGA« GORNJA RADGONA

Želi vsem svojim odjemal-
cem in dobaviteljem
srečno in veselo novo leto
1955

KOLEKTIV

Okrajnega remontnega podjetja v Ptuj

Želi vsem svojim strankam, kakor tudi
celotnemu delovnemu ljudstvu srečno
in uspeha polno novo leto 1955

Trgovsko podjetje

MURSKA SOBOTA

ŽELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN VSEM
POSLOVNIM PRIJATELJEM SREČNO IN USPEHA
POLNO NOVO LETO

Za nadaljnjo sodelovanje se priporočamo!

DELOVNI KOLEKTIV
Podjetja za impregnacijo lesa
HOČE PRI MARIBORU
Želi vsemu delovnemu ljudstvu mnogo uspeha
v letu 1955

Tovarna usnja Ljutomer

s svojimi trgovinami v Ljutomeru, Gornji
Radgoni in Ptuj — želi vsem svojim od-
jemalcem srečno in uspešno novo leto

Delovni kolektiv

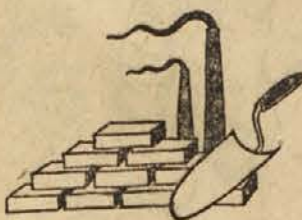
SPLOŠNO GRADBENEGA PODJETJA

»SODGRAD«

MURSKA SOBOTA

Želi vsem delovnim kolektivom gradbene stroke in
vsemu delovnemu ljudstvu uspeha polno novo leto

Izvršujemo vsa v gradbeno stroko spadajoča dela

Delovni kolektiv podjetja

»ŽICA« LJUTOMER

Želi vsem svojim odje-
malcem in vsemu
delov. ljudstvu mnogo
uspeha v letu 1955

Proizvajamo vse vrste žične-
ga pletiva »UNIVERZAL«
Izdelujemo železne ograje,
posteljne vložke, pralne mre-
že za gramoz, malto itd.

KOLEKTIV
PODJETJA

Elektroobrat - Ptuj

Želi vsem delovnim ljudem
uspešno novo leto 1955

DELOVNI KOLEKTIV

Vinogradniškega gospodarstva

GORNJA RADGONA

Želi vsem vinogradniškim kolek-
tivom in vsemu delovnemu
ljudstvu širom naše domovine
uspeha polno novo leto 1955

Vsem odjemalcem naših sorti-
ranih vin se v letu 1955 še na-
dalje priporočamo

MALI
LEKSIKON

Kolikšna je površina Atlantskega oceana?
Koliko vtisov sprejmejo možgani v normalnem človeškem življenju?
Kaj pomeni v našem jeziku angleški idiom (posebnost govora) catch as catch can?

Atlantski ocean se razprostira med Evropo in Afriko na vzhodu in Ameriko na zahodu. Skupaj s Sredozemskim, Karibskim in Severnim ledenim morjem meri 106 milijonov km². Njegova največja globina znaša 8742 m (Puerto Rico). Dolgo je od severa proti jugu 20.800 km, široko pa med 11-tem Dobro Nado in La Plato 6.700 km. Najvišja pomorski promet se razvija prav po Atlantskem oceanu. Na njegovi pristanišča odpade kakih 95 % svetovne mornarice in približno 70 % vsega svetovnega prometa. Prvi so prevozili Ocean Normani okrog leta 1492. Preletel pa ga je prvi Lindbergh leta 1927.

V normalnem življenju sprejmejo človeški možgani kakih 10 milijard vtisov. Registrirajo jih, ko grede skozi človeško zavest. Mnogi vtisi povsem izginejo, ko se spreminjajo, v človeških možganih pa jih je nenehoma približno milijardo. Po najnovejši teoriji imajo človeški možgani precej protelnskih molekul, ki se med seboj razlikujejo, kar omogoča registriranje raznih vtisov. Brž ko ena molekula odmrje, stopi na njeno mesto druga, pri tem pa ohrani del vtisov prve.

Angleški idiom catch as catch can pomeni v našem jeziku: pomazaj si kakor veš in znaš. Ta rek označuje sport - rokoborbo v prostem slogu, ki je zlasti priljubljena v ZDA. Pri tej rokoborbi so dovoljeni vsi prijemi, razen nekaterih smrtno nevarnih. Ta slog je pravzaprav dognana oblika klasične evropske rokoborbe, toda na svetu še nima mnogo pristašev. Grki so vključili rokoborbo v olimpijske igre leta 1708 pred našim štetjem, kot samostojna športna panoga pa se je razvila šele okrog leta 1900 po našem štetju, ko je izšla tudi prva knjiga o rokoborbi.

12

TEŽKO JE BITI
NEPRISTRANSKI

Težko je biti nepristranski: morda smo še preveč skrbeli; morda bi Nemci na drugi strani tudi malo podvomili, ki bi bili obveščeni o tej podrobnosti. Ne bom vnaprej omenjal tistega, kar smo pozneje zvedeli, marveč naj samo povem, da smo imeli srečo in da to dejstvo nikoli ni bilo preizkušeno. Vendar pa bi zelo rad vedel, ali smo imeli prav, ko smo se odločili za to nevarnost, ker smo poročali, da bodo

Snovanje lažnega majorja Martina
je napredovalo že tako, da so mislili, da res živi

zvedeli, ali je bil ta naš ukrep upravičen ali ne. Morda pa je tudi bolje, da ne zveemo. Ker je »major Martin« služil v glavnem poveljstvu kombiniranih operacij, je moral imeti posebno prepustnico; in mi smo mu jo priskrbeli. Zavedali smo se, da nam grozi nevarnost, da bi na-

TERENSKA UNIFORMA
»MAJORJA MARTINA«

»Majorju Martinu« je bilo treba priskrbiti še uniformo. Eden izmed nas, ki je bil približno enake postave, je kupil ustrezno terensko uniformo, na katero smo prišli značke komandosov in značke majorja. Na star dežni plašč smo prišli podobne značke roda vojske, na epoleta pa značke čina. Prinesli smo mu tudi čevlje, dokolenke, bluzo in perilo. Perilo ni bilo novo, odstranili pa smo z njega vse stare sledove pralnice, kar smo storili tudi na žepnih robcih. Potlej pa smo dali vse skupaj oprati, da je izginila še zadnja razlika.

Kupili smo mu bluzo in me-nili, da je kaj lahko spravljal zmečkani račun v žep svojega suknjica. To je bila edina podrobnost, v kateri smo res pretiravali. Oficir, ki je kupil bluzo, ni pripadal mornarici, in storil je nekaj nenavadnega, da je poravnal račun v gotovini. Ker Martin ni imel svojega računa, bi bilo res težko, da bi oficir ravnal drugače, a da računa ne bi napisali na ime človeka, ki ga sploh ni bilo. Ko pa nam truplo ni bilo več dosegljivo, sem se iznenada spomnil, da je zelo malo mornariških oficirjev poravnalo v tisti trgovini račun v gotovini, še manj pa je kdo dobil opomin, naj svoj dolg poravnava. Tolažila pa me je misel, da moramo ukiniti Nemce in da ne bodo zanesljivo vedeli, ali nudi ta trdka rezervnim in aktivnim oficirjem iste ugodnosti. Vendar pa je bila to zelo nespretna napaka.

Tako je truplo človeka, ki ga nikoli ni bilo, »postal oficir, major mornariške pehote Martin«, in kdor ga bo našel, bo imel dovolj dokazov, kdo je bil ta oficir in zakaj ga je usoda zanesla prav tja, kjer so ga našli. Povrh pa je šlo še za truplo oficirja. Dati smo mu morali še njegove osebne lastnosti in človeško dušo, da bi ga napravili »stvarnega«.

POTEZE V ZNAČAJU

Za nas je bil »major Martin« malone že od začetka resnična oseba in želeli smo, da bi vsak, kdor bo pregledoval njegovo truplo, mislil enako. Cim stvarnejše bo videti truplo, tem bolj bo vsa zadeva prepričljiva. Razen tega sem bil prepričan, da bodo Nemci v tako važnem primeru proučili sleherni podrobnost v prizadevanju, da bi morda le našli kak madež v osebnosti »majorja Martina«, da bi se prepričali, da je vse v redu, ne pa da gre za ukano. Da so bile moje domneve točne, je pričalo tudi to, da so Nemci opazili celo datume na dveh gledaliških vstop-

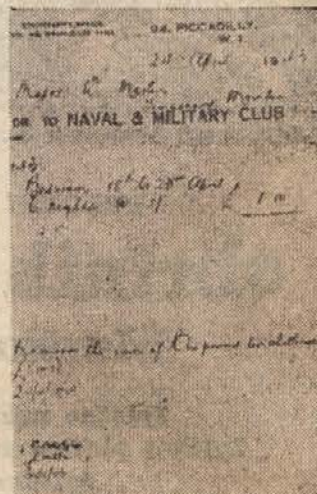
nicah, ki smo ju stisnili »majorju Martinu« v žep.

Pri razmišljanju o osebnosti »majorja Martina« smo se držali pravila, da smo nenehoma razpravljali o njem bolj ko da razčlenjujemo kakega prijatelja za njegovim hrbtom. O našem majorju smo govorili toliko, da smo naposled čutili, da je naš prijatelj, ki ga poznamo že več let. Čeprav pa je postal za nas živa osebnost, vendar moramo priznati, da smo njegove lastnosti in minulost prikrojili po svojih potrebah.

Kot rečeno, smo sklenili, da je »major Martin« izreden oficir, ki uživa zaupanje svojih predstojnikov. Njegove edine večje napake so bile iz vrste še prepogostih, da je izgubil osebno izkaznico in nedavno prezrl, da mu je prepustnica za vstop v glavno poveljstvo kombiniranih operacij zastarela.

Na tej podlagi smo zasnovali njegov značaj, ki ga je bilo moč povzeti iz dokumentov v njegovem žepu. To je bil edini način,

kar smo jih imeli, da bi njegovo osebnost prikazali Nemcem. Po naši zasnovi naj bi bil veseljak in lahko bi imel pri sebi vabilo v kak nočni klub. Kot verjetno posledico lagodnega življenja bo imel pri sebi pismo iz banke, ki

Priznanica za članarino

ga opozarja, da je prekoračil vsoto na svojem računu. Med bivanjem v Londonu bi lahko stanoval v kakem klubu oboroženih sil, tako da bi ostal dolžan za zadnje dneve svojega bivanja v njem. Tako se je »major Martin« razvil iz pojma v povsem določeno osebo. Toda kako naj ga resnično »oživimo«?

Podmornice bodo iz vode
streljale na letala

Britanska admiraliteta je objavila, da ima načrte za izgradnjo posebnega podmorniškega ladjevja. Britanski tisk piše, da pravzaprav že dograjujejo nekatere enote tega novega ladjevja, to se pravi, nove podmornice, sposobne za boj pod vodo, oborožene z atomskimi izstrelki, ki jih bodo uravnali s radijskimi valovi, in sicer ne samo proti ladjam in podmornicam, temveč tudi proti letalom v zraku in proti ciljem na kopnem. Te podmornice bodo zlasti uporabljali v primeru vojne za spremljanje konvojov. Novost je v tem, da so se doslej podmornice lahko borile z letali samo, če so prišle na površje. V tem primeru pa so bile kaj primerna tarča za letala.

Londonski »Daily Herald« piše v zvezi s tem o boju med podmornicami:

»Voditelji britanske obrambe nameravajo ustanoviti cela ladjevja podmornic, sposobnih najti pod morsko gladino sovražne podmornice in se z njimi boriti. Te nove podmornice bodo vozile zelo hitro in imele velik akcijski radij. Iz vodnih globin bodo lahko streljale na letala in na cilje na kopnem. Streljanje bo hitro in zadetek točen.«

Taisti časnik pravi, da so to docela nove zamisli o vlogi vojne mornarice v prihodnosti. To bo pomenilo revolucijo v mornarici. Dosedanje ladje, ki so vozile po morski gladini, bodo lahko, kot pravi »Daily Herald« — »dali v naftaline«.

Kmalu bodo dogradili dve poskusni podmornici tega novega tipa. Za pogon bodo uporabljali visokokvaliteten superoksid.

Potopljene in pogrešene
ladje

Lani se je potopilo 45 ladij, 15 pa jih pogrešajo. Največ ladij so izgubile ZDA. Potopilo se je pet ameriških ladij s skupno tonažo nad 5000 ton. Anglija je izgubila štiri, Nemčija, Finska, Italija, Japonska, Nizozemska, Norveška in Švedska pa po dve ladiji. Na vsem svetu je bilo lani uničenih 223 ladij s skupno tonažo 303.459 ton. Predlanskim se je število ladij na svetu skrčilo za 181, s skupno tonažo 219.429 ton. To je bila najhujša izguba na tonah od začetka našega stoletja.

»Čakam, kdaj se vrne mož. Ali bi mi lahko posodili valjar za testo, soseda?«

Dolgove iz Napoleonovih
časov odplačujejo

Prebivalci holandskega mesta Veere so morali pred kakimi 150 leti prisrskoiti na pomoč mestni blagajni

Mesto Veere v holandski pokrajini Zeelandu še zdaj odplačuje dolg za kontribucijo, ki jo je moralo plačati na Napoleonov ukaz pred pičlimi 150 leti. Ko so stale Napoleonove čete na otoku Walherenu, so dobili mestni očetje v Veeru ukaz, da morajo plačati 30.000 goldinarjev kontribucije. Upirali se jim ni kazalo, saj so vedeli, da Napoleon v takih primerih ne pozna šale. Mesto je moralo plačati kontribucijo. Ker pa je bila mestna blagajna prazna, so morali prebivalci sami zbrati denar. Izračunali so, da mora dati vsak prebivalec povprečno po 5 goldinarjev. Mesto pa se je zavezalo, da bo pozneje prebivalcem ta denar vrnilo, seveda v skladu z zmogljivostjo mestne blagajne.

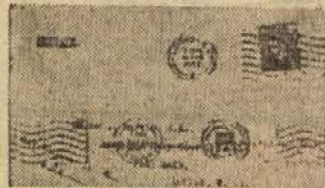
Ker Veere še zdaj nima večjih dohodkov, dolg iz Napoleonovih časov še zmeraj ni poravnat.

Zmeraj je bil poseben dogodek, če so lahko z bobnanjem meščanom oznanili veselo vest, da jim bo mestna blagajna izplačala 100 ali 120 goldinarjev. Še nedavno je spet prišlo do delnega poravnania dolga iz Napoleonovih časov. Deset lastnikov izžrebanih starih obveznic je dobilo po 10 goldinarjev, le da niso zlati, čeprav bi človek lahko po imenu to sklepal. Župan pravi, da znaša dolg še zmeraj 8872 goldinarjev, čeprav so mnogi upniki medtem svoje obveznice sežgali, ker niso več upali, da jim bo mestna blagajna kdaj plačala, kar so njihovi predniki posodili mestu.

Hudomušneži pravijo, naj bi poslali račun francoskemu ministrskemu predsedniku Mendès-Franceu, češ da morajo tudi druge države zdaj plačati, kar so nekdo vzeli njihovi diktatorji v tujih deželah.

pravili iz »majorja Martina« zbirke premnogih vrlin in da je napočil trenutek, da tudi on pokaže kako človeško napako, razen po vršnosti, da je izgubil osebno legitimacijo.

Kakor bom pozneje povedal, smo mu snovali tudi osebne lastnosti, ki bi ga prikazale kot malomarnega in površnega v njegovem osebnem življenju. Njegovega značaja pa nismo mogli ločiti od njegovih vojaških lastnosti. Razen tega se je v njegovem življenju zgodilo nekaj, kar bi ga lahko oviralo, da ne bi mislil na takšne malenkosti, kakor je obnovitev prepustnice. Zato smo odredili, naj tudi on napravi isto napako, kakor se je vsaj nekajkrat pripetila vsakemu izmed nas, namreč pozabi obnoviti prepustnico. Tista, ki smo mu jo dali, je nehala veljati 31. marca

Pismo Martinu

1943. Bili smo prepričani, da Nemci ne bodo presenečeni (kot bi tudi mi ne bili), da je »major Martin« vzlic temu lahko uporabljal to prepustnico do svojega odhoda v tretjem ali četrtem tednu aprila.

NA SLEDI

PO PRIPOVEDOVANJU JANEZA KLEMENČICA:
BRODAR IN JEZERNIK

45. Sredi gozda so se ustavili in privezali kravo k drevesu. »Tu neke mora biti sekira!« je dejal eden izmed tatov. »Vraga, vsaj toliko še počakajmo, da se zdani. V tej temi kravo še vidim ne, kako naj jo pa potem ubijem,« je protestiral drugi. Tudi tretji je bil mnenja, da je pametneje počakati zore. »Bomo vsaj lahko hitro delali,« je dejal. »V eni uri jo imamo odrti in razekano na vozu.« Tatovi so posedli po tleh. »Poslušaj, Zane,« je spet začel prvi. »Koliko denarja pa je običajno v tvojem žepu pri zadnji kupčiji?«

46. »Kako — v mojem žepu?« je vzklikal prizadeti. »Že sam veš,« je odgovoril oni. »Tisti prašič je imel najmanj sto petdeset kil. Menda ne boš rekel, da si dobil zanj samo osem jurjev?« »Če že hočeš vodeti: deset jurjev sem dobil,« je zagodel Zane. »Toda dva sem porabil.« »Kaj se pravi — porabil?« sta vprašala oba hkrati in skočila pokonci. »Tepec!« je naveličano pojasnil Zane. »Dva stalna odjemalca sem povabil na večerjo in na kozarec vina. Pri trgovskih poslih je potrebna reprezentanca.« »Saj, zmerom se izgovarjaš na reprezentanco, kadar nalu hočeš ogoljufati,« je černo menil eden.

47. Zanj je planil pokonci »še enkrat reci, da te goljufam, pa te bom usekal!« je siknil. »Pa pojdi ta in prodajajta samal!« Oba sta umolknila. Vedela sta, da ju Zane goljufa, vendar sta bila prestrašena, da bi se upala lotiti razpečavanja mesa. To sta raje prepustila njemu, sama pa počakala na varnem, dokler se ni vrnil z denarjem. Pogovor se je počasi unesel in začeli so računati, koliko bodo iztržili za Lisko. »Salamo bi morali narediti iz nje,« je modroval Zane. »Več bi zaslužili in salama se tudi ne kvari tako hitro kot meso.«

48. Liska ni mogla vodeti, kaj se pogovarjajo in se je medtem umirila ter začela prežvekovati. Že se je dani. »No, zdaj pa lahko začnemo,« je dejal Zane in vstal. Eden si je cdvezal umazano ruto in z njo ovil kravi oči. »Da se mi mrha ne splaš kot zadnjič tista, ki jo utrgala vrvi, ko je zagledala sekiro in smo jo koma spet ujeli,« je pojasnil. Zane jo stopil k vozu, ki je bil skrit v grmovju in prinesel cekar z dolgim nož. »Tak, lojzek, mahni jo že,« je nepotrpežljivo zagodel. Lojzek je prikimal in prijel sekiro